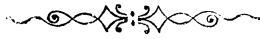
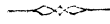

वैद्य दत्तरांतून निवडलेले कागद

खंड ३

सन १७४१

संपादक—

शंकर लक्ष्मण वैद्य,

३७६ बुधवार पेठ, राममंदिर, पुणे नंबर २

शके १८७०

किंमत तीन रुपये

अनुक्रमणिका

विषयाचें नांव	पृष्ठे
१ प्रस्तावना	१ ते ९
२ इतिहासप्रसिद्ध लावगनकर वैद्य घराण्याची दुरुस्त वंशावळ	१० ते १४
३ वैद्यांच्या वंशावळींतील ऐतिहासिक पुरुषांबद्दल पुरवणी माहिती	{ १ व २
४ ऐतिहासिक पत्रे	१ ते ५६
५ सूचि	
व्यक्तिसूचि	५७ ते ६२
स्थलसूचि	६३

लेखन-संशोधन चालू असतांना

श्री. शंकर लक्ष्मण वैद्य

[फोटो : ता. १ सप्टेंबर १९८८, मिति प्राप्त वर १३ मार्च १९८९]

प्रस्तावना

या खंडाची प्रस्तावना लिहितांना विषयाचा क्रम पुढीलप्रमाणे ठेविला आहे: १ सनदा, आज्ञापत्रे व मामले; २ पत्रे:- (अ) वैद्यांना आलेली पत्रे, (ब) त्यांनी लिहिलेली पत्रे व (क) इतर पत्रे; ३ हिशोब जमाखर्च, खतावण्या; ४ पावत्या; ५ याद्या; ६ लढाया; ७ देवालये; ८ वैद्यांचे मुक्काम; ९ महारवाच्या पुरुषांची पत्रे. (अ) अमात्य (मुजुमदार). (आ) भोसले (सेनासाहेबसुभे, वगैरे). (इ) पंतसचीव (सुरनीस). (ई) हणमंते (सुमंत), (उ) आंग्रे (सरखेल, व वजारतमाव). (ऊ) प्रतिनिधि. (ऋ) सोमवंशी (सरलस्कर). (ॠ) नागोजीराव पाटणकर. (ऌ) गांबिंद सामराज वडगांवकर. (ॡ) सिलिमकर. (ए) निंबाजी वायेसे. (ऐ) गोसावी. (ओ) राघोबा द्रवे. (औ) शंकाजी कानो (अं) कोल्हटकर. (अः) इतर कारकून वगैरे.

प्रत्येक विषयासंबंधीच्या कागदांत दुसऱ्या विषयांचा संबंध येणे साहजिक आहे. यामुळे ही विषयवारी अगदी चिनचूक करतां आली नाही, हें कबूल करणे भाग आहे. महारवाच्या पुरुषांच्या कागदांची निवड करतांना प्रथमतः अष्टप्रधान, सरंजामदार, व सरदार घेऊन नंतर लढवय्ये, बातमीदार, सावकार व कारकून घेतले आहेत. या सर्वांचा वैद्यांशी पैशाचा व्यवहार असल्यामुळे त्यांच्या पत्रांत कांहीं हिशोब व जमाखर्चही निवडावे लागले आहेत. पैसे देण्याच्या व वसूल करण्याच्या पद्धतीचा अभ्यास करण्यासारखा आहे. शिके व मोर्तबही देण्याचा प्रयत्न केला आहे. संशोधनाचा भागही दिसून आला, त्याचा उल्लेख मधून मधून केला असून जुन्या अपरिचित शब्दांचे अर्थही दिले आहेत.

मराठी राज्यांतील कर्तबगार पुरुषांची पत्रे मी निवडली आहेत व ही संख्या उत्तरोत्तर वाढत जाणार. त्या माणसांचे वंशजांपाशी कांहीं जुने दफ्तर असण्याचा संभव आहे, ते मिळाल्यास त्यांत पुष्कळ ऐतिहासिक माहिती मिळू शकेल. त्यांचे संशोधन होणे जरूर आहे. पुष्कळ घराण्यांतील दफ्तर निरनिराळ्या कारणांनी नाहीसे जाहले असले तरी अजून कांहीं घराण्यांत ते सापडेल अशी मांशी खात्री आहे. संशोधकांनी निराश होऊं नये.

१ सनदा:— मेडदेवजो बऱ्हाणपूर गांव सोमवंशींनी वैद्यांस इनाम दिल्याबद्दल ११०।१७४० तारखेचे सनदपत्र आहे. गांव ताब्यांत आल्यावर वैद्यांनी मोकदमाकडून जी कबुलायत घेतली ती नं. २ च्या कागदामध्ये आहे. त्या काळी जी कबुलायत घेत त्याचा हा नमुना म्हणून दिला आहे. यावर कुलकर्णी, देशमुख व देशपांडे यांच्या साक्षी घेतल्या आहेत. 'कालतया' शब्दाचा अर्थ समजत नाही. नं. ३६ हें आज्ञापत्र सुभेदार व कारकून यांस वैद्यांना बऱ्हाणपूरचा बाबती मोकसा देण्याबद्दल पंतसचीवानीं काढलेले आहे. यावर मोर्तब आहे. नं. ५५, ५६, ५८ व ५९ ह्यांत रामाजी ना वाकडे यांजकडून नांदेडच्या सरदेशमुखी, साहोत्रा व बाबती या रकमा वसूल करण्याचा मक्ता काणे बंधूंनी घेऊन त्याबद्दल करार केला व त्याची फेड पुरुषोत्तमभट्ट शेवडे व वैद्य बंधू यांच्या साहाय्याने कशी केली हा गुंतागुंतीचा व्यवहार बाचण्यालायल आहे. नं. ६९ व ७० ह्यांत रघूजी भोसले यांनी च्यारठाणे परगणे येदलाबाद हा गांव वैद्यांस इनाम दिल्याबद्दल मोकदम, देशमुख व देशपांडे यांस कळवून तो चालविण्याबद्दल हुकूम दिले आहेत. हा गांव पारखीचे खर्चासाठी दिला होता. हल्ली वैद्याकडे तो गांव नाही. ह्या आज्ञापत्रावर रघूजीचा शिक्का व मोर्तब आहे.

नं. ७८ मध्ये शाहूमहाराजांनी वैद्याना प्रांत दाभोळकडे दिलेली ११ महालांची सर-
मोकदमीची सनद आहे. हे एक वतनच होते. शाहू रोजनिशीतील ही सनद आहे. वतनद्वारास
काय काय हक्क असतात हे त्यांत दिलेले आहे. हे वतन सध्या वैद्यांकडे चालू नाही. अशी
वतने अजून कोंकणांत चालू असतील असे वाटत नाही.

२ पत्रे:—(अ) वैद्यांना आलेली पत्रे कांही महत्त्वाची आहेत. नं. १ व २५ च्या
कागदांत शरीफजी राजे भोसले यांचा उल्लेख आहे. हे छत्रपतींचे नातलग असून
यांचा वैद्य, नरसिंगराव जगताप व पंतसचीव यांजपाशी देवघेवीचा संबंध दिसतो. हे
गोवळकोटच्या लढाईवर गेले होते. या पत्रांत संताजी जाधव यांचा उल्लेख
आहे. त्यांचे नांव गोवळकोटच्या लढाईवर गेलेल्यांमध्ये अढळून येते. हा जाधव
सिंदखेडच्या जाधवांच्या वंशावळीत अचलोजीचा मुलगा दिला आहे व तो कनक-
गिरीच्या युद्धांत मेल्याचे दिले आहे. पत्र नं. ८ मध्ये चितळे, चिवटे व रास्ते या नाईक
सावकारांच्या देवघेवीची हकीगत आहे. चितळ्यांनी वैद्यांना कपूल केल्याप्रो र.
२४०० चा ऐवज त्यास मागितला. त्यासाठी मुतालिकातर्फे चिवटे यास पाठविले होते.
यावरून ही रकम मुतालिकास देणे असावी. रास्ते यांजकडून वैद्यांचे पैसे येणे होते.
लष्करांतून कारकून आल्याखेरीज पैसे मिळत नाहीत असे समजले. सदाशिव, भिकाजी
व हरबाजी त्रिवर्ग रास्ते बंधु शामजीचे मुलगे. यांसच सामराजही म्हणत.
मावळेपंताचे सुभेदार गोविंद सामराज यांची पत्रे बरीच या खंडांत दिली
आहेत. सामराज म्हणजेच शामजी असे पे. द. ४४.११. व ३६ यांत दिले आहे.
नं. १४ मधील गोडबोले ह्यांचे नांव कोंकणांतील महादाजी अनंत विजयदुर्ग किल्यावरील
अमलदार म्हणून आले आहे. यावेळी त्यांनी वैद्यांना माहादाजी ना निंबाळकरांशी
देवघेवीचा व्यवहार करण्यास सल्ला दिला आहे. निंबाळकर हे पंतप्रधानांचे विश्वासूक
सामंत होते. त्यांचा दर्जा हत्ती बाळगण्याजोगा होता. पैशासाठी वैद्यांकडे ते हत्ती गहाण
ठेवीत आहेत. नं. ३० मध्ये महाराजांनी आपला मुकाम फलटणास असल्याबद्दल वैद्यास
लिहिले आहे. रघूजी कर्नाटकांतून परत आला, तेव्हा त्यास ते यावेळी सामोरे गेले
असावे. बाळंभट जेजुरीहून फलटणास गेल्याचा जमाखर्चात उल्लेख आहे. हे पत्र
अस्तल नसून नकल आहे. नं. ४७ चे पत्र कृष्णभट नवाथे याचे असून त्यांतील मजकुरा-
वरून यांचा व वैद्याचा फार घरोब्याचा संबंध दिसतो. पुरवणी खंड १ मधील यांच्या
संबंधाची पहिली पाहतां हा वैद्याकडून पैसे घेऊन बरीच देवघेव करून पैसे मिळवी, असे
दिसते. १७४० मधील नं. २७ च्या कर्जदारांच्या यादीत त्यांचे नांव आहे.
नं. ५० मध्ये रामचंद्रपंत करकरे यांनी कर्जदारांकडील वसुलीची हकीगत
कळविली आहे. यांतील सर्व लोक नवे देवघेव करणारे आहेत. याच वेळी वैद्यांचे
वाईचे घर तयार झाल्याचा यांत उल्लेख आहे. नं. ७२ मध्ये बापूजी गणेश जोग यांनी
कोंकणांतील पिकपाण्याची हलाखीची स्थिति दिली आहे. हे साल दुष्काळाचे असवे.

(ब) वैद्यांनी लिहिलेल्या दोन पत्रांचा उल्लेख करण्यासारखा आहे. त्यांनी
लिहिलेली आणखी पत्रे आहेत त्यांचा खुलासा त्यांत आलेल्या इतर विषयांत केला आहे.
बीड व अंबड हे मामले वैद्यांचे कर्जफेडीसाठी सचिवांनी लावून दिले होते. त्याचे हसे
ठरले होते. ते वेळेवर न आल्यामुळे लवकर पाठविण्याबद्दल तेथील दोन मुकासदारांना
नं. १५ चे पत्र आहे. ह्यांची नावे सचिवांच्या दफतरांत सांपडणे शक्य आहे. नं. ३९
ह्यांत गंगाजी कंक याला तांदूळ खरेदी करून पाठविण्याबद्दल रु. ४० दिले होते.

१३ वर्षे होऊन गेली तरी तादूल नाहीत व पैसेही नाहीत म्हणून तगादा केला आहे. या पत्रावर वैद्यांचा शिक्का व मोर्तब आहे. [शिक्क्यांतील मजकूर 'श्री राजा शाहुचरणी तत्पर रघुनाथ सुत वीश्वनाथ नीरंतर' असा असून आरंभी ० — अशी सूर्यचंद्राची चिन्हें आहेत. नं. ८६ हे पत्र हैबतराव सोमवंशीस पैशाच्या तगाद्याबद्दल असून त्यांत नागोबा ब्राह्मणास लग्नास मदत करण्याबद्दल शिफारस आहे.

(क) यांत पत्राचें लेख्य व लेखक तिन्हाइत असून वैद्यांच्या देण्याघेण्याचा संबंध आला आहे, व इतर महत्त्वाच्या व्यक्तींचा उल्लेख आहे अशी ३ पत्रेच आहेत. नं. २८ पत्रांत गोविंद केशव साठे यांनी वैद्यांचा दिवाण रामचंद्रपंत करकरे यास पैशाच्या हिशोबाबद्दल मजकूर लिहिला आहे. शिवाय गोविंद ना दातार यास, बारामतीकर नानाजी ना जोशी याजकडून २०,००० पुण्यास व साताऱ्यास आलेले रुपये द्यावयाचे की काय म्हणून विचारलें आहे. दाताराची मोठी सावकारी होती, व नानाजी ना जोशी यास वऱ्हाडांतील कांहीं गांव किंवा रोख रकम दरसाल मिळत असावी असें दिसून येतें. या गोविंद केशवाचें नं. २१ चें पत्र लक्ष्मण बलाळास आहे. त्यांत पंतसचिवांची पैशाबद्दलची चिठी परतविली व ३००० ची चिठी पाठविली, त्यांचे रु. कृष्णाजीपंताकडून घेऊन देतो वगैरे मजकूर आहे. हा साठे वैद्यांचा कांहीं दिवस नोकर असावा असें दिसतें. या पत्रांत साठे हे आडनांव नाही तें दफतरांत शिवराम गदाधर यांनी सचिवाच्या पैशाबद्दल लिहिलेल्या एका पत्रांत दिलें आहे. ह्या पत्रावर मिति ज्येष्ठ शु. ५ शके १६७९ आहे. पत्र नं. ३७ हे रत्नाकर विठ्ठल यांने आपल्या कारकुनास कराडच्या बाजारांत हरभरे घेऊन वैद्यांस पाठविण्याबद्दल लिहिलें आहे. हे कारकून खोडदेचे असावे असें वाटतें, या पत्राचें महत्त्व रत्नाकरपंताचें स्वतःचें अक्षर शेवटी व श्रीकारापुढें असल्यामुळें आहे. पत्र नं. ७५ हे बसवंतराव खासखेल यांनी भोर संस्थानांतील खेडेबाऱ्यांचे कमाविसदारास सिंहगडावाली वैद्यांनी घेतलेले तांदूळ, शिवापूरच्या वाण्यास योग्य भाडें देऊन साताऱ्यास रवाना करण्याची तजवीज करण्याबद्दल लिहिलें आहे. पत्रावर बसवंतरावाचा शिक्का व मोर्तब आहे. त्याचें स्वतःचें अक्षर शेवटी असावें असें वाटतें.

३. हिशोब :— हे १० कागद निवडले आहेत. त्यांत राणोजीने वैद्यांकडून घेतलेल्या कर्जाबद्दल २ हिशोब आहेत. नं. ६ वरून असें निघतें की, वैद्यांनी त्यास कपूल केलेला रु. १२५०० चा हप्ता होता. वऱ्हाडचा मामला १७४० मध्ये रत्नाकर विठ्ठल व वैद्य यांनी राणोजीकडून घेतला होता. गोसाव्यांशीही यांची देवघेव होती. गणोबा ना पेंढणकर हा एक नवीनच सावकार यांत आला आहे. नं. ७३ मध्ये संकाजी राणोजीचा दिवाण उर्फ मुखत्यार दिला आहे. नं. १० हा केसो महादेव वैशंपायनाचा हिशोब आहे. याची पैशाची देवघेव वैद्यांबरोबर १७३७ पासून आहे (पु. खं. १-५१). त्रिकम-शेट गोविंदजी (गुजर) या महत्त्वाच्या सावकाराचा उल्लेख यांत आहे. त्रिचनापलीच्या लढाईची नं. २९ मध्ये ज्याने हकीगत लिहिली आहे त्या निळी रघुनाथाचा केसो महादेव जवळचा नातलग असावा. नं. ४१ हा आप्पाजी सोमवंशी सरलस्करचा हिशोब आहे. त्यानें प्रतापजी सोमवंशी, मदनसिंग भोसले, निंबाजी वायेसे व रघूजी भोसले यांस पैसे देवविले आहेत. रघूजी भोसले यास रु. २०००० देवविले, त्याचा चंदाखानाच्या रकमेशी संबंध दिसतो. कांहीं वैद्यांचे खाजगत हिशोब कुळक वाटण्याजोगे आहेत, पण त्यातही पुढील गोष्टी समजून येतात. भास्करभटांची बायको सख्खाई काशीस (वाराणशीस) गेली असतां तिला खर्चासाठी रु. ५०० ची हुंडी पुरुषोत्तमभट्ट शेवडे

यांजकडून व रोख रु. २१०१२ पाठविले होते (नं. ६६), अंताजी ना भिडे यांजकडून रु. ५००० घेऊन राघूजीस दिले (नं. ६७), नं. ६८ हा राघूजी भोसल्याचा हिशोब ९ वर्षांचा आहे. यांत त्याचेकडे रु. ५५९८६ बाकी दाखविली आहे. १७४१ मध्ये कंठीच्या भोत्याचे रु. ४२०० दिले आहेत ; १७४६ मध्ये प्रतिनिधींना रु. ६००० दिले ; यांतील रु. १०००० ची रक्कम चंदाखानाच्या रकमेपैकी आहे. राघूजीने 'वैद्यांस ७ गहाणखतें कर्जाबद्दल दिली होती. नं. ७४ च्या हिशोबावरून 'खेरीज मुशाहिरा' यांत कशाचा समावेश होतो हे कळतें. 'मुशाहिरा' म्हणजे मजुरी असा नेहमीचा अर्थ आहे. यमाजी शिवदेवाचा कारभारी गंगाधर परशुराम सोमण होता. त्याने विश्वनाथभटास शिकारीत रु. ४ दिले, यावरून त्यांना शिकारीचा नाद असावा. 'परवानगी राजश्री स्वामी' या खात्याचा अर्थ काय ? रामाजी अनंत हा दामोळकर असावा. (नं. ७६). हिशोबाच्या कागदांत व्याज आकारलें असून व्याजाचा दर दरमहाचा दिलेला आहे व तो सध्यांच्या मानानें फार जास्त आहे. व्याजांत रुई (बारोत्रा) वना करण्याची सररहा चाल दिसते. ही केव्हापासून बंद झाली कळत नाही. बाकी दाखवितांना कांहींत सूट दिली आहे. हिशोब वरचेवर करून बाकी काढण्याची चाल असे.

४ पावत्या :—नं. १३ व ३२ या वैद्यास दिलेल्या पावत्या सचिवांनी देवविलेल्या पैशाबा आहेत. नं. १३ मध्ये दावावा. असा शब्द आला आहे. दा हा संक्षिप्त शब्द दस्तक, किंवा दस्तक या शब्दांबद्दल लिहितात. या पत्रांत दा म्हणजे दस्तक असा अर्थ आहे. त्याचा अर्थ परवाना करार, पुरावा, आज्ञापत्र असा कोशांत आहे. त्यांपैकी करार हा अर्थ येथें युक्त आहे. नं. ३३ ही पावती नागोजी झुंजारराव घाडगे यांनी गणोबा ना कोलटकर यास महाराजांनी देवविलेले रु. २००० पोंचल्याबद्दल दिली आहे. पण हे रु. महाराजांनी वैद्यांस देण्यास सांगितले होते, ते त्यांनी कोलटकर याजकडून चिठी देऊन देवविले. घाडगे यांनी नलावडे व संगीरराव यांचेकडून ते आणविले. त्याबद्दलची एक पावती वैद्यबंधूस दोघांनी दिली आहे. हे रुपये कोलटकर यांनी त्रिकमजी गोविंदजी गुजर यांचे दुकानां त्यास देण्यासाठी ठेविले होते. हे व्यवहार कसे घडून येत हें पाहण्यासारखें आहे (नं. ३५). नं. ३८ ही पावती निर्मलगिरिमहंत यांनी राणोजी भोसल्यांनी देवविलेले रु. ४००० मिळाल्याबद्दल दिली आहे. हे रुपये वैद्यांनी हुंडीच्या पद्धतीने पुरुषोत्तमभट शेवडे व गोसावी ना अनभळ यांजकडून देविले आहेत.

५. याद्या :—नं. ४५ व ५७ हे कागद याद्यांसारखेच आहेत. नं. ४५ च्या फेरिस्तांत मावळे प्रांतांतील कर्जदारांचे फेरिस्त दिले आहे. ह्या यादीतील लोकांपाशी वैद्यांचा देवघेवीचा जुनाच व्यवहार होता. खंड २-२७ च्या यादीत यांची नांवे आहेत. या सर्व लोकांनी १७४१ साली केव्हां कर्ज काढला हे या यादीत आहे. बाळाजी विश्वनाथ चाफेकर हें नांव चाफेकर घराण्याच्या पुस्तकांत आहे. पण साल दिले नाही. कर्जाच्या आंकड्याच्या मार्गे जे आंकडे दिले आहेत त्याचा अर्थ कळत नाही. त्याची बेरीज २७ आहे. नं. ५७ ही सेनासहिब सुभ्याकडून येणें रकमेची याद आहे. राघूजी भोसले यांनी ज्यांना पैसे देवविले त्यांची नांवे यांत आहेत. या सालचे महिनेवार जमाखर्चाचे ताळेबंद दफतरांत आहेत. त्यावरून कागदाची मिति लावतां आली. राघूजीने रामदास परळी, यांस रु. ५०० दिलेले यांत आहेत. या वेळीं स्वामी नव्हतेच. त्यांचे पुतणे शामजी वाबाजी यांस हे दिलेले असावे. भोसल्यांचा स्वामीबद्दलचा पूज्य भाव दिसून येतो. ही दरसाल देणगी असावी.

६. लढाई:—नं. २९ च्या पत्रात त्रिचनापल्लीच्या लढाईचें सविस्तर वर्णन आहे. हें पत्र रा. ब. सरदेसाई यांस माझ्या दफतरांत वाचावयास मिळाल्यावर त्यांनी पुढें काय केलें हें खंड १ मध्ये दिलेलें त्याचें पत्र वाचलें असतां कळून येणार आहे. या पत्रानें ऐतिहासिक माहितीत काय जास्त भर पडली व वैद्यदफतर किती महत्त्वाचें आहे हें त्यांनी 'मॉडर्न रिझूत' पत्र लिहून प्रसिद्ध केलें. हिस्टोरिकल कमिशननें ह्या दफतरांतलें ऐतिहासिक कागदांचें संक्षिप्त वर्णन प्रसिद्ध करण्यास काय खर्च येईल हें ठरविण्यास कमेटी नेमिली व तिनें रिपोर्ट अनुकूल केला, त्यावरून मला माझे कागद छापून प्रसिद्ध होतील अशी आशा वाटूं लागली होती. पुढें मी वरिष्ठ सरकार व प्रांतिक सरकार यांशीं पत्रव्यवहार केल्यावर जो अनुभव आला आहे त्यावरून उत्सुकतेच्याऐवजीं औदासीन्यच सरकारचे ठायीं दिसून येतें. म्हणून मीच छापतां येतील तेवढे कागद छापित आहे. आणखी लढाईचे कागद उल्लेख करण्यासारखे या सालांत नाहींत. हें लढाईचें पत्र निळो रघुनाथ यानें लिहिलें आहे. यांचें आडनांव वैशंपायन असतें. हा पेशव्यांचाही बातमीदार होता. त्याचीं तीन पत्रे असून नं. १२ हें पुरुषोत्तमक्षेत्राहून आलें आहे. त्यात वैष्णांच्या कर्जपेडीची हकीगत आहे. नं. २९ हें पत्र त्रिचनापल्ली सोडल्यावर लिहिलें आहे. त्या पत्रांतील लक्षांत ठेवण्यासारख्या बाबी म्हणजे त्रिचनापल्ली रामनवमीस हस्तगत केली. रघूजी भोसल्याचा उद्देश पैसे मिळविण्याचा नसून जागा मिळविण्याचा होता. फर्तेसिंग भोसले यांचा ओढा पैशाकडे होता. चंदाखानाचा दिवाण रामराव २५ लाख रुपये घ्या म्हणत होता. चंदाखानाचा भाऊ बडेखान मडुरेहून लढण्यास येत होता. त्याजवर फर्तेसिंगाचे सरदार जाधव, पांढरे, भापकर यांनी लढून त्यास ठार केलें. चंदाखानाची खंडणी ४ लाखांपर्यंत नेली. पण ते कांहीं घडून न आल्यामुळें भास्करराम कोलटकर त्यास बऱ्याड्यात घेऊन गेले. या मोहिमेनंतर रघूजी हगवणीनें अत्यवस्थ आजारी होते. मरतां मरतां वांचले. शेवटीं त्रिचनापल्ली मुरारराव घोरपड्याच्या स्वाधीन करून रघूजी व फर्तेसिंग साताऱ्याकडे गेले. जानोजीस चौकीचंदावरचे राज्यावर बसविण्यासाठीं रघूजींनी बोलाविलें होतें. म्हणून रघूजींना जागाच पाहिजे होती. पैसे नको होते असें म्हणण्यास बळकटी येते. या कामीं महाराजाजवळ वैद्य आपल्या बाजूनें रदबदली करण्यास चुकणार नाहींत असा रघूजीस पूर्ण भरंवसा होता. नं. ८० हें पत्र गलगल्याहून पाठविलें असून त्यांत बाळ जोशी गाडळीळ वेळणेश्वर यास जानोजी बावा भोसल्यांनीं देऊं केलेले रु. ६०० चे वर्षासन वसूल करून देववावें अशी वैद्यांना विनंति आहे. निळो रघुनाथ यांचा देवघेवीचा भास्करभटापासून वैद्य घराण्यांशीं संबंध होता असें नं. १२ चें पत्रावरून दिसतें.

७. देवालय:—नं. ४६ वरून असें दिसतें, वरवड्याहून तिवरीस जातांना वाटेंत श्रीनारायणाचें तळें आहे, ते वैद्यांनीं नांदिवड्याचे हरी रघुनाथ जीग यांजकडून बांधविलें. १७४१ मध्ये त्यास लागणारे चिरे तयार करण्यास दिले होते. नांदिवड्यास वैद्यांचें राहण्याचें ठिकाण होतें. या वेळीं त्यांची मंडळी तेथें असावी. अनंतभट्ट दामले हे नांदिवड्याचेच राहवासी वैद्यांचेकडे साताऱ्यास आले होते. हरी रघुनाथ हा रघूजी भोसल्याबरोबर १७४३ मध्ये देऊरास चंदाखानास सोडविण्यासाठीं रकम ठरविण्याच्या वाटाघाटीत होता. याच सुमारास वरबडे येथें महादाजी कृष्ण काणे यांनीं वैद्याकडून आदित्येश्वराचें देवालय बांधविलें. त्यास लागणारे सामान व इतर मदत देण्यासाठीं भिकाजी

राव विचारे यास काणे यांनी पत्रे लिहिली आहेत व त्यांनीही उलट मदत करण्याची कबुली दिल्याचें पत्र आहे (नं. ६३, ७७). अर्थात् किरिस्तावांनी बांधण्याचा मक्ता घेतला होता. कोंकणांत विचारे हे पेशव्यांच्या सरदारांपैकी महत्त्वाचे घराणें होतें. वैद्यांनी सांडे उ. गद्रेलावगन येथेही आदित्येश्वराचें देवालय बांधलें होतें त्यास राघोबा दखे याजकडून देवळास वीट घालण्यासाठी रु. ५० देवविले आहेत (नं. ८५). ह्या गांवचे हवालदार (खोत) गद्रेच असावे. अंताजी पंत व त्यांचे वंशज हे कारकुनीपेशांत बरेच वर्षे वैद्यांचेजवळ होते.

८. वैद्यांचे मुक्काम :—नं. २६ मध्ये वैद्यांच्या जमाखर्चाच्या कागदावरून हे मुक्काम काढून दिले आहेत. बाळभट बाळवे तालुक्यांत एप्रिलांत होते. वार्डस आल्यावर दोघे बंधु पुण्यास मे महिन्यांत गेले असें दिसतें.

९. (अ) अमात्य (मुजुमदार) :—भगवंतराव रामचंद्र यांची ७ पत्रे आहेत. पत्र नं. ३ मध्ये त्यानें आपलें इनाम गांव तांदळी याचा वसूल पंतसचिवाकडून मिळत नाहीं तो देण्याबाबत मदत करण्याबद्दल वैद्यांना विनंति केली आहे. महाराजांनी २९। ११। १७३८ रोजी त्यास या गांवची सनद दिली. त्यास त्या गांवचें कुळकर्णीपणाचें व ज्योतिषीपणाचें वतन दिलें होतें. शिवाजी नारायण भाट्यांचा या गांवाशी संबंध असावा. या गांवची सनद तिघा भावांच्या नांवची होती. यांत त्यानें आपल्या हलाखीचें वर्णन केलें आहे. आपल्या मुलास महाराजांच्या दर्शनास पाठविलें होतें असें लिहिलें होतें. वैद्यांनी त्यास कर्ज रु. ४०० दिलें होतें. त्यास संभाजी आंग्यांचा कोंकणांत व घाटावर कोल्हापूर दरबारचा त्रास होत होता. त्यानें आणखी कर्ज वैद्यांना मागितलें होतें. नं. ४३ मध्ये कोल्हापूरच्या राजकीय बातावरणाची हकीगत सविस्तर असून चिरंजिवाचे लग्नासाठी त्यांना कर्ज मागितलें आहे. जिजाबाई राणीचें याच्याशीं सूत नव्हतें. स्वतःच्या हलाखीचें वर्णन यांतही केलें असून नं. ४४ चे पुरवणी पत्रांत बेदरची तलवार पाठविल्याचा मजकूर आहे. तेथें चांगल्या तलवारी होत असाव्यात. नं. ६०, ६१, ६२ हीं पत्रे शाहू महाराजांस लिहिली आहेत. यांनाही स्वतःच्या हलाखीचें वर्णन केलें आहे. ह्या पत्रांची भाषा अलंकारिक आहे. ती वाचण्याजोगी आहेत. या पत्रांतून अमात्याच्या कारकुनाची व जासुदांचीं नांवां आली आहेत. त्यावरूनही कांहीं पत्रे ओळखता येतात. बहुतेक सर्व पत्रांच्या शेवटीं स्वतः मजकूर लिहिला आहे. तें वळण ठरीव आहे शेवटचा शब्द विशापनानंतरचा ' लक्ष्मशा ' असा आहे.

९. (आ) भोसले :—रघूजी, राणोजी, शरीफजी, फत्तेसिंग, जानोजी मदनसिंग, येसाजी व गोंदजी अशा ८ भोसल्यांचें संबंध असलेले हे कागद आहेत. शरीफजी भोसले हें छत्रपतींच्या वंशावळींत माळोजीचा मुलगा म्हणून आलें आहे व शहाजीचा नातू (एकोजीचा मुलगा) म्हणूनही आलें आहे. नं. १ च्या पत्रांत व कागद याद्या, पावत्या, व हिशोब वगैरे सदरांत त्यांचा संबंध आल्यामुळे त्यांचेबद्दल त्यांत जरूर ती माहिती दिली आहे. नं. २५ मधील नांव एकोजीच्या मुलाचेंच असलें पाहिजे. हा वंश तंजावरकर भोसल्याचा आहे (म. रि. शिवाजी पान १७६, १९७). तंजावरचा शरीफजी गोवलकोटच्या लढाईसाठी कां यावा व सचिवाशी याचा पैशाचा व्यवहार कां व्हावा या दोन गोष्टींचें संशोधन होणें जरूर आहे. ' पदनसिंग ' हा शब्द ' मदनसिंग ' असाही वाचला जाईल, तो संभाजीचा एक दासीपुत्र होता. त्याची माहिती म. रि. बाळाजी विश्वनाथ पान २७ च्या टीतेंत दिली आहे. दोन्ही नांवें एकाचीच की काय याबद्दल संशयानिवृत्ति झाली पाहिजे.

९ (इ) पंतसचीव :—यांचे संबंधांची १० पत्रे आहेत. त्यांपैकी ५ चिट्या आहेत. त्या निरनिराळ्या माणसांस रक्कम देण्याबद्दल आहेत. दफतरांत पुष्कळ चिट्या आहेत. त्यांपैकी येवढ्यांची निवड करण्याचें कारण त्या सर्वांवर शेवटीं मोर्तेच असून ते निरनिराळ्या मजकुराचे आहेत नं. १६ व २५ मध्ये 'लेखनावधि' नं. ३१ मध्ये 'पत्राळकी मुद्रिका' नं. ३४ मध्ये 'लेखनसीमा' व नं. ४२ मध्ये 'पत्रावधि रयं माति' असा मजकूर आहे. वैद्यांकडून सांगितलेल्या रकमा कर्जफेडीसाठी, खाजगी खर्चासाठी व मजुरी देण्यासाठी आहेत. नं. २५ मधील शरीफजी राजे भोसले हा एकोजीचा मुलगा होता त्यास दरमहा सचिवाकडून रक्कम जात असावी. वैद्यांकडे कर्जे रांजणांवा हा गांव कर्जासाठी लावून दिलेला होता. त्यातून हे पैसे देविले आहेत. यांतील ३ पावत्यांचा 'पावत्या' या सदराखाली उल्लेख आहे. नं. ४७ चें पत्र येसाजीमाने देशमुख परगणे अंबडापूर यांनी सचिवास लिहिलें असून त्यांत अटोलियांनी दिलेल्या त्रासाचें परिमार्जन न केल्यामुळे त्यास दोष दिला आहे, पत्राच्या मार्गे दिलेल्या हिशोबांत अधिक महिना आला आहे. त्यावरून पत्राची मिति ठरविली आहे. अटोलियाचा उल्लेख पे. द. ३१-१३० व वैद्य द. खंड १.२३ मध्ये आहे. पत्र नं. ४८ हें वैद्यांचे ५० बैल कोकणांतून माल घेऊन येतील त्यास अडथळा करूं नये म्हणून पंतांचा परवाना उर्फ दस्तक आहे. त्यावर शिक्का शांकाजी नारायणांचा आहे हें विशेष आहे. चिमणाजी नारायण व नारोशंकर यांनी आपले शिके केले नव्हते असे दिसतें.

९ (ई) आंग्रे :—नं. ४ च्या भगवंतराव अमात्याच्या पत्रांत संभाजी आंग्रे या पासून होणाऱ्या त्रासाचा उल्लेख आहे. याशिवाय दुसऱ्या पत्रांत आंग्रेयांचा संबंध आलेला दिसत नाही.

९ (उ) हणमंते (सुभंत) :—व्यंकटराव गंगाधर यांचा उल्लेख नं. ४९ व ५१ च्या हिशोबांत आला आहे. व्यंकटरावानें वैद्यांकडून पुष्कळ पैसे वरचेवर कर्ज म्हणून काढलेले होते. तरी त्याची देवघेव प्रतापजी सोमवंशी व लक्ष्मण नाा केसकर यांजपाशीही होती. हणमंते घराण्याचे कागद वै. द. खंड २ मध्ये छापले आहेत. पुरवणी खंड १ मधील प्रस्तावना पान ८१९ वर या घराण्याची सविस्तर माहिती दिली आहे.

९ (ऊ) प्रतिनिधि :—नं. ५३ हें पत्र जगजीवनराव उ. दादोबा यांचे विष्णु विश्वनाथ पंडित यास रु. ३००० देण्याबद्दल विश्वनाथभट वैद्यांना आहे. वै. द. खंड २ मधील पत्र नं. ५७ यांत कृष्णाजी नाा जोशी यास रु. ३००० देण्याबद्दल गणोबा नाा कोलटकरास लिहिलें आहे. हा कोलटकर वैद्यांचाच सातारच्या दुकानांत भागीदार होता. बहुधा वैद्यांकडूनच हें पैसे मिळाले असावे व ते त्यांनीं पुरुषोत्तमभट शेवडे याजकडून देविले आहेत. प्रतिनिधीपदावर येण्यापूर्वीच हे कर्ज काढीत होते असे दिसतें.

९ (क) सोमवंशी :—नं. ४१, ४९, ५७, ८२ व ८६ या पत्रांत आपाजी, प्रतापजी व हैबतराव यांचा उल्लेख आहे. हे कागद हिशोब व पत्रे या सदरांत येत असल्यामुळे त्यांत त्यांचा खुलासा केला आहे. या घराण्याबद्दल माहिती वैद्य दफतर पुरवणी खंड १ च्या प्रस्तावनेत पान नं. ११ वर दिली आहे.

९ (क) नागोजीराव पाटणकर यांचे २ कागद आहेत. नं. ७ हें पत्र त्यांनीं बाळभट वैद्यास सातान्यास लिहून महाराजाकडून धारराव यांचा व

रत्नाकर विठ्ठल यांचा आमच्या बेलवडे गांवास उपसर्गन लागे असा बंदोबस्त करण्याबद्दल त्यास विनंति केली आहे. बेलवडे गांव नागोजीरावाकडे होता. वैद्यांचें महाराजापार्शी विशेष वजन होतें हें यावरून स्पष्ट होतें. यांत येसाजी भोसल्याचें नांव आलें आहे. तो महाराजांचा लेकावळा होता व त्यास तिकडे उत्पन्नही देण्यांत आलें होतें. या पत्रावर त्यांचा शिक्का व मोर्तब आहे. नं. ९ हा वैद्यांनी पाटणकरास रू. ५०० दिल्याचा हिशोब आहे. त्यांनीं १७४० सालीं वैद्यांकडून नेलेल्या पैशाचा उल्लेख खंड २-२७ मध्ये आहे. हे जुनेपुराणे कर्जदार होते.

९ (ल) गोविंद सामराज—या घराण्याबद्दल पे. द. ४४. ११ मध्ये यांच्या घराण्यांतील तिघा वंशजांनीं इंग्रज सरकारकडे १८४३ सालीं एक कैफियत दिलेली छापली आहे. त्यांत ह्या कुटुंबाचा इतिहास विजापूरकर पादशाहीपासून दिला आहे. यांतील पुरुषांनीं मर्दुमकी गाजविली आहे व कित्येक धारातीर्थी पडले आहेत. हें पाहून त्यास प्रांत मावळच्या सुभेदारीचें हें काम वंशपरंपरेचें देण्यांत आलें. यांनीं वैद्यांशीं देवधेवीचा पुष्कळ व्यवहार केला होता. यांनीं मक्त्यानें उत्तर हिंदुस्थानांतील ग्वाल्हेरनरवर वगैरे गांवची मामलत घेतली होती त्यासाठीं वैद्यांकडून हजारी रु. नेले होते. 'सामराज' म्हणजेच 'शामजी.' रास्ते यांच्या एका 'शामजी' पुरुषास 'सामराज' म्हटलें आहे. गोविंद सामराजांना १७५० च्या खतावणीत वडगांवकर आडनांव दिलें आहे. यानें कांहीं सबंद पत्रें स्वतः लिहिलेलीं आहेत. यामुलें यांच्या पत्राचें वळण पाहून तीं ओळखण्यास कठिण जात नाहीं. गोविंदाचा मुलगा रामचंद्र पे. द. ४४. ११ मध्ये दिलेलें बरोबर नाहीं. तो त्याचा भाऊ असल्याबद्दल पत्रें आहेत (नं. १८, ५२). याचीं एकंदर १० पत्रें आहेत. नं. ५ मध्ये यांनं ज्येष्ठक कान्होस रु. ११८८ देवविले आहेत. हा शंकराजी कान्होचा संबंधीं असण्याचा संभव आहे. नं. १७, १८, १९ मध्ये वैद्यांनीं सुतार, पखाल, पत्रावळी वगैरे लग्नास लागणारे सामान मागविलें आहे, त्याची त्यांनीं धाकटा भाऊ रामचंद्र यास वडगांवास लिहून तजवीज केली आहे. वैद्याची बहीण जिऊबाई इचें लग्न सातान्यास होतें असें वाटतें. नं. १७ मध्ये सचीवपंतांनीं रु. २५०० यांजकडून वैद्यांस देवविल्याचा मजकूर आहे. ते बीडअंबडपैकीं असावे. नं. १८ मध्ये रामचंद्र वडगांवास असल्याचा उल्लेख आहे. यावरून या कुटुंबास वडगांवकर हें नांव जमाखर्चात दिलें सार्थ दिसतें. नं. २०, २३, २४ व ५२ मध्ये गालेरनरवरच्या रसदेसाठीं वैद्यांकडून घेतलेल्या पैशाचा व वसुलीचा उल्लेख आहे. नं. २१ व २२ मध्ये पैशाचा तगादा त्यास केला आहे. याच्या पत्राच्या तारखा बरोबर लावतां आल्या नाहींत.

९ (ल) सिलिमकर :—या पराक्रमी घराण्यांतील ४ पुरुषांचा उल्लेख कागदांत आहे. नं. ४५ च्या मावळ प्रांतातील कर्जदारांच्या यादीत प्रतापराव, काशीराव व बहिरजी यांचीं नांवां आहेत. नं. ५० च्या रामचंद्र गोपाळ करकरे यांच्या पत्रांत प्रतापरावाकडील पैसे वसूल झाल्याचा उल्लेख आहे नं. ६४ च्या पत्रामध्ये प्रतापजी हैबतराव देशमुख सिलिमकर याजकडील पैशाबद्दल मजकूर आहे त्याचा मुलगा कानोजी लष्करांत गेल्यामुलें त्यानें पैशाबद्दल मुदत मागून घेतली आहे. या घराण्याच्या वंशावळीला या नांवांचा उपयोग आहे. नं. ६५ मध्ये रु. ५० अकलमहमदाजवळ देऊन बाकीच्या रु. १५० बद्दल मुदत मागितली आहे. हें घराणें अजून देशमुखी वतन भोर संस्थानांतील राजगड तालुक्यांत उपभोगीत आहे.

१ (ए) निंबाजी वायेसे :—वैद्याकडून येणे पैशापैकी कोणाकोणास व कशाकरतां पैसे द्यावे, हे नं. ८१ ते ८४ च्या कागदांत वैद्यांना त्यानें लिहिलें आहे. या पत्रांतून बरेच अपरिचित शब्द आले आहेत. नं. ४१ च्या हिशोबावरून याची आपाजी सोमवंशी सरलस्कर, यांजपार्शी मोठी देवघेव होती, असें दिसते.

१ (ऐ) गोसावी :—नं. ६ च्या राणोजी भोसल्याच्या हिशोबांत प्रचिंतगीर, मलगीर, हरिपन्नगीर, रामपुरी, व निर्मलगीर यांची नांवे आली आहेत. नं. ३८ व ४२ मध्ये निर्मलगीर व गोवर्धनजती यांची नांवे आहेत. यांच्याबद्दल माहिती पावत्या व पंतसचिव या सदराखाली दिली आहे.

१ (ओ) राघोबा नाा दरवे :—२ पत्रांत याचा उल्लेख आहे. हा नांदिवड्याचा राहवासी असून वैद्याच्या घराण्यापैकी होता. हा बरचेवर व्यापारासाठीं वैद्यांकडून कर्ज काढून नेत असे (नं. ११). पैसे ठरल्याप्रमाणे वेळेवर देतां येत नसत म्हणून मुदत मागतो व मला आपला ४ था भाऊ समजा म्हणतो. देऊडच्या डालेश्वराचे देवालयास व गट्टे लावगनच्या आदित्येश्वर देवालयास बांधकामासाठीं कामगारांना कर्जापैकी कांहीं रक्कम याचेकडून देवविली आहे.

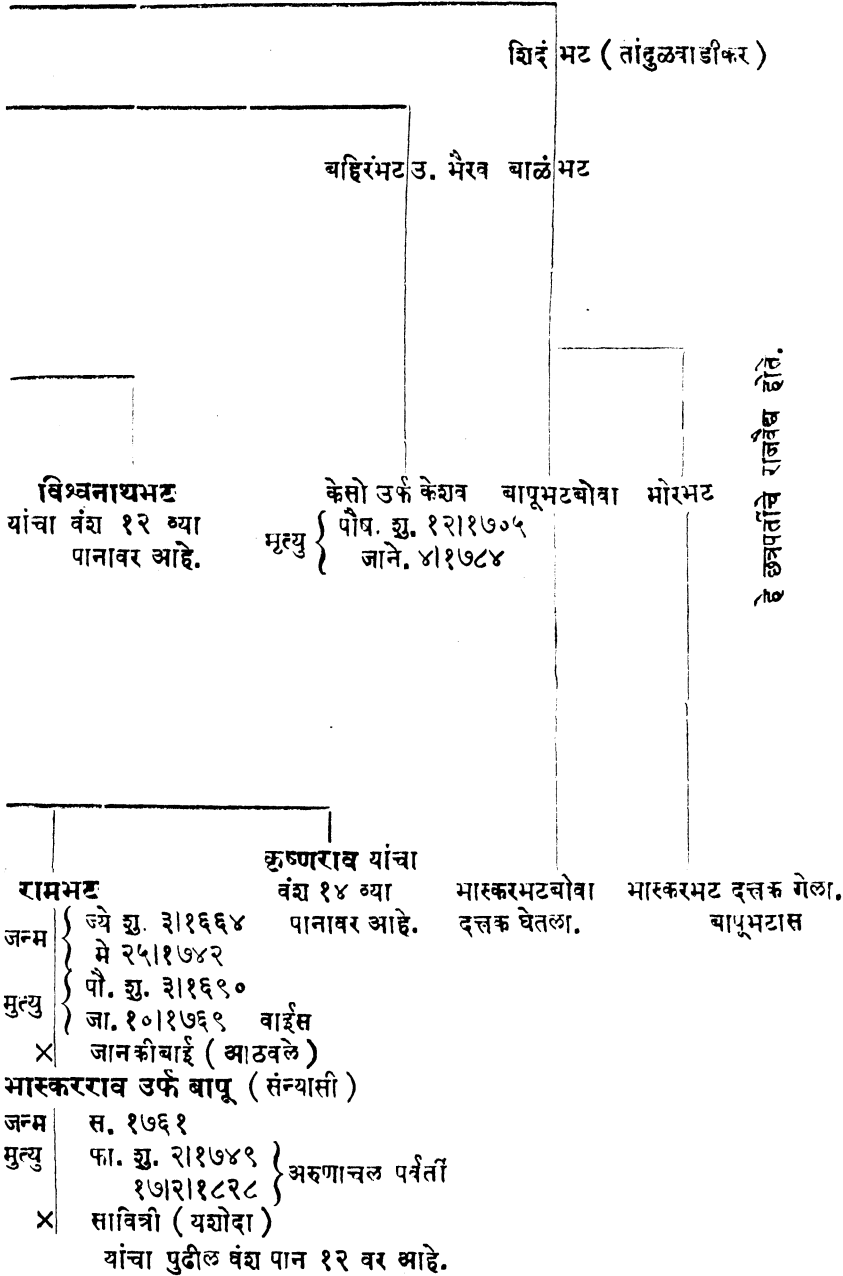
१ (औ) शंकराजी कान्हो :—नं. ७९ मध्ये यानें वऱ्हाडांतील व नागपुराकडील वसुलाची सविस्तर हकीगत दिली आहे. यावरून वैद्याच्या देवघेवीचा व्यवहार कोठपर्यंत पसरला होता याची कल्पना होते. नं. ३८ मधील निर्मलगिरीची पावती कानोच्या हातची आहे. हा वैद्यांचा फार दिवसांचा विश्वासूक नोकर होता.

१ (अं) कोनेरराम कोलटकर :—यांनीं नं. ५४ व ८७ हीं पत्रे कर्नाटकांतून लिहिलीं असून तीं एकाच मजकुराचीं आहेत. वराडचा मामला मक्त्यानें ध्यावयाचा होता. त्याची रसद भरणेचें काम त्यांनीं वैद्याकडे सोपविलें होते. तें त्यांनीं पैसे काढून भरले असल्यास पैशाचा उलगडा लवकर व्हावा म्हणून कोलटकरांनीं मल्हारपंतास कांहीं रक्कम देऊन पाठविलें होतें. हे मल्हार दादोबा बर्वे असावे बर्वे यांनीं वैद्यांचें कांहीं देणें होतें तें फेडण्याची कोनेरपंतांनीं हमी घेतली होती. ते २१३ महिन्यांनीं इकडे येणार होते. हा वऱ्हाडचा मामला मिळाल्याबद्दलचा कागद बाळंभटाजवळ ठेवण्यास सांगण्याचें कारण ते बहुधा वाई सातारा सोडून जात नसत. कोनेरराम यास कर्नाटकांतून वऱ्हाडांत जाण्यापूर्वीं वाई सातारान्यास जाणें भागच होते. राणोजीचा मामला १७४० सालीं वैद्य व रत्नाकर विठ्ठल यांनीं मक्त्यानें केलेला होता.

१ (अः) इतर कारकून वगैरे :—नं. ८८, ८९, ९० चीं पत्रे विशेष महत्वाच्या मजकुराचीं नाहींत. तथापि त्यांचे लेखक अनुक्रमे विसोबा नाा सहस्रबुद्धे, शिवाजी नारायण भाव्ये व कासी काकाजी बरडे असून यांचा वैद्यांशीं देवघेवीचा व्यवहार फार दिवस होता, असे खतावणींतील नोंदीवरून दिसून येतें. भाव्यांचा सचिवाकडे देवघेवीचा व्यवहार फार होता. गोविंद सामराज यास ग्वालिर नरवर मामलत मिळवून देण्यास यांची मदत होती. वैद्यांनीं रसदेचे पैसे दिल्याबद्दल त्यांचीं पत्रे आहेत. कासी काकाजी बरडे यांचें नांव १७४१/४२ व १७५०/५१ च्या खतेवर्णीत आहे. सहस्रबुद्धे यांचेही नांव खतावणींत आहे. एका खतावणींत बरडे यास रहिमतपूरकर म्हटले आहे. हें कुटुंब अजूनही तेथें असले.

इतिहासप्रसिद्ध लावगनकर वैद्य घराण्याची दुरुस्त वंशावळ

१	रामभट				
२	तानभट	गोविंदभट	कृष्णभट	नारायणभट	
३	रघुनाथभट				
	जन्म				
	मृत्यु	पौष वद्य ११।१६६४ (जाने. १०।१७४३) सोमवार; वार्हस			
	×	{ सौ. जानकी मृत्यु-पौष शु. १।१६६४ (डि. १७।१७४२) शुक्रवार			
४	भास्करभट	वाळभट			
	जन्म	जन्म			
	मृत्यु	{ चै. शु. २।१६६१ ३०।३।१७३९ वार्हस } मृत्यु	{ आषाढ शु. १४।१६७५ आगस्ट ९।१७५३ रविवार }	शिवापुरास	
	×	{ १ लक्ष्मीबाई ऊ. जाईबाई (अनंतभट दामले) २ सखूबाई (करमकर)	×	सरस्वतीबाई ऊर्फ गंगाबाई (जोग) मृत्यु १६।१७९९ काशीस	
	नकल				
५		भिकंभट			
		जन्म	{ कार्तिक शु. २।१६६० २।११।१७३८		
		मृत्यु	{ चैत्र व. ४।१६८१ १६।४।१७५९		
		×	गोपिकाबाई (राजवाडे) मृत्यु { आषाढ शु. ३।१६९७ ३०।६।१७७५		
		नकल			

६

भास्करराव

७	चिंतामण उर्फ दाजी	रामचंद्र	वामन	बहिणाबाई X अभ्यंकर
		मृत्यु { वै. शु. १११७१६ मे १०१७९४ }	अल्पवयी लय	{ फाल्गुन व. ५१७०९ मार्च २६१७८८ }
	जन्म	स १७८९		
	मृत्यु	{ मार्गशीर्ष शु. ८१७५९ नो. ५१८३७ }	वाईस	
	X	जानकीबाई (कानिटकर)		
८	अन्नपूर्णाबाई (सरंजामे)	X जगन्नाथ प्रभाकर		
९	श्रीधर			
१०	जगन्नाथ			
११	* रामचंद्र (हयात)	बडोद्यास		

४

विश्वनाथ रघुनाथ

	जन्म			
	मृत्यु	{ आ. व. ५१६८२ ऑगस्ट ३११७६० }	वाईस.	
	X	उमाबाई (माखजनचे पटवर्धन)		
		मृ. वै. शु. ७१७१४, मे १३१७९२	काशीस	
५	बाबूराव (संन्यासी)		काशिराव उर्फ काशिनाथ	
	जन्म	{ मार्ग. शु. १३१६६७ नो. २९१७४५ }	जन्म	{ मार्ग. व. ७१६७९ जा. ११७५८ }
	मृत्यु	{ अश्विन शु. १४१७१७ ऑक्टो. २७१७९५ }	टोकयास	मृत्यु { चै. शु. २१७१३ एप्रिल ५१७९१ }
	X	{ १ अन्नपूर्णा (साठे). २ रमाबाई उर्फ आक्काबाई (जोग)		X भागीरथी (सती)
		मृत्यु वै. शु. १२१७६०, मे ६१८३८	वाईस.	नक्कल

६

नारायणराव उर्फ दादासाहेब (संन्यासी)

माधवराव आनंदराव यांचा

	जन्म	{ पौष व. १३१६९० फे. ४१७६९ }	जन्म	वंश १३ व्या पानावर
	मृत्यु	{ भाद्र. व. १३१७५० ऑगस्ट ६१८२८ }	वाईस	फा. १७१४ आठे. फे. १७९३
	X	लक्ष्मीबाई उ. काशीबाई (रास्ते)		कोकणांत
		मृत्यु का. व. १०१७५५, डि. ६१८३३		
७	मुलगी चि. घोंडबाई X सासवड्या भाव्याकडे		X राधाबाई मृ.	{ शु. १७२२ स. १८०० }
		लग्न फा. १७२१, मार्च १८००		नक्कल
	नक्कल			

* हयात व्यक्तीचें हें चिन्ह आहे.

५

बाबूराव

६

आनंद बाबूराव (संन्यासी)

जन्म

मृत्यु

माघ व. ८।१७७३ } काशीस
१३।१।१८५२ }

X

१ साळूबाई (गणेशभट शारंगपाणी)

मृत्यु

{ आश्विन व. १४।१७४६
जाने. २१।१८२४ }

२ उमाबाई उ. काकूबाई (जोग)

मृत्यु

{ मार्ग. व. १।१७९६
डिसें. २४।१८७४ }

७

सखाराम दत्तक पहिला (गणेश
दिवाकराचा मुलगा) (जमखिंडी)

मृत्यु

दत्तविधान १३।१२।२६

{ चै. व. १३।१७५८
एप्रिल १३।१८३६ जमखिंडीस }

X

बयाबाई (दामोळकर)

मृत्यु

{ वै. शु. १०।१७५९
१५।१।१८३७ }

नकल

माधवराव उ. तात्यासो (संन्यासी)

दत्तक दुसरा

(लावगनचे परशुराम विश्वनाथाचा
मुलगा)

दत्तविधान ९।११।१८३७

जन्म

सन १८२२

मृत्यु

{ का. शु. ५।१७९७ } वाईस
{ नोव्हेंबर ३।१८७५ }

X

रमाबाई (आपटे लिंबचे)

रामकृष्ण माधवराव उर्फ नानासो

जन्म

{ आश्विन व. ८।१७६७
{ आक्टो. २३।१८४५ }

मृत्यु

{ फा. शु. २।१८४६ } पुण्यास
{ मार्च ८।१९२४ }

X

लक्ष्मीबाई (विनायकराव
भानू) वाई

मृ. १९२५

लक्ष्मण उर्फ अण्णासो

जन्म

{ आषाढ व. १०।१७७२
{ आगष्ट ३।१८५० }

मृत्यु

{ माघ व. ४।१८४८ } वाईस
{ फेब्रु. १२।१९२७ }

X

राधाबाई ऊ. यमू (घारपुरे)

मृत्यु भाद्र. व. ७।१७६२

९

गणेश

अनंत

दत्तात्रय*

वासुदेव

शंकर *

विनायक शंकर उर्फ बाबूराव वैद्य

५

कृष्णराव उर्फ तात्या (संन्यासी)

जन्म मार्ग. व. १४।१६७२ } रविवार
 डि. १६।१७५० }
 मृत्यु का. शु. ३।१७४९ } काशीस
 ऑक्टोबर २३।१८२७ }
 X रत्नमाबाई (रुक्मिणीबाई) } (सती) काशीस
 उर्फ ताई (रामाजी अनंत दामोदकर) }

६

रघुनाथराव उर्फ दादा

जन्म मार्गशीर्ष वद्य ८।१६९२ }
 डिसेंबर १०।१७७० }
 मृत्यु माघ वद्य ११।१७१८ } नांदिवड्यास
 फेब्रुवारी २२।१७९७ }
 X आनंदीबाई (परशुरामभाऊ पटवर्धन)
 उर्फ मैनाक्का (सती)

यमुना

७

बिश्वासराव उर्फ बाबा

जन्म मार्ग. व. ४।१७१३ } तासगांवी ऊर्फ. जोशी
 डिसेंबर १४।१७९१ } मृ. १८२९

मृत्यु मार्ग. व. ८।१७४७ } तासगांवी
 जानेवारी १।१८२६ }
 X गंगाबाई उर्फ व्यंकूबाई
 (रामचंद्र गोपाळ
 कोलटकर पांढेवाडी)

८

व्यंकटराव उर्फ बापूसाहेब

जन्म फा. शु. १।१७४५ } सखूबाई ऊर्फ गंगू
 मृत्यु जे. व. १३।१८०२ } X गंगाधर माधव रास्ते
 X लक्ष्मीबाई उ. सखू } जन्म { फा. व. १२।१८३७
 (राघो सदाशिव थले) } मार्च १३।१८१७

९

रघुनाथ उर्फ दादा

जन्म १।१०।१८५१
 X सीताबाई (बळवंतराव फडके हरिपूर) मृ. १२।१२।१९३७

१०

व्यंकटराव रघुनाथ

जन्म * सीताबाई (लक्ष्मी)
 मृत्यु X माधवराव जोशी
 १६।१।१९०३
 X लक्ष्मीबाई (दात्ये-इचलकरंजी)
 मृत्यु मे. ४।१९३५

११

* विनायक उ. भाऊ सो दत्तक आला. लक्ष्मीबाईचा भाऊ ४।२।१९२० रोजी

जन्म १।१।१९०६
 X चंद्रावती (विष्णु रामचंद्र वेळणकर सांगली)

१२

* शामसुंदर जन्म नोव्हेंबर २।१९४३

वैद्यांच्या वंशावळीतील ऐतिहासिक पुरुषांबद्दल

पुरवणी माहिती.

पूर्वीच्या दोन खंडांत ऐतिहासिक पुरुषांबद्दल दिलेल्या माहितीत झालेल्या चुका दुरुस्त करून जास्त मिळविलेली माहिती देत आहे.

१ रघुनाथ भट (३) यांची आणखी दोन पत्रे ज्ये. शु. ३।१६६२ चीं सांपडलीं आहेत. त्यावरून लागवतचें लक्ष्मीनारायणाचें व जयगडच्या कऱ्हाटेश्वराचें देवालय ही बांधण्याचें काम त्यांचेंच देखरेखीखालीं चाललें होतें असें दिसतें. त्यांचे बंधू बहिरंभट ऊर्फ भैरव यांचे दोन मुलगे बाबदेव व केशव ऊ. केसो यांचीं दप्तरांत पुष्कळ पत्रे आहेत. यांनीं हजारो रुपयांचे देवघेवीचे व्यवहार केले होते. यांचें घर पुण्यास शनवारांत नव्यापुलाजवळ नदीकाठीं असावें. बहिरंभटांचा वंश-विस्तार फार मोठा आहे. त्याच्या दहाव्या पिढीतील कुटुंबें अजून पुण्यांत आहेत. त्या वैद्यांपैकींच एकानें खरेदी घेतलेलें घर पुणें पांजरपोळाच्या बोळांत असून तें कन्यावारसामुळें नागपूरच्या रा. बळवंतराव गोखले नांवाच्या वकीलाकडे गेलें आहे. हे आपल्या स्त्रीसुद्धां पुण्यांत या घरांत राहतात.

२ भास्करभट (४). यांची स्त्री लक्ष्मीबाई नांदिवड्याच्या अनंतभट दामल्यांची मुलगी होती. दुसरी स्त्री सखूबाई ४-१०-१७४१ मध्ये काशीस गेली होती. ती १७४२ मध्ये परत आल्यावर मावदें केल्याचें हिशेब आहेत. तिची बहीण बापटांकडे दिली होती, असें पोष शुद्ध ७।१६६२ च्या खर्चावरून दिसतें. तिला ४ रुपये दिल्याचा उल्लेख त्यांत आहे. त्यांची बहीण जिऊबाई बुसंबाडचे बाळजोशी यांना दिली होती.

भास्करभट यास मिळालेल्या सनदांचें टिपण खंड १ पान ८ मध्ये दिलेलें दुरुस्त करून, खालीं देत आहे.

१ मौजे कासारी विघे ३ बा	}	इनामपत्र १७-११-१७२६ मार्ग. शु. ५।१६४८
२ मौजे लावगन वैद्य विघे २ बा		
३ मौजे वाटद विघे ५ बा		
४ मौजे रीळ विघे ५ बा		

एकूण १५

५ मौजे नरवण विघे १० बा	}	११-१-१७२८
६ मौजे लावगन वैद्य विघे १० बा		माघ शुद्ध ११।१६४९
७ मौजे सांडे लावगन विघे २ बा		९-८-१७२८
		श्रा. व. १।१६५०
८ मौजे नांदिवडे विघे ४ बा	}	२७-९-३२
		आश्वीन वद्य ५।१६५४
९ मौजे जांभळी व महुरी सं. भोर		७-९-१७३३
दरोबस्त हरदू गांव		भाद्रपद शुद्ध १०।१६५५

३ बाळंभट (४). पुरवणी खंडामध्ये त्यांच्या स्त्रियांबद्दल दिलेली माहिती चुकीची आहे. त्यास एकच स्त्री सरस्वतीबाई होती. गंगाबाई हे तिचें मातेरचें नांव होतें तिचा भाऊ

विश्वनाथ जोग यांस बापूजी नांवाचा मुलगा होता. ही काशीयात्रेस शके १७१४ मध्ये गेली होती. तेथेंच ती २१-६-१७९६ रोजी वारली. मुलगा कृष्णराव (५) यांस तिची तेथून आलेली पत्रे वाचण्यालायक आहेत. भिकंभट, रामभट व कृष्णराव हे तिचे मुलगे व अनुबाई एक मुलगी अशीं चार अपत्ये तिला होती. अनुबाईचें लग्न गंगाराम रास्त्याबरोबर फा. शु. ४। १६७२ (फे. १८। १७५१) रोजी झालें. तिला व्यंकटराव नांवाचा मुलगा होता.

४ विश्वनाथ भट (४). यांना ऊर्फ बापू म्हटल्याचें शाहू महाराजांचे १७४८ च्या पत्रांत आहे. यांस नागपुरास वरचेवर स्वारीस जावे लागे. त्यांच्या हिशेबाच्या कागदांत मुक्काम दिले आहेत. यावरून त्यांचा जाण्याचा मार्ग व हालचाली यांची माहिती होणार आहे.

५ भिकंभट (५). यांचा जन्म फा. शु. २। १६६० नोव्हें. २। १७३८. रोजी झाला. यास पायांतील जोडा घेतल्याचें हरबाजीनाईकाच्या हिशोबांत आहे. बायको गोपिकाबाई इच्या वडिलांचें नांव धोंडोपंत राजवाडे होतें. ही सदाशिव रघुनाथ यांची मुलगी नसून पुतणी होती. यांची मुंज वैशाख शुद्ध १०। १६६८, १९-४-१९४६ रोजी झाली. त्यावेळीं अहेर झाले, त्यांची यादी दफतरांत आहे. यांचें लग्न फा. १६६९ सन १७४८ मध्ये झालें. याच सालीं याच महिन्यांत रामभटांची मुंज झाली.

६ रामभट ऊर्फ नाना (५). पाडळीच्या आठवल्याकडे यांची सामुरवाडी होती. यांच्यापैकीं एक आठवले सध्यां सातान्यास वकील आहेत. त्यांचेकडे जुनें दफ्तर असेल. त्यांत वैद्यांचीं पत्रे पुष्कळ सांपडण्याचा संभव आहे.

७ बाबूराव विश्वनाथ (५) याबद्दल जास्त माहिती नाही.

८ काशीराव (५). बाबूरावांचा धाकटा भाऊ होता. याची विस्तृत जन्मपत्रिका आहे. याच्या जन्म मृत्यूची तारीख व बायकोचें नांव हीं वंशावळींत दिलीं आहेत. याची मुज माघ वद्य ५। १६८७ मध्ये झाली. लग्न शके १८९० मध्ये झालें असावें. हा बाबूराव १७५७-५८ मध्ये काशीस गेले असतां जन्मास आला म्हणून याचें नांव काशीराव असें ठेविलें. याचीं मामुली मजकुराचीं पत्रे दफतरांत आहेत.

९ कृष्णराव तात्या (५). यांची विस्तृत जन्मपत्रिका आहे. पहिली मुलगी मैनाबाई इचा लग्नखर्च रु. ५९२६। = ॥ झाला. वयाबाई व सगाबाई या जुळ्या मुली होत्या. त्यांची जन्मतीथ अनुक्रमेण पौष व. १। १६९७, ६-१-१७७६ व पौष व. २। १६९७, ७-१-१७७६ निघते. यांपैकीं वडील सगाबाई धरावयास पाहिजे. कारण ती वयाबाई जन्मास आल्यावर झाली. वयाबाई परचुरे कार्तिक व. १७०७ मध्ये वारली. काशीबाई साडे यांची जन्मतीथ श्रा. व. १३ य. १७०२, २८-८-१७०० होती. वेणूबाई ज्येष्ठ व. १४। १७२७, २६-६-१८०५ रोजी वारली.

१० भास्करराव रामचंद्र (६) यांची सरस्वतीबाई सावत्र आजी नसून सख्खी होती. यास बहिणाबाई नांवाची मुलगी होती. बहिणाबाईला गोविंदराव अभ्यंकर यांचे मुलांस वर योजून, लग्न फा. व. ५ शके १७०९ रोजी झालें. बहिणाबाईला चिरंजीव म्हटले आहे, त्यावरून ती भास्कररावापेक्षां लहान असावी. यांचा जन्म श. १६९०, सन १७६८ मध्ये, मुंज माघ शके, १६९६, सन १७७५ व लग्न शके १७००, सन १७७९ मध्ये झालें असावें.

पुरस्कार—१७४१

वैद्य-दसरांतील कागदांचा तिसरा खंड प्रसिद्ध होत आहे, हें पाहून फार संतोष वाटतो. जुने ऐतिहासिक कागद शोधणें, निवडणें, वाचणें, नकलणें, आणि त्यांची मिति व संदर्भ ठरवणें, इत्यादि कामें किती किचकट आहेत हें ज्यांना ह्या कामाचा प्रत्यक्ष अनुभव असेल तेच जाणू शकतील. इतकें जिकिरीचें हें काम भारत इतिहास संशोधक मंडळाचे वयोवृद्ध सभासद श्री. शंकर लक्ष्मण वैद्य यांनीं वयाची पंचाहत्तरी उलटून गेली असतांही इतक्या चिकाटीनें चालविलेलें पाहून मोठा विस्मय वाटतो. या खंडांत सन १७४१ मधील ८८ कागद भितीवार प्रसिद्ध झाले असून, प्रत्येक कागदाखालीं त्यांत कोणता विषय आहे त्याचें इंग्रजीमध्ये संक्षिप्तपणें दिव्दर्शन केलें आहे. तसेंच प्रस्तावनेंत सर्व कागदांचा साकल्यानें परामर्श घेतला असून शेवटीं विस्तृत सूचि जोडलेली आहे. यामुलें वाचकांची मोठी सोय झालेली आहे. या खंडांतील अनेक पत्रे अनेक दृष्टींनीं महत्त्वाची आहेत. क्रमांक २९ चें निळो रघुनाथ यांनें वैद्य बंधूस लिहिलेलें पत्र ऐतिहासिक माहितीच्या दृष्टीनें विशेष उल्लेखनीय आहे. मराठ्यांच्याच नव्हे तर हिंदुस्थानच्या इतिहासांतील सन १७४१ मधील सर्वांत मोठी राजकीय घटना म्हणजे मराठ्यांची दक्षिणेंतील स्वारी व तींत त्यांनीं त्रिचनापल्ली सर करून चंदाखानास कैद करून आणणें ही होय असें म्हणतां येईल. या घटनेचें सविस्तर वर्णन तेथें प्रत्यक्ष असलेल्या गृहस्थानें केलेलें असें हें ह्या पत्रानेंच प्रथम प्रसिद्ध होत असल्यानें या पत्राचें विशेष महत्त्व आहे. या मोहिमेवर रघूजी भोसले व फत्तेसिंग भोसले हे दोघे स्वतंत्रपणें अधिकार चालविणारे सरदार गेले होते. सर्व सैन्यावर एकमुखी सत्ता नसली, त्यांत बहुनायकी असली तर प्रसंगीं मतभेद, परस्परांचे हेतूविपर्याय गैरसमज, दिग्गंड, चुकारपणा, क्वचित् कार्यसिद्धीत विघ्न आणि कार्य सिद्ध झालें तरी त्याची फलप्राप्ति यथोचित न होणें, असले प्रकार होण्याचा कसा संभव असतो, याची चुणूक या पत्रांतही दिसून येते. दक्षिणेंत मराठी राज्याचा विस्तार होण्यास तिकडे मराठ्यांचें कायमचें ठाणें होणें असून त्याची राजधानी करण्याजोगें त्रिचनापल्ली हें अत्युत्तम ठिकाण आहे, याची जाणीव मराठे सरदारांस झालेली नसली तरी निळो रघुनाथासारख्या कित्येकांस झालेली होती, असें म्हणण्यास या पत्रांत जागा आहे. साबाजीला दक्षिणेंत बोलावून त्याची स्थापना त्रिचनापल्लीस करून तेथें नागपूरकर भोसल्यांची शाखा स्थापन करावी, असा विचार रघूजीच्या मनांत आला होता, असें अनुमान या पत्राच्या आधारें कोणी काढिल्यास तें युक्त होणार नाहीं. तशा प्रकारच्या हेतूचा आरोप रघूजीच्या प्रतिपक्ष्यांकडून घेतला जात होता, पण तो निर्मूल होता असें लिहिण्याचा निळो रघुनाथाचा आशय आहे, हें ह्या पत्राकडे सूक्ष्म दृष्टीनें पाहिल्यास दिसून येईल असें आम्हांस वाटतें. त्रिचनापल्ली रघूजीनें सर केली असतांही त्यानें तेथें फत्तेसिंगाचीं निशाणें चढवून ती त्याचेच हवाली केली यावरून शाहूमहाराजांचे आज्ञेबाहेर आक्रमण न करण्याचा रघूजीचा मनोदय स्पष्ट होतो. त्याच्या ह्या कृत्यानें लाभ न होतां हानि होण्याची भीति आहे, असें निळो रघुनाथ दिग्दर्शित करीत आहे. शाहूमहाराजांच्या पदरीं जसे बाजीराव, चिमाजी अप्पा तसे रघूजीच्या पदरीं भास्करराम व कोन्हेरराम हे दोघे कोल्हटकर बंधु होते असें क्वचित् वर्णिलेलें आढळतें, तें तितकें यथार्थ नसलें तरी भास्करराम मोठा धडाडीचा वीर पुरुष होता यांत शंका नाहीं. रघूजीचें वर्चस्व कटक, ओरिसा, बंगाला ह्या प्रांतांत बसविण्याचें बरेचसें श्रेय भास्कररामाच्या परक्रमासच

आहे. या त्रिचनापल्लीच्या स्वारीतही त्याच्या धडाडीचा प्रत्यय उत्तम प्रकारे आल्याचें ह्या निळो रघुनाथाच्या पत्रावरून दिसून येत आहे. रघूजीच्या सैन्याने त्रिचनापल्लीस वेढा देऊन चंदाखानास आंत कोंडले असता त्याचा भाऊ बडेखान हा मोठी फौज घेऊन त्याचे मदतीस येत होता, तेव्हां मराठ्यांची फौज बाहेरून वेढी जाण्याचा संभव प्राप्त होऊन ती हवालादिल झाली असतां भास्कररामानें बडेखानावर चालून जाऊन त्याचा निःपात कसा केला आणि लंगोलग त्रिचनापल्लीस परतून तेथील हल्ल्यांत पराक्रम गाजवून खुद्द चंदाखानास पकडून बन्हाडकडे कसा नेला, हा वृत्तांत ह्या पत्रानें नवीनच कळत आहे. या पत्राप्रमाणेंच ह्या खंडांतील भगवंतराव अमात्याचीं पत्रेंही वाचनीय आहेत. अंगी कर्तृत्व नसतां केवळ वडिलांच्या कीर्तीवर जगण्याचा तो काळ नव्हता, हें ह्या पत्रांवरून उघड होत आहे. प्रस्तुत खंडांत जमाखर्चाचे कागद बरेच आहेत, त्यांचेही त्यांच्या परीनें महत्त्व आहेच. त्या काळीं पैशाचे व्यवहार कशा प्रकारे होत असत हें या कागदांवरून कळून येतें. तेव्हांचे लहान-मोठे सरदार स्वारीवर जातांना सावकारांपासून कांहीं कर्जे घेण्याचे करार करीत; पण सर्व रकम लगेच न उचलतां ती त्या सावकारांकडे तशीच राहूं देत. पुढें वेळोवेळीं “अमक्यास अमुक रुपये द्यावे” अशा प्रकारच्या चिठ्या त्या सावकारांवर पाठवीत. बँकेवर चेक देण्यासारखाच हा व्यवहार त्या वेळीं होत असे. प्रस्तुत खंडांतील क्रमांक ८१, ८२ व ८३ हीं पत्रे म्हणजे निंबाजी वायेसे ह्या सरदारानें वैद्यांचे पेढीवर पाठविलेल्या अशा प्रकारच्या चेकवजा चिठ्याच आहेत. पान ५४ व ५५ वर सन १७०८ ते १८१८ (पेशवाईअखेर) वैद्य घराण्यांतील पुरुष हे काय काम व कोणाचे कारकीर्दी किती वेळ करीत होते याचा तक्ता दिला आहे. सुमारे शंभर वर्षे एकनिष्ठपणें हुशार सल्लागारी कामगिरी करणारे कुटुंब कचित् सांपडेल. राज्यनिष्ठेमुळे सर्वस्व गेलें तरी पर्वा केली नाहीं. असो. श्री. शंकरराव वैद्य यांनीं चालविलेलें वैद्य घराण्यांतील निवडक ऐतिहासिक कागद प्रकाशित करण्याचें कार्य सिद्धीस नेण्यास त्यांस उदंड आयुरारोग्य लाभो, अशी प्रार्थना करून हे परिचयात्मक चार शब्द पुरे करतों.

स्वातंत्र्यदिन :

१५-८-४८

चिं. ग. कर्वे,

चिटणीस, भा. इ. सं. मंडळ, पुणे

सकल वेदशास्त्रसंपन्न वेदमूर्ति राजश्रियाविराजित

राजमान्ये राजश्री बालंभट व रो विश्वनाथभट स्वामीचे सेवेसी.

सेवक नरसिंगराऊः कृतानेक साां नमस्कार विनंति. उपरी येथील कुशल जाणून स्वामींनी आपलें स्वकीय कुशललेखन करीत गेलें पाहिजे. विशेष तुम्हीं पत्र पाठविलें तें पावलें. लिहिलें वर्तमान सविस्तर अवगत जाहलें. त्यास आम्ही सातारियास येवज केला होता. त्यास आम्ही सातारियास आलों होतो त्यास येवज आला नाही आणि आम्हांस शुलाची वेथा बहुत आहे, त्याणें फार जेर केलें. त्याकरितां निघोन आलों. त्यास इतके दिवस स्वामींनी कृपा केली, तैसी श्रीमंत महाराज राजेश्री शरीफजीराजे आल्या उपरी आपले द्यो वारून देऊं. कांहीं चिंता न करणें. हरषडी मनुष्ये न पाठवणें. माणसास द्या १ येक पावता केला. बहुत काय लिहिणें हे विनंति. संताजी जाधव मुखजबानी सागतां कले येईल.

Narsingrao (probably Jagathap) writes to Vaidya Brothers that their money will be paid on arrival of Shareefji Raje, as the money promised to me at Satara was not obtained.

No. 2

श्री

नकल

श. १६६३

स. १७४१

दा बाो मोकदम मोजे बन्हाणपूर पाा सुणे सुा हजार ११५१ कारणे सेवेसी कषूल-कतबा लेहून दिव्हा येसाजे. साहेबी हुजूर बोलाऊन सालगुदस्तां मोकासबाब व निम-चोथार्चि जमा मुसकस करणें. त्यास गांवचा हालहवाल तरी, हंगामतीर पावसानें कमी केलियामुळें पीक जुजवी जालें, रयेतीमध्ये कांहीं ताकत राहिली नाही. जीवन पाहोन जमा सिरिं ठेविली पा. गुदस्ताची उगवणी व सालमजकुरची लावणी करूं. येबाबे देशमुख व देशपांडे सा मजकूर यांणी आर्जे केला तो खातरेस आणून खरीफ, रबी, जिराईत बागाईत माल व साथेर कुलबाब कुलकान् काली, पांढरी, सालतयामधील मक्ताजमा सिरिं ठेविली तें कषूल असो. यांची उगवणी व सालमजकुरची लावणी करून. जमा यो रूये.

८३ यैन मुकासबाब

१०१ निमचोथार्चि

९३१

यो सबा व्याणव रुपये रास

दा खंडोजी उमाजी कुलकर्णी, मोजे मजकूर

निा नांगर.

दस्तक नारो केशव देशपांडे पा मार

दा राघो बाबुराव देशपांडे पा मार

दा निळो देशपांडे पा मार

सिका दा देशमुख काटे पा मार

This is a Kabulayat given by Mokadum of Barhanpur just after the Sanad of the village was granted by Appaji Somavansi to Vaidya Brothers. The Sanad was granted on 1-10-1740.

१ निश्चित, मुकरर. २ साक्ष. ३ रुपये.

No. 3

श्री+रामचंद्र

पौष १६६२

जानेवारी १७४१

सकलगुणपरिपूर्ण राजमान्य राजश्री बाळंभट व राजश्री विश्वनाथभट वैद्य
स्वामी गोसावी यासि.

पोष्य भगवंतराऊ रामचंद्र कृतानेक नमस्कार विनंती. उपरी येथील कुशल जाणोन स्वकीय कुशललेखन केलें पाहिजे विशेष. माहाराजाकडे व तुम्हांकडेस राा संभाजी पडवळ व राा सिवाजी मल्हार पाठविले आहेत व संक्रमणप्रयुक्ततीळशर्करा पाठविली आहे. महाराजांस विदित करावें व तुम्हीही घ्यावी. यानंतर मौजे तांदळी ताा कडें-रांजणगाऊ येथील खंडणी राजश्री सचीवपंताकडील आजि दोन वर्षें तटली आहे, याकरितां तेथून आम्हांस पत्रें आलीं आहेत. याकरितां उभयता मानिले पा आहेत. तरी तुम्ही सचीवपंतास व राा सिवजा नारायेण यांसि सांगोन गावचें जीवन माफिक खंडणी करऊन मौजे मजकुरास कौल देविला पाहिजे, येविसी अंतर सहसा न करणें. सविस्तर अर्थ मानिले सांगता कळेल. +कृपा करावी. माहाराजांचे सेवेसी विनंतीपत्रें आजी पाठविली आहे. आश्चर्या विदित करून आमचें उज्जित होये, सारथ्य होये तो अर्थ करावा. सत्यवचन इमान जतन करावें. हें घर आपलें आहे. इरे धरावी, अभिमान धरावा. माहाराजाजवळी विनंती करणें. सर्वास राज्यांत जागा आहे. सरंजाम पोटीस मिळते, आण आम्ही काय केलें आहे ? दरबारी दाद नव्हे. मनसुची नाही हें पुसावें. उतलों माजलों नाही. माहाराजांचे पार्यी येकनिष्ठ आहों. ब्राह्मण सेवक कदीम आहों. दया करणे हे विनंतीपरहुजुर+

Bhagwantrao Amatya writes to Vaidya Brothers that they should do something to remove the difficulty of obtaining the revenue of Tanadali in the territory of Sachiv. Shiwaji Narayan Bhave will be useful in this respect. The Chhatrapati did not pay attention to his grievances. The Sanad of Tandali was granted to Amatya Brothers on 29-11-1738 for the Kulkarni and Jyotish Vatan.

× कुलीपुढील मजकूर स्वदस्तुरचें अक्षर.

No. 4

श्री+रामचंद्र

पौष १६६२

जानेवारी १७४१

पुरवणी राजश्री बाळंभट व राजश्री विश्वनाथभट वैद्य

स्वामी गोसावी यासि.

विनंती. उपरी गतवर्षी चिरंजीव महाराजांचे सेवेसी राजदर्शनास पाठविलें. स्वर्चास नाही. नातवानी बहुत पाहून आपणास कर्जाविसी संकट घातले, तेव्हां आपण रुपये ४०० च्यारसे कर्ज काढून दिलें. त्यास येक वर्ष जाहालें. सवाईप्रमाणें व्याजासुधां

पांचसे रुपये जाहाले. यैवज पाठवावा, त्यास आमचा ओढीचा प्रसंग, नातवानी बहुत आहे. पदरी खर्च बहुत लागला आहे. सरदारी आहे. कोंकणांत राजश्री संभाजी आंगरे यांचा हर्षामर्ष व वरघाटे कोलापुरचा शह लागला. यामुळे फार दिवस लागले. स्वामीस तों कोप आलाच असेल. इलाज तो कांहीं नाही. हाली कांहीं मनसबाकार्य उपस्थित जाहालें आहे. टका पैका कर्जवाम पाहिजे. या प्रांते तो कोण्ही सावकार मिळत नाही. आम्हांस तो जरूर. कार्याचें संकट पडिलें आहे. याजस्तव हें पत्र लिहून राजश्री सिवाजी मलहार पाठविले आहेत. हे सांगतील तो अर्थ चित्तांत आणून येसमई कर्जाचें साहित्य केलें पाहिजे. व्याजमुधां तुमचे पैके आधीं पावते करून देऊं. +समये रक्षील तो सखा, भैत्र आहे. हा समय पुढें येत नाही. स्वामीस संकट घातलें आहे. येसमई साहित्य करून कार्य संपादावें. मग माणसें ठेऊन आपलें कर्ज व्याजमुदां वारून आधीं घ्यावें. आमची विनंती चालवावी. दया करावी. हे विनंतीपर हुजुर+.

Bhagwantrao Amatya writes to Vaidya Brothers that he is in need of money. They paid him Rs. 400 last year with his son who paid a visit to Shahu. He was troubled by Angre in Konkan and above the ghat by the Raja of Kolhapur.

× फुलीपुढील मजकूर स्वदस्तुरचा आहे.

No. 5

श्री

माघ शु. ११६६२
जानेवारी ७, १७४१

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजश्री बालंभटबावा वैद्य स्वामीचे सेवेसी.

पो गोविंद सामराज कृतानेक साां नमस्कार विनंति. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशललेखन करीत गेले पाहिजे. विशेष, स्वामीकडून रुपये ११८८ अकरासे अठ्ठाईसी हो राजश्री ज्यंबक कानो यासी देविले होते. माघ सुध १ प्रतीपदे × × × तद्दी आपणाकडे पाठ × × × पूर्वी लेहून पाठविलें × × × पत्र लिहिणें. रुपये दे × × × राजश्री विश्वनाथबावांनीं सांगितलें त्यावरून लिहिले आहे, तर ज्यंबकपंतास रुपये पावऊन पाविल्याचें उत्तर आम्हांस पाठवावें. लोभ असो दिला पाा हे विनंति.

Govind Samaraj requests Balambhat to pay Rs. 1188 to Tryambak Kano.

No. 6

श्री

माघ १६६२
जानेवारी १७४१

देणें नि राणोजी भोसले मामला वराडपैकीं बाकी.

सुमा इहिदे आर्बेन मया अलफ.

हता माघमासपैकीं देणें रुपये १२५००

३०० छ २४ रमजान रद कर्ज प्रचितगीर व मलगीर व हरिपत्रगीर

पेशजीपैकीं देविलें. व्याज काढून घेतलें. सदरहु खेरीज हो १२.

२५० विश्वनाथ भट वद्य छ. २४ रमजान बोलीपैकीं.

५०० छ २२ रमजान गणीबा नार्क पेटणकर व्याज सरकारांत द्यावें.

२००० छ १२ रमजान रद कर्ज निर्मलगीर व्याज काढून घ्यावें मजुरा द्यावें.

ज्येष्ठ मासपैकी

१०० छ २४ रमजान रामपुरी गोसावी हस्त पैकी व्याज कादून घ्यावें.

२५० छ २४ रमजान विश्वनाथ भट बोलीपैकी.

१००० छ. २२ रमजान गणोबा ना पैठणकर.

२००० छ १२ रमजान रदकर्ज निर्मलगीर.

रदकर्ज विठोबा ना वाकडे गुा कोनिरपंत वरात छ. २५ रमजान सो ३३७५

The details of instalment of money Rs. 12500 paid in Magh by Vishwanathbhat for Ranoji Bhosle as settled by the contract of 30-10-1740. This was paid out of the Revenue of Berar.

No. 7

श्री

माघ शु. ५/१६६२

जानेवारी ११, १७४१

राजश्री बाळकृष्ण वैदे गोसावी यासि.

द अखंडितलक्ष्मी आलंकृत राजमान्ये. श्री नागोजीराऊ पाटणकर दंडवत विनंति. उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीयें कुशललेखन करीत गेलें पाहिजे. विशेष आपणाकडून बहुत दिवस पत्र येऊन कुशलार्थ कलत नाहीं, तरी येसैं न करितां सदैव आल्या बार्तिकासमवेत पत्र पाठऊन चित आनंदातें पावविलें पाहिजे. यानंतरी सांप्रत राा धारराऊ यांणी कोळियाहून शिराळियास जातेसमई मौजे बेलवडे प्रा मजकूर आमचा गाऊ तेथें जाऊन तळ घालोन गावांत मारामारी आटाआट केली. साठी रुपये घेतले. वाडा तेथें बाधणार. भेंढरें आणून ठेविलीं. आणिखी सिराळियासि राहून कितेक कजिया कथला करावयाची घमक आहे. त्यास आपण प्रसंगी आहेत. सर्वांविशी आपणाकडे आम्ही बेफिकीर आहों. त्यास आनयासेंकरून राजेश्री येसाजी दादा भोसले, सातारा आले आहेत. आपण राजश्री स्वामी यांसि विदित करून ताकीद होऊन धारराया-कडून उपसर्ग गावास न होये आणि साठ रुपये घेतले आहेत ते भावारे छावे येसी ताकीद होये ते गोष्टी केली पाहिजे. याजउपरी आमचें इनाम पूर्वापार नाडेढोबसे येथें आहेत हें आपणासही दाखल आहेत. त्यास आजीपरियेंत कोणी कांहीं तेथें उपसर्ग केला नाहीं. सांप्रत राजश्री रत्नाकरपंतांनीं वरातदारावरी वरातदार पाठऊन धामधूम करून चालीस पनास रुपये मसाला घेऊन दोनी गाव पलविले. त्यास राजश्री स्वामी यांसि येद्विषई अर्ज करून रत्नाकरपंतास ताकीद करून मनाचिटी देविली पाहिजे. बहुत काये लिहिणें लोभ असो दीजे हे विनंति.

श्रीछत्रपति

महाराजाशाहू
चरणी तत्पर ना
गोजीराव पा
टणकर

× ×

मोर्त

बसुद

Nagojirao Patankar writes to Balambhat to restrain Dharrao and Ratnakar Vithal through Shahu Maharaj, as they are troubling the people of his Villages. He was a debtor of Vaidyas.

No. 8

श्री

माघ शु. १३।१६६२
जानेवारी १८, १७४१

वेदशास्त्रसपन राजश्री विश्वनाथ भट वईदय स्वामीचे सेवेसी.

सेवक केशव नाईक चितळे सा नमस्कार विनंति, उपरी येथील ता माघ सुध १३ पावेतों समस्त सुखरूप असो. यानंतर तुम्हाजवळ येवज करार केला तो राजश्री वैजनाथ नाईक चिवटे ना मुताली(क) पाठविले आहेत. तरी याजपार्सी रुपये २००० दोन हजार आरकटी अथवा गंजीगोटी देणें. राजश्री सदाशिव नाईक रास्ते यांजकडील खत व कागद दिव्हा. त्यास ते बोलिले जे. आपला कारकून लष्करास गेला आहे. तो आल्यावर हिसेच पाहूं मग सा देऊं. याकरितां खत व हिसेच कागद तुम्हाकडे पाठविला आहे. तो घेऊन पावल्याचें उत्तर पाठऊ(न) देणें. बहुत काये लिहिणें. कृपा लोभ आसो देणें हे विनंति.

Keshav Naik Chitale writes to Vishwanathbhat that he should send Rs. 2000 with Vaijanath Naik Chivate of Mutalik Sadashiv Naik Raste, the brother of Bhikaji Naik is prepared to examine the account after the return of his clerk and then pay the money.

No. 9

श्री

माघ वा ५।१६६२
जानेवारी २५, १७४१

हिसेच सा. नागोजीराव पाटणकर सु। आर्चा आर्वेन मया आलफ ह्या शके १६६२ रौद्र संवत्सरे माघ वद ५ ता शके १६६६ वैशाख सुध १ पावेतों.

५०० येन मुदल रुपये.

१३७॥ व्याज सुा माहे १२ शके १६६३ दुर्मती सवत्सरे माघ वा ५ दर २॥ प्रमाणें
सा १५० वजा बारोत्रा सा १२॥ बाकी.

६३७॥

१७५ किताव्याज माहे १२ ता शके १६६४ माघ वद ५ पावेतों सा १९१॥
वजा १६॥

८१२॥

२२३ किताव्याज माहे १२ ता शके १६६५ माघ वद ५ पावेतों सा २४३॥ वजा
बारोत्रा सा २०॥ बाकी.

१०३५॥

५५ किताव्याज सुा माहे २०१० शके १६६६ वैशाख सुध १ पावेतों सा ६०
वजा ५, बाकी.

१०९०॥

रुपये १०० सुा राजजी गुजर

An account of Nagojirao Patankar.

No. 10

श्री

फालगुन शुभा ६ शके १६६२
फेब्रुवारी १०, १७४१

हिसेब राजश्री केशो महादेव वैशंपायन सुभा इसने आबैन मया आलफ. जमा येणें
रुपये. ११५० येन खत शके १६६२ रौद्र संवत्छरे फालगुन सुध ६

४८॥ व्याज दरमाहा दरसदे का १॥॥ प्रो ह्या ता आषाढ शुध ६ मुा माहे ४
येकून व्याज का ८०॥ वजा वरातीचें व्याज. का २७॥. बाकी ५२॥. वजा
बारोत्रा ४॥. बाकी.

११९८॥

शके १६६३ दुर्मति सवळर

येन

व्याज दरसदे १॥॥

वैशाख सुध ११ चिठी त्रिविक्रम

८७५

२७॥

सेट गुजर ता आशाढ सुध ६

मुा माहे १०२४

आशाढ सुध ६ चिठी वरातज-

२७५

०

मा ता बेकाजी

११५०

२७॥

सदरहू व्याज वजा दिल्लें आहे.

बाकी येणें आषाढ शुध ७ व्याजपैकीं रुपये ४८॥

मुा इसने भाद्रपद वद्य ९ जमा दुकांनीं रुपये २९

बाकी येण १९॥

॥ सोड

१९ आश्विन सुध १४

१९॥

बाकी

०

An account of Keso Mahadeo Vaishampayan.

No. 11

श्री

फालगुन शु. १०/१६६२
फेब्रुवारी १४/१७४१

बंधुवर्य सिरोमणी राजमान्यता

राजश्री बालंभट ता राजश्री

विस्वनाथ भट वैद्य दाजी

स्वामी गोसावी यासि.

सेवक राघोबा द्रवे कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंति, येथील क्षेम फालगुण सुध
दशमी पावैतों आपले कृपेनें जाणून स्वकीये स्वानंदलेखनाज्ञा केली पाहिजे. विशेष. गत-
वर्षी स्वामीपासून कापडाचे खरेदीबदल रुपये एक हजार घेतले. येका वरसाचा बोल
केला होता. त्यास येवज जमा जाहाला तो मुदत जाहाली नाही, याकरितां तो येवज
मागती कापडास रवाना केला. रुपयाची तो मुदत जाली. येसीयासी स्वामीस विनंति
लिहिली आहे, तरी कृपा करून व्याजाचा हिसेब वारून घ्यावा आणि रुपये ठेवावे.

ध्याजांपैकी पेसजी रुपये ५० पनास पावले आहेत. बाकी रुपये ७० सतर राहिले, ते हलीं राजश्री गणेशपंताकडून देवविले आहेत. ते घेतले पाहिजेत. सर्व प्रकार भरंवसा आपला धरिला असे. आपणाविरहित ईश्वराखाले दुसरा सत्ता नाहीं. आम्हांस बंधु त्रयामधि लेखावे. भेटीचा हेतू बहुतसा आहे. होईल तो सुदिन असे. विनंति अमान्य केली न पाहिजे. आणिखीही कांहीं प्रयोजन लागलें तरी माणूस पाठवितो. अलक्ष केलें न पाहिजे. बहुत काये लिहिणें. कृपा करीत असिलें पाहिजे. आम्हीं स्वामीचे पदरीचे आहों. आपण वचन दिलें आहे तें चितांत धरून आहों. हे विनंति लक्ष. शके १६६२ रौद्र सवछरे फाल्गुन सुध दशमी हे विनंति. रुपये येका वर्षा अलिकडेस देऊं. हे विनंति लक्ष.

Raghoba Darve sends interest for the loan he had taken from Vaidya Brothers and requests them to look upon the writer with affectionate attention, as a man of his family.

No. 12

श्री

१७ जिल्हेज

फाल्गुन वा ४-१६६२

फेब्रुवारी २३, १७४१

श्रीमंत राजेश्री विश्वनाथबावा वैद्य स्वामीचे सेवेसी.

सेवक निलो रघुनाथ कृतानेक सा। नमस्कार विनंति. उपरी येथील कुशल ता छ १७ माहे जिल्हेज मुा श्रीपुरुषोत्तमक्षेत्र जाणून स्वामीचे कृपेंकरून सहमंडली सुखरूप आसो. विशेष. आपण पत्र छ १४ शवालचे पाठविलें तें छ ११ जीव्हेजी पावली. लिहिलें की बहुत दिवस समाचार कलत नाहीं आणि पत्रही लिहीलें नाहीं. तरी जेव्हां आम्ही श्रीमंतांस पत्रें लिहिलीं त्याबरोबर स्वामीस पत्र लिहीत गेलों. पावलीं न पावलीं ईश्वर जाणे. आहोरात्र स्वामीचें स्मरण आंतःकरणापासून आहे. येणें म्हणून लिहिलें, त्यास श्रीमंतांची पत्रें राहणें म्हणून येतात. ईकडील मजकूर पुरवील पत्रां साकत्य लिहिला आहे. त्याजवरून कलेल. कर्जांमुलें आडकून राहिलों आहों. दोन महिने पाहूं, कांहीं निर्गम जाला तर. न जाला तरी स्वामखा दोन महिनीयाउपरी येऊं. श्रीमंतीं वुजें चांगली केली. त्यास पत्रें लिहिलीं आहेत, त्याजवरून साकत्य निवेदन होईल. सारांश तुमचे सिपारशी, वगवसीला हिमाईत. तुमची तुम्ही आपले जागा संदेह न करणें. सर्व गोष्टीस श्री साक्ष आहे. आपण प्रसंगी होते, म्हणोन दोन गोष्टी आपण बोलिले, परंतु रा तुलजोपंतीं फार गिला लिहिला. आपण समई नसतें तर जें होणें तें तुम्ही स्वरूप पाहिलें असेल. बरें. सर्व थोर. सारांश बारा वर्षे रा भास्करबावाचे हातास यश आलें. आमचें अन्न या जागाहून चलबिचल जाहलें. आपणांस सुचना लिहीली आहे. पदरीचे आहों. शेवा घडेल तो सुदीन. लोभ करणें हे विनंति.

Nilo Raghunath, an informant of Marathas, writes from Purushottamkshetra in Madras to Vishwanathbhat as to when he is expected back to Satara. He was in the employ of Bhaskar bhat Vaiday for 12 years. His letter of 26-4-1741 gives details of the capture of Chandasaheb and the fort of Trichanapally.

१ सन्मान. २ मोठ्याचा आश्रय. ३ ?

No. 13

श्री

१९ जिल्हेज.

फा. व. ६।१६६२

फे. २५, १७४१

श्रीमंत राजश्री बालंभट (व) विश्वनाथभट

स्वामीचे सेवेसी.

दो बा रायाजी जिनगर पेठ शनवार सुा इहिदे अबैन मया व अलफ रोा पंत सचीव यांणी दरमाहेचे ऐवजी सा ४१९॥ चारसे साडे येकुणीस रुपये आपण भरून पावले सुा इहिदे अबैन छ १९ जिल्हेज.

निशाणी-कन्हवत

This is a receipt given, by Rayaji Jingar [Tin maker], of Rs. 419-8 to Vaidya Brothers who paid the amount, out of the monthly payment to be paid by Pant Saheb to him.

१ दस्तक बमोजी—कराराप्रो.

No. 14

श्रीशंकर

फा. व. १०।१६६२

मार्च १, १७४१

श्रीमंत राजश्री बालंभटजी व ताा विश्वनाथभट स्वामीचे सेवेसी.

विनंती सेवक माहादजी अनंत गोडबोले सां नमस्कार विनंती. उपरी येथील कुशल ताा फा वद्य दशमी पावेतो येथस्थित आसे. विशेष. राजश्री माहादाजी नाईक निंबालकर यांचा हस्ती घाहाण ठेऊन रुपये ४००० मागतात. व्याज रुपये २ प्रो देऊं म्हणतात. हतीची किंमत रुपये ९००० पावेतो ते सांगत आहेत; परंतु लोक तो म्हणतात की, रुपये सात हजार यावे, पैसा विचार आहे. तीर्थस्वरूप राजश्री दिनकरपंत मामा यांचे विचारांत आले आहे. जेष्ठ अखेर रुपये देऊं, पैसा वायेदा करितात. नाही तर गाहाण डुले, याप्रमाणे करार आहे. निदानी पांच सातसे रुपये कमी दिले तरी कष्ट करतील. हतीस चरिंदा जो लागेल तो त्यांचा ते लावितील, चाकर त्यांचे विचारास येईल तर. उत्तर पाठऊन घावे. आम्हांकडील येवज पंधरा दिवसीं प्रविष्ट होईल. सेवेसी श्रुत होये हे विश्वापना. पूर्वीचे रुपये ४००० आपले आहेत तेही येतील. कोणे गोष्टीची फिकीर नाही. शिसांवासा त्यांचा. सेवेसी श्रुत होये हे विश्वापना.

Mahadji Anant Godbole writes to Vaidya Brothers that Mahadaji Naik Nimbalkar may be paid Rs. 4000 as he is keeping his Elephant as Mortgage. Dinkarpant Mama is arranging the settlement. Mortgage value of the animal, they say, may go to Rs. 9000. The transaction is worth going in.

१ नफानुकसान.

No. 15

श्रीनशकर

२३ जिल्काद

पौ छ ६ माहे जिल्हेज.

फा. व. १०।१६६२

मार्च १, १७४१

राजमान्ये राजश्री पांडुरंगपंत व ता राजश्री यादो मोरेश्वर गोसावी यासी.

पो बालंभट व विश्वनाथभट वैद्य असिर्वाद. उरी येथील कुशल जाणऊन स्वकिये कुशल लेखन करीत असिले पाहिजे. विशेष परगणे बीडचे बाकीचे सा माघ मासचा हाता व चेव मासचा हाता यावा त्यास अद्याप आले नाही. हे गोष्टी काये आहे, तरी देखत पत्र सा झाड्यानसी पाठवणे. अगर सावकारी निशा करून पाठवणे. या कामास सोनजी पवार व तुलाजी खीरसागर पाठविले आहेत. यांसी खर्चास रुपये २५ पंचवीस आदा करणे. सा छ २३ माहे जिल्काद बहुत काये लिहिणे नहे आशिर्वाद.

Vaidya Brothers ask Pandurangpant and Yado Moreswar to pay, for the instalments of Magh and Chitra, the revenue of Beed.

+ कुलीपुढील मजकूर लेखकाचे हातचा आहे.

No. 16

श्री नरामचंद्र

२३ जिल्हेज

फा. व. १०।१६६२

मार्च १, १७४१

राजश्री बालंभट व विश्वनाथभट वैद्य गोसावी यासि.

सेवक चिमणाजी नारायेण सचिव नमस्कार सुाइहिदे आर्बैन मया अलफ. सरकारांत सर्चास सा पाहिजेत. तरी पोता रुपये १००० येक हजार देणे. छ २३ जिल्हेज सदरदू सा कर्ज देणे.

XX

लेखना

वधी

चतुर्दल चौकोनी

दुहेरी मोर्तब

Pant Sachiv borrowed money from Vaidya Brothers Rs. 1000 for daily expenses.

No. 17

श्री

फा. १६६२

मार्च १७४१

राजश्रीयाविराजि (त) राजमान्य राजश्री विश्वनाथबावा वैद्य स्वामीचे सेवेसी.

पोष्य गोविंद सामराज सां नमस्कार विनंती. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन आज्ञा केली पाहिजे. विशेष. स्वार्मोनी पत्र पाठविले ते पावले. सुताराविसी लिहिले, त्यास सुतार दोघेजण देविले आहेत. येऊन पावतील. पंधरा दिवस वेठ वेऊन निरोप दिव्हा

पाहिजे. अडीच हजार रुपये राजश्री पंतांनी देविले त्याची चिटी लेहून पाठवणे, म्हणून लिहिले. येसी यास नेरियास रामनवमीस पंताबा आण येतील, तेव्हा येवज सालवजाविसी विनंती करून येवज नेमून घेऊं, आणि स्वामीस चिटी लेहून देऊन. आम्हांस येवज खरा करून घेऊं दिव्हा पाहिजे. खाची मुदतही पुढेच आहे. चिटी लेहून देऊन. पखालेसाठी सांगितले त्यासी कातडाचा बहुत ताटा आहे. त्यासी पखाल करवली असे. मुस्नेद जालिया उगरी पाठऊन. कृपा असो दिव्हा पाहिजे. हे विनंती.

Govind Samraj writes to Vishwanathbhat that the carpenters should be given work for 15 days only and allowed to go. Pant Sachiv has asked to pay him Rs. 2500 which he would pay when he would go to Nere for the Ramnavami festival. The Pakhal (leather bag for carrying water) when ready would be sent, though leather became very dear.

No. 18

श्री

शके १६६३

सन १७४१

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजश्री बालंभट बाबा व विस्वनाथ बाबा वैद्य

स्वामीचे सेवेसी.

पो गोविंद सामराज कृतानेक सां नमस्कार. विनंती येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन केले पाहिजे. विशेष, स्वामींनी पत्र पाठविले ते पावोन वर्तमान कले आले. लग्नाच्या साहित्याचा मजकूर लिहिला, त्यासि किरकोळ साहित्ये राजश्री दाजीपंती पेरवी केली आहे, त्या प्रो प्रविष्ट होईल. पत्रावलीस गुरव अथवा पत्रावलीच पावत्या होतील. पखालेविशीं लिहिले, त्यासि चिंजीव रामचंद्रपंतास पत्र लेहून वडगांवास पाठविले असे; आपणांसी पखाल मांन्य केली असली तरी पाठऊन देऊन. विदित जाले पाहिजे. लोम असो दिव्हा पाहिजे हे विनंती.

पो सिवाजी नारायण सां नमस्कार विनंति. बहुता दिवसीं कार्याकरितां विनंति केली, तिची उपेक्षा केली. बागपटोचा येवज आमचे गांवचा देतील तर कार्य होईल येसें सांगितले. येसी यांस दुनाला येवज तो; आपणास हात रोखियाचे समई पावला. आम्हाकडे कांही येवज घाडला नाही; कार्य न केले बरे. आम्हांस सर्व प्रकारे आपलाच भरवसा असे. हे विनंती.

Govind Samraj writes to Vaidya Brothers how he has arranged to supply the things required for the marriage. Gurav or Patravali will be sent. The Pakhal if ready will also be sent.

Shiwaji Narayan Bhave writes to Vaidya Brothers that Bagpatti of two years has been already recovered but not sent to him. He relied on their help for the festival.

राजश्री बालकृष्ण वैद्य बाबा स्वामीचे सेवेसी

पो गोविंद सामराज कृतानेक नमस्कार. विनंती उपरी पत्रावली बावडे येथील गुरवाबा सुमार २५० अडीचसे पाठविल्या आहेत. घेऊन उत्तर पावल्याचे दिव्हें पाहिजे. कृपा आसो दीजे हे विनंती.

Govind Samraj sends to Balambhat Vaidya [also called Balkrishnabawa] 250 patravalis [circular dish prepared by stitching leaves] possibly for use in a marriage performed in Vaidya family.

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजश्री बालंभट बाबा व

राजश्री विश्वनाथभट बाबा वैद्य स्वामीचे सेवेसी.

पोध्ये रामचंद्र सामराज साा नमस्कार विनंती. येथील कुशल जाणोन स्वकीये कुशल लेखन आज्ञा केली पाहिजे. विशेष तीर्थस्वरूप राजश्री सुभेदार याणीं गालेर-नरवरीहून आम्हांकडे वरात केली आहे, दाहा पंधरा हजारांची केली आहे. त्यास थोडा बहुत यैवज मेलऊन दिव्हा. बाकी रुपये ७२५० साडेबहातरसे पाहिजेत. याकरिता राजश्री लक्ष्मण भिकाजीआपा स्वामीकडे पाा आहेत. तरी सदरहू सवासात हजार रुपये आगल्य-रूप दिव्हे पाहिजेत. सवोत्रियाचे व्याजे दिव्हे पाहिजेत. पूर्वीपासून पदरचे आहो. आपण चालवीतच आहेत. उतर आलें म्हणिजे, खत पाठऊन आणि ज्यास यैवज देऊं त्यास प्रविष्ट केला पाहिजे. व्याज हलकें पडें तें करावें, आम्हाकरितां लिहिल्याप्रो तेरीखे मान्य करावी, म्हणिजे आम्हांस थोडें बहुत हलकें पडेल. अनमान येकंदर न करावा. साचो महिन्या यैवज उतरोन देऊन. आपल्या भरोसियावर आसो. उतर आलें म्हणिजे चिट्टी करून. विदित जालें पाहिजे. कृपा असो दिव्ही पाा हे विनंती.

सेवेसी सिवार्जी नारायेण साां नमस्कार. लीा परिसोन कार्य करावें हे विनंती.

Ramchandra Samraj writes to Vaidya Brothers that Subhedar Govind Samraj has, from Gwalior Narwar, made a demand of 10 or 15 thousands and was paid a part of the sum and only Rs. 7250 are wanting. They should therefore pay the amount which will be returned in 4 or 6 months and for which interest should be charged at 6 P. C.

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजश्री बालंभटबावा वैद्य स्वामीचे सेवेसी.

पोष्ये गोविंद सामराज सां नमस्कार. विनंति येथील कुशल लेखन केलें पा विशेष स्वामीनीं येकदोन पत्रें पाठविलीं कीं, दादा हजार रुपये आमचे कर्ज पैकीं विसाजी-पंत जोग यांचे गुमस्तेयाकडे पाठऊन जाब पाठवणें म्हणून ला, त्यासि आमचा पैका तिकडील येणार म्हणून मार्गप्रतीक्षा केली, त्यासि दिवस गत लागली. यास्तव मुबदला करून राजश्री विसाजीपंत जोग यांचे गुमस्तीयाकडे दाद हजार रुपये भरून त्यांचे नांवें जाब गुमस्तीयाचा आमचे गुजारतीनें स्वामीनीं रुपये देविलेचा जाब पा असे, त्याजवरून कलों येईल. याजउपर तूर्त चिटी न करणें. तिकडील येवज आला म्हणजे आधीं आपला येवज उतरून देऊन. तूर्त चिटी आतां न करावी. पहिले मामलेदारांचा गुंता पडला, यास्तव येवज आला नाही अणि स्वामीनीं निकड केली तरी रुपये येतील. चिंता न करावी लोभ असो दिव्हा पा हे विनंती.

Govind Samraj informs Balambhat Vaidya that according to his instructions he paid Rs. ten thousands to the agent of Visajipant Jog in satisfaction of debt and got receipt. The remaining debt will be paid immediately on receipt of the revenue of the Mamlat and no more demand for it should be made.

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजश्री बालंभटबावा वैद्य स्वामीचे सेवेसी.

पो गोविंद सामराज सां नमस्कार. विनंति येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल-लेखन करित गेलें पाहिजे. विशेष ताा कर्यात मावळ खेडेंबारे येथील निशा रुपये अडीच हजार स्वामीचें देणें, त्या येवजपैकीं हलीं रुा ३०० तीनसे भवा (न) जी मांदरे याज-बरोचरी पाठविले असेत. घेऊन उत्तर पाठविलें पाहिजे. पेशजी दीड हजार रुपये स्वामीचे कर्जास पाठविले होते, त्यास राजश्री सदाशिवपंतांनीं लेहून पाठविलें कीं, आपल्याकडे येवज देऊन माधील मितीचें उत्तर घेऊन पाठवितों. त्यास उत्तर दिदा हजाराचें अद्याप पाठविलें नाही, तरी राजश्री सदाशिवपंताकडे ज्या मितीस आम्ही रुपये पाठविले आहेत त्या मितीची आपण आपल्याकडे निशा करून घेऊन आम्हांस उत्तर पाठविलें पाहिजे. दर-बारचें वर्तमान लिहित गेलें पाहिजे. लोभ असो देणें. हे विनंति.

Govind Samraj writes to Balambhat how he has arranged to pay the revenue of Karyat Maval Khedebare in order to pay his debt.

No. 23

श्री

श. १६६३

स. १७४१

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजश्री विश्वनाथभट्ट बाबा स्वामीचे सेवेसी.

पो गोविंद सामराज नमस्कार विनंती. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन केलें पाहिजे. विशेष आम्ही वार्डस पत्र पाठविलें होतें. त्याचें उत्तर आलें नाहीं. गालियेर-नरवरचा मामला केला त्यासी भरणा जाला पाहिजे, यास्तव वीस रुपये आपण अनकूल पुण्यांत उतरून घ्यावे. अनमान कांहीं न करावा. येविशीं काय तें उत्तर पाठवावें. आपण भोरास कधीं आले, मुक्काम येथें किती दिवस, पुण्यासि जाणें आहे, कीं माघारें जाणें होईल, हें उत्तर पाठविलें पाहिजे. लोभ असो दिव्हा पाा हे विनंती.

Govind Samraj requests Vishwanathbhat to pay Rs. 20,000 in Poona in order to secure the Mamla of Galiar Naravar. He also wants to know when he went to Bhor and when he would move to Poona.

No. 24

श्री

शके १६६३

सन १७४१

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजश्री बालंभट्ट बाबा वैद्य स्वामीचे सेवेसी.

पो गोविंद सामराज कृतानेक नमस्कार विनंती येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशललेखन केलें पाहिजे. विशेष स्वामींनीं मागील येवजावर चिटिया पाठविलिया त्यासी दाहा हजार रुपये दिव्हे. जाब जोगाकडील गुमस्तियाचा मागें पाठविला व आणखी ती हजारांची चिटी पाठविली, त्यासी गुदस्ता पेंसजी मामलेदारानें बईदा केला, त्यास्तव पैका वसुलांत आला नाहीं. साल मजकुरी तो मामलेदार दूर करून दरोबस्त मामला आमचे स्वाधीन केला. त्यासी सालमजकुरीही रसदेचा भरणा करावा लागतो. त्यासी स्वामींनीं गुदस्ताप्रमाणें येवज भरणीयासी द्यावा. आपली बाकी राहिली ते महिना पंधरा रोजीं तिक्डील येवज आलिया उपर उतरून देऊन. तूर्त त्या येवजावर वराता न करावा. आणखी लीा प्रो येवज भरणीयासी द्यावा. अनमान न करावा. येविशी राजश्री मलहार नाईक बाबा व राजश्री लक्ष्मण यादव विनंती आमचेविशीं करतील. ते मान्य करून येवजाची करारी करून उत्तर पाठविलें पाहिजे. लोभ असो दिव्हा पाा हे विनंती.

Govind Samraj writes to Balambhat the details of his money transactions with him and requests to pay him more money and not to send cheques for the money already due from him. He hopes to realise this year's money as the troublesome Mamlatdar is removed.

No. 25

श्री

छ ४ मोहरम

चै. शु. ६।१६६३

मार्च ११, १७४१

राजश्री विश्वनाथभट्ट वैद्य गोसावी यासि.

सेवक चिमणाजी नारायेण सचीव नमस्कार सुा इहिदे आचैन मया अलफ. देणें

दरमाह मार्गशीर्ष मास पैकी सर्रीफजी भो मारफात राजश्री धोंडो गोपाल सा २१०
दोनसे दाहा देविले असेत. तुम्हांकडे हता कर्डे रांजणगांव चैत्र शुध प्रतिपदेचा येणें,
त्यापैकी देणें. छ ४ मोहरम

××

समाप्तिमुद्रा, लेखना चतुर्दल चौकोनी.

वधि

बार

Pant Sachiv asks Vishwanathbhat to pay Sharifji Bhosle's
man Dhondo Gopal Rs. 210 out of the instalment of the revenue
of Karde Ranjangaon to be received on Padva from him.

No. 26

चैत्र व. १०।१६६३

मार्च ३१, १७४१

छ २४ मोहरम इहिदे आबैनपासून बाळभटाच्या व विश्वनाथभटाच्या स्वारीचे
खासगत जमाखर्चावरून काढलेले मुक्काम.

छ.	२५	मोहरम	मंगळवार	१।४।४१	बोरगांव ता.	वाळवे
”	२६	”	बुधवार	२।४।४१	सागरेक्षर	”
”	२७	”	गुरुवार	३।४।४१	रेठरे	”
”	२८	”	शुक्रवार	४।४।४१	”	”
”	२९	”	शनिवार	५।४।४१	”	”
”	३०	”	रविवार	६।४।४१	”	”
”	१९	सफर	वैशाख व.	२।१६६३, २१।४।४१	रोर्जो दोघे बंधु एकत्र.	
”	३	रावळ	जेष्ठ शु.	५।१६६३, ८।५।४१	शिरवळ	
”	५	रावळ	”	७	”	१०।५।४१ खेड

Halts of Vaidya Brothers culled out from the accounts.

No. 27

श्री

श. १६६३

स. १७४१

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजश्री लक्ष्मणपंत स्वामीचे सेवेसी.

सेवक गोविंद केशव सां नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये
कुशललेखन केलें पाहिजे. विशेष तुम्हां पत्र पाठऊन सांभाळ करीत गेले पाहिजे. यानंतर
मोरू भगणा यासी खादी १ येकून किंमत सो १॥ व फाडी व फडके हात तीन येकून
पावला, येकून पावणेदोन सो दिले. यानंतर राजश्री पंतसर्चाव यांची चिटी सो येक
हजार चवदा सो आली होती ते माघारी पाठविली. त्यास तुम्ही बोलिलेत की, आम्ही
भोराकडून जातो. हिसेच कितेक पाहून लिहून पाा, म्हणून आपण बोलिले याजकरितां
चिटी माघारी टाकली. तुम्हांस कळावें म्हणून लिहिलें असे. तीन हजार सो चिटी केली,
त्यास येवज राजश्री कृष्णाजीपंत यांनी मान्य केलें की, हजार सो देतो व जोग याजवरी

दीन हजार सो चिटी पा ते सो देत नाही. त्यास राजश्री कृष्णाजीपंत याजकडील सा तीन हजार घेऊन त्यास देतो; आणि एक चिटी व्यंकटराव म्हणून ग्रहस्त ना पंतसचीव होता त्याची चिटी सा शंभर सा केली तीही माघारी पाठविली. वरकड वर्तमान लिहून पाठवणें. श्रीमंत येऊन आठ रोज जाहाले. आधिकोतर वर्तमान काही त्याहावें असें नाही. + बहुत काय लिहिणें कृपा असो दीजे हे विनंती. याज सामोरी माणसास वैरणीकरतां ४८३ तीन आणे दिव्हे आसेत. गुा मोरसेट हे विनंती.

Govind Keshav Sathe writes to Laxman Balal Joshi that the demand of Pant Sachiv of Rs. 1014 was rejected as he did not receive from him the accounts as promised. He paid Rs. 3000 to Sachiv which he borrowed from Krishnajipant Jog and Venkatrao was of no use to him.

No. 28

श्री

चै. व. १११६६३
एप्रिल १, १७४१

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजश्री रामचंद्रपंत स्वामीचे सेवेसी.

सेवक गोविंद केशव सां नमस्कार विनंती. येथील कुशल ता चैत्र वा ११ पावेतो कुशल आसो. विशेष आपण खासगत हिमेचाचा मजकूर ला त्यास येका दो दिवसी लिहून पाठवितो. राजश्री गोविंद नाईक दातार यांनीं येवजविसीं ला आहे त्यास येवज देवावयाचा असला तरी लिहून पा. राजश्री नानाजी नाईक जोसी याचा येवज वराडीहून दाहा हजार रुये पुण्यांत आले व सातारियास दाहा हजार येकूण वीस हजार रुये आले आहेत. त्यास आपण साहा हजार सोयाची चिटी देविली होती ती माघारी गेली आहे. याजकरितां ते सा, त्यांचा येवज आला आहे म्हणोन घेणार नाही, असें दिसतें. यावरून रा. गोविंद नाईक दातार यासी येवज देवावयाचा असिला तरी याद पा आहे. यादीबरहुकूम द्यावा. बहुत काये लिहिणें. कृपा असो दीजे हे विनंती.

Govind Keshav Sathe writes to Ramchandrapant Karkare that he would soon send the accounts and that as Nanaji Naik Joshi has paid Rs. 10,000 at Poona and 10,000 at Satara, Govind Naik Datar being in need of money may be paid the required amount, according to the details sent.

No. 29

श्री

वै. व. ७१६६३
एप्रिल २६, १७४१

श्रीमंत राजश्री बालभट वैद्य व राजश्री विश्वनाथभटजी स्वामीचे सेवेसी.

सेवक नीलकंठ रघुनाथ कृतानेक सां नमस्कार. विनंति ता वैशाख बहुल ७ जाणौन गुा प्रांत कोलार क्षेम असो विशेष. त्रिचनापलीस लष्कर जाऊन तीन महिने वेडा घालून

बैसलें होतें. श्रीकृपेनं जागा हस्तगत जाहाला. राजश्री सेनासाहेब सुभा यांणी जीवाभ्यश्रम केला आतीशयें **त्रिचनापलीवर**. यैसा केला कीं, ढोला खंदकावर देऊन. खासा डेरा गोलीच्या मारांत दिला. लस्कर चौगीर्द गोलीच्या मारांत उतरून यवनास स्थलतौज केला. राजश्री **फत्तेसिंगबाबा** **त्रिचनापलीस** आले, तेव्हां **चंदाखानाकडील रामराव दिवाण** येऊन दोन लाख सा देऊं, यैसी बोली करून लस्कर कूच करून जावें यैसा सिद्धांत होऊन सा ध्यावे, आण उठोन जावें. राजश्री **रघोजीबाबांनीं** हा मनसबा मोडून जागाच ध्यावा हाच सिद्धांत केला, आण आतीशय मांडिला. सा फत्तेसिंगबाबांनीं तो मनच काटिलें. जागा कसा सा **रघोजीबाबा** घेतात हेंच पाहात होते. यैसं दुईमध्ये **चंदाखानाचा** भाऊ **बडेखान मथुरेहून** पांच हजार पठाणानिसी नीटच लस्करावर चालोन साता कोसावर आला, तेव्हां लस्करांत सलैबत पडत चालिली. तेव्हां सा भास्करपंत फौजसुधां खाना जाहाले. समागमें सा **फत्तेसिंगबाबाकडील** फौज, हयबतराव जाधव, पांढरे, गोरखोजी भापकर, यैसं जाऊन तीन रोज जूज जुजोन **बडेखान** मारून फौज तुडवून टाकिली. **बडेखान** आम्हाकडील लोकांनीं मारिला. मुरदा **भास्करपंतांनीं** लस्करांस आणिला. यश ईश्वर दिलें. उपरांतीक **त्रिचनापली** रामनवमीस शनिवारी तीन घटिका रात्रीस फत्ते करून निशाण सा **फत्तेसिंगबाबाचे** चढविलें. **चंदाखान** बाहीर काढून आपले गोटांत ठेविला. **चंदाखानाची** खंडणी चार लाख सा केले. अद्याप **चंदाखान** ओलीस सा **भास्करपंतास** समागमें आहे. **भास्करपंत वराडांत** गेले. सविस्तर आपणास कलावें म्हणवून लिहिलें असे हे विनंती.

२

त्रिचनापली घेतल्या दिवसापासून सा **रघोजीबाबांस** समाधान नाही. संधिवात जाहाला, यैसं निमित्त जाहालें. तेणेंकरून बहुत आतीशय जाहाला. उपाय माल जाहाला परंतु वेथा उतार खात नाही. चढाव होतो. रोजेंचरोज उतार होतो. दुसरे दिवशीं उताराहून चढ बहुत होतो. आशा न होती. परंतु श्रीकृपेनं पांचसात रोज आशा लागली कीं, उतार पडेल. दाहा पांचदां घाबरे जाहाले. आतां वाचते पंथास लागले, यैसं दिसतें. केवल आंग वेथा असती तर उतार पडता. प्रयोगी वेथा, त्यास उपाय कांहीं चालत नव्हता. त्यास श्रीकृपेचा उतार होऊन आरोग्य होत चालिलें. **त्रिचनापली** घेऊन सा **फत्तेसिंगबाबांचे** स्वाधीन केली. **फत्तेसिंगबाबांनीं** **मुरारजी घोरपडे** यास आंत ठेवून कूच करून आले. तुम्ही म्हणाल की, सा **रघोजीबाबांनीं** **त्रिचनापलीस** आपले लोक ठेऊन जागा राखला कां नव्हता? तर सा **स्वामीची** आज्ञेविना जागा कसा कभूल करावा? याजकरि(तां) **फत्तेसिंगबाबांचे** स्वाधीन केला. त्यांणी **घोरपडे** ठेविलें. पुढें जें होणें तें होऊत. जागा बहुत चांगला. राजधानी, परंतु

३

सा **फत्तेसिंगबाबांनीं** हातचा दवडिलासा दिसतो. सा **रघोजीबाबांनीं** वाईट बरें म्हणावें तर सा **जानोजी बाबास** भेटीस आणीत होते, ते प्रसंगीं दरबारीच चौकी-चंदावरचें राज्य घेऊन **जानोजी भोसले** यास नेऊन ठेवणार. याजकारितां **त्रिचनापली** ज्या दिवसापासून घेतली त्या दिवसापासून वाईट बरें सर्व सा **फत्तेसिंगबाबांनीं** कभूल करून जागा आपला केला. आम्हाकडील कोणी काडीमात्र **त्रिचनापलीस** राहिला नाही; परंतु जाग्या ध्यावया श्रम खुद जातीनिशी **बाबांनीं** केला तो श्री जाणे. राजश्री स्वा-

मी जो तुकडा देतील, तोच आपणांस श्रीयस्कर जाणौन निष्ठेने आहेत. प्रसंगी तुम्हीं आहा. यासही भरवसा तुमचा आहे. आद्यावत रघोजीबावांस तुमचे कर्तृत्व कांहीं दिसोन आले नाही. करून दाखवाल तर लौकिक तुमचा उत्तम आहे. उभयतांस चित खुलासा नाही. लोभ केला पाहिजे हे विनंति.

रा गणोबा नाईक स्वामीस नमस्कार.

Nilkant Raghunath writes to Vaidya Brothers at Satara the detailed account of the capture of Trichanapaly and Chanda Khan's removal to Berar by Bhaskarpant Kolatkar. Raghoji at this time suffered from rheumatism and hence handed over Trichanapaly to Phatesing Bhosle who gave it in the hands of Murarrao Ghorpade.

१ मोर्चे बंदी, छुंजण्यास तयारी. २ स्थल ताराज, जागा उध्वस्त किंवा बेचिरास. ३ धास्ती. ४ मधून मधून.

No. 30

श्री

वै. वष ११६६३
एप्रिल २८, १७४१
नकल

राजश्री बालंभट वैद्य व बापू वैद्य यासी.

आज्ञा केली असिजे. मौजे पिंपवडे येथून कूच केलें, ते संध्याकाळी फलटनास पावलों. हें वर्तमान तुम्हांस कळावें म्हणून लािा असे. बहुत काय लिहिणें.

It seems Shahu wrote this letter to Vaidya Brothers informing that he left Pimpoda and reached Phaltan the same evening.

श्री

No. 31

छ. २९ सफर
शु. १११६६३
मे ४, १७४१

राजश्री बालंभट व विश्वनाथभट वैद्य गोसावी यासि.

सेवक चिमणाजी नारायण सचीव नमस्कार. सुा इहिदे आर्चन मया अलफ. तुम्हांकडे कडे रांजणगांवीचा हता जेष्ठ सुध प्रतिपदेचा रुपये ५५० साडेपांचसे येणें, तो येवज दरमाहकडे गुा अणाजी काटकर देणें बीताा.

१७ माघ मास पैकी पदनसिंग भोा सा १०० पैकी वजा बटा सा ३ बाकी.

१६॥= फालगुण मास मोगलीये

३५६॥= चैत्र मासपैकी मोरो नरहरी बक्षी सा ४५९॥= पैा

५५०

येकूण साडेपांचसे सा देणें. छ २९ माहे सफर

पत्रालका
मुद्रिका

Pant Sachiv asks Vaidya Brothers to pay Rs. 550 to Anaji Katkar for monthly expenses out of the instalment of Karde Ranjangaon due on 1st of Jyeshtha.

No. 32

श्री

५ रावल इहिदे आर्बेन
शु. ६।३।१६६३
मे ९, १७४१

राजश्री विश्वनाथभट गोसावी यासि.

श्री अनजी काटकर दंडवत. विनंति उपरी राजश्री पंतसचीव याणीं तुम्हांकडून रुपये ५५० साडेपाचसे देविले, ते गुा राजश्री बालाजीपंत भरून पावलों. छ ५ रबिलोवल सन इहिदे आर्बेन मया अलफ बहुत काये लिहिणें हे विनंती.

Receipt of Anaji Katkar of Rs. 550 paid through Balajipant.

No. 33

श्री

५ रबिलावल
जेष्ठ शु. ७।१६६३
मे १०, १७४१

छत्रपति

राजश्री गणोबा नाईक गोसावी यासि.

अखंडितलक्ष्मी आलंकृत राजमान्य श्री नागोजी झुंझारराऊ घाटगे विमंती उपरी. श्रीमंत महाराज राजश्री यांनीं आम्हांस खर्चास रा बालंभट यांज-कडेस सा २००० दोन हजार देविले व्होते; त्यांनीं तुम्हांकडे चिटी लेहून दिव्ही, ते आपणांस रुपये २००० दोन हजार पावले. बहुत काये लिहिणें हे विनंती. सन हजार ११५० छ ५ माहे रबिलोवल. बीकलम नारो आपाजी मुजुमदार नाा रा झुंझारराऊ.

A receipt givin by Nagoji Zunjarrao Ghatge for Rs. 2,000 to Ganoba Naik Kolatkar who directed Balambhat Vaidya to pay.

No. 34

श्री

छ ५ रावल
जे. शु. ७।१६६३
मे १०, १७४१

राजश्री गणाबा ना कोलटकर गोा यासि.

सेवक चिमणाजी नारायेण सचीव सुा इहिदे आर्बेन मया अलफ. रोज गुा तुम्ही वहीस सा १०० येकसे खर्च लाा आणि त्यांपैकीं सा २५ पंचवीस राहिले, ते उदर्क देतो, म्हणून मान्य केलें. याकरितां तुकोजी नाा जासूद पाा आहे. याजवळ आपली निशाणें घालून सा २५ पंचवीस कालव्या शंभराचे सिलके बाा देणें. छ ५ रबिलावल.

Pant Sachiv asks Ganoba Naik Kolatkar to pay Rs. 25 out of Rs. 100 to Tukoji Naik.

No. 35

श्री

६ रविलावल

जेष्ठ शु. ७।१६६३

मे १६, १७४१

श्रीमंत राजश्री बालंभट व विस्वनाथभटबावा

स्वामीचे सेवेसी.

सेवक रामजी नलवडे व सेठ्याजी संगीरराव स्वार दिमत नागोजीराव घाटगे दंडवत विनंती सुा इहिदे आर्बैन मया अलफ. तुम्ही सा गणोबा नाईक कोलटकर यांजकडे दोन हजार रुपयांची चिटी दिली त्यास आम्ही रुपये २००० दोन हजार मारफत सा त्रिकमजी गोविंदजी गुजर यांचे दुकानीं भरून पावलों. हें कबज लिहोन दिलें सई छ. ६ रविलोवल.

बीकलम गोविंद हरी भिडे

निशाणी कट्यार

A letter by the servants of Nagojirao Ghatge to Vaidya Brothers acknowledging receipt of Rs. 2,000 given by Ganoba Naik Kolatkar through Trikamji Govindji Gujar.

No. 36

श्री

२० सा वल इसने आर्बैन

जे. व. ६।१६६३

मे २५, १७४१

अखंडित लक्ष्मी अलंकृत राजमान्य राजश्री अंबाजी महादेव सुभेदार व कारकून पाा सुपे गोसावी यासि.

सेवक चिमणाजी नारायेण सचीव नमस्कार सुा इसने आर्बैन मया अलफ. राजश्री बालंभट व राजश्री विश्वनाथभट वैद्य याकडे मौजे बन्हाणपूर पा मजकूर येथील बाबतीचा मुकासा दिव्हा असे, ये विशई देशमुख देशपांडे व गावास अलाहिदा आज्ञापत्रें सादर केली आहेत, तरी तुम्ही मौजे मजकुरास ताकीद करून बाबतीचा येवज याकडे वसूल देवणें. छ. २० रविलावल पाा हुजुर.

मोर्तब

अष्टदली लंयगोल

सुरू सुदचार

An order by Sachiv informing Ambaji Mahadeo Subhedar of Supa that Babati mokasa of Barhanpur is granted to Vaidya Brothers.

No. 37

श्री +शंकर

२७ रावळ

जेष्ठ व. १४११६६३

जून ११७४१

राजमान्ये राजश्री आबाजीपंत व आपाजीपंत स्वामी

गोसावी यासि.

सेवक रत्नाकर विठ्ठल नमस्कार सुमा ईसने आर्बैन मया अलफ. राजश्री विश्वनाथ वैद्यांचे हरभरे खरीदी आम्हांकडे आहेत, त्यास तुम्हाकडे रुपये १०० संभर पो आहेत, त्यास कराडी बाजारनिर्वा प्रो हरभरे रास्ती खरीदी करून त्याजकडील कारकून आगर कोठवळे येतील, त्यांचे पदरी घालणें. खाराखिरी करून हरभरे घेणें. आनमान न करणें, जानीजे जानीजे, छ २७ रबिलोवल. +चहुत काय लिहिणें हे विनंती.

Ratnakar Vithal requests Abajipant and Appajipant to buy gram for Vishwanathbhat Vaidya of Rs. 100. Vaidya and Ratnakar Vithal had mortgaged the Mamlat of Berar to advance money to Ranoji Bhosle.

No. 38

श्री

९ राखर

आषाढ शु. ७ १६६३

जून ११७४१

वेदमूर्ति राजश्री बालंभट व विस्वनाथभट वैद्य यासि.

प्रति तपोनिधि निरमलगिरी महंत आसीर्वचन. राजश्री राणोजी भोसले यांणीं तुम्हांकडून रुपये ४००० चार हजार देविले होते. ते येणेप्रों भरून पावलों. बीतपशील.

माघ मास अखेर सा मा,

जेष्ठ मास अखेर मा,

पुरुषोत्तमभट सेवडे, रुपये

गोसावी नाईक अनगल रुपये

२०००

२०००

येकूण रुपये सदरहूप्रमाणें भरून पावलों. सुा इसने आर्बैन मया अलफ. दुर्मति सवछरे छ ५ रबिलाखर आशाढ सुध ७

बीा संकराजीकानो

निा त्रिसूल

Receipt of Nirmalgiro Mahant for having received Rs. 4000 in Magh through Purushottam Shevade and Gosavi Naik Angal as settled in the contract of 1-10-40, given to Vaidya Brothers.

No. 39

श्री

छ. २२ साखर

आषाढ व. ८।१६६३

जून २५, १७४१

श्री राजा शाहूच
रण तत्पर रघुनाथसुत
वीश्वनाथ नीरं
तर

राजश्री गंगाजी कंक गोसावी यासि.

द अखंडितलक्ष्मी अलंकृत राजमान्य श्री बालंभट व विस्वानथभट वैद्य आसिर्वाद. उपरी तुम्हांकडे तांदलाबदल सा दिल्ले, यास बहुत दिवस जाहाले. पेसजी पल पाठविल्ले होतें, तेव्हां तुम्ही करार केला कीं, सराईस तांदलाची वाट करून देऊं. त्या अलीकडे दोनतीन वर्ष जाहालीं; परंतु तांदलाचा निकाल करून दिव्हा नाही. हे गोष्टी तुम्हा योग्य नव्हे. याउपरी पत्रदर्शनी सात वर्षांचे वाडीदेखील तांदूल सत्वर पाठऊन दीजे. या कामास संभाजी कदम पाठविला आहे. यासि सा २ दोन देणें. सा छ २२ साखर. मोर्तब

सुद

शिक्षा व समाप्तिमुद्रा लंचगोल
दुहेरी

Gangaji Kank is asked by Vishanathbhat to send rice, as settled. Two years passed and no rice was supplied, though Rs. 30 were paid.

No. 40

श्री

अ. शा. १६६३

जुलै १७४१

राजेश्री सचीवपंत स्वामी गोसावी यांसि.

द श्रीसकलगुणालंकर्ण अखंडितलक्ष्मी आलंकृत. सदारामान्यविराजित स्नो येसाजी मानेराऊ देशमुख पा अंबडापूर सा विनंति. उपरी येथील क्षेम जाणौन तुम्ही आपलें क्षेम लिहिनें. विशेष. बहुत दिवस जाले, कांहीं वर्तमान कळूं आलें नाही. तरी साकल्य वर्तमान लिहून पाठवनें. आमचें वर्तमान तरी पूर्वीं दोनचार पत्र सेवेसी पाठविलीं होती. त्यावरून वर्तमान कळलें असल. येसी यासि तुम्ही भले लोक प्रसंगी असून आपनावर अटोलीयांनीं कशाला केला त्याचें पारपत्य होऊन न आलें हें अपूर्व आहे. हरघडी पत्रद्वारे परामृश करीत जाणें. विशेष काय लािा हे विनंती.

सन इहिदे

२००

गुा दिक्षित परभारे

१००

बाकी १००

इसने.

२००

४९ फालगून देणें गोविंद नरहरी

साबणे गुा नारोपंत पोतनीस

निा गोपालया

६१ अधिक श्रावण

शालजोडी गुा दामले

निा बाजीपंत

३९ श्रावण सुध

१० बाजीपंत देणें ब्राह्मण सकलाद

४ ता पांडवा मा माहुली

सा देणें

२५ शाल गोपालया

३९

१००

४० वेंकणभट तेलंग अधिहोत्री

२० बाजीपंत

२० गोपालजी बावा

७९ भास्कर कृष्ण निा बाजीपंत

५० येन २९ व्याज येकूण ७९

१६८

बाकी ३२

Yesaji Mane Deshmukh of Ambadapur informs Pant Sachiv that though he was troubled by Atole, he did not care to check him.

१ छलणूक.

No. 41

श्री

अ. श्रावण शु. १।१६६३

जुलै २, १७४१

हिसेब कर्ज राजश्री सरलस्कर सुहूरसन

ईसने आबैन मया आलफ ईा ता मार्गसीध सुध ८

खत प्रतापजी सोमवंसी

५०० येन खत श्रावण

अधीक सुध १

४८॥ व्याज ताा गुा माहे

५८८ येकूण दर सदे

सा २ प्रो ५२॥

वजा बारोत्रा ४॥

बाकी ४८॥

५४८॥

बा पदनसिंग भो.

३००० कार्तिक सुध १२

६४॥ व्याज ताा

गुा माहे रोज २९

येकूण दर २॥ प्रो

खत निंबाजी खत

१२०० आश्वीन सुध १५

४७॥ व्याज ताा गुा

माहे २ रोज ५ दर

सदे सा २ प्रो ५२

वजा ४॥ बाकी ४७॥

१२४७॥

खत निंबाजी

३५० कार्तिक वद्य ११

३॥ व्याज ताा गुा माहे

रोज १३ दर २॥ प्रो

३॥ वजा १॥ बाकी ३॥

३५३॥

रूपये ७०॥= वजा
५॥= बाकी ६४॥=.

३०६४॥=

३० बटा

३०९४॥=

उसने येणें

३००० वर्षासन

८०० { लक्ष्मण भट
गोमुखी
मनाती बीड आंबड
यादो मोरेश्वर

७५ बटा सा २०००० पो

६२ बटा सा ३१०० गुा

नारोवा ना पैकी

३९३७

तेरीज,

अजे	येन	व्याज	बटा
किता ५४८॥=	५००	४८॥=	०
किता १२४७॥=	१२००	४७॥=	०
किता ३०९४॥=	३०००	६४॥=	३०
किता ३५३॥=	३५०	३॥=	०
किता ३९३७	३८७५	०	६२
<u>९१८१॥=</u>	<u>८९२५</u>	<u>१६४॥=</u>	<u>९२</u>

हवाला रघोजी भो

रूपये

२००००

वजा व्याज हा कार्तिक

वद्य १३ ता मार्गसीर्ष

सुध ८ ता रोज ११ दर

सदे सा २॥ प्रॉ रूपये

रूपये

१८३॥

बाकी सा

१९८१६॥

ता

८००० होन

११८१६॥ रूपये नाणें

१९८१६॥

किता गुा गणोबा ना

२००० भाद्रपद वद्य ९

१३७॥ झा ता मार्गसीर्ष

गुा ८ गुा माहे २॥

दरसदे सा ३

प्रा सा १५०, वजा १२॥

बाकी १३७॥

२१३७॥

९१ मोत्यें जोडी पै.

आदा गणेशपंत

५२ मोत्यें ५

२८ जोडी १

९१ सोनें ४४४॥

९१॥

२२२८॥

१४७ मोती

२३७५॥

१ एकंदर बेरीज

An account of Appaji Somavanshi Sarlaskar with the Vaidya Brothers, giving the names of persons for whom the money was paid.

- १ प्रतापजी सोमवंशी
  - २ हवाला पदनसिंग
  - ३ निंबाजी बायसे
  - ४ यादो मोरेश्वर
  - ५ हवाला रघूजी भोसले रु २००००
- etc.

No. 42

श्री नरामचंद्र

६ जावळ इसने आर्वेन
अ. धावण शु. ७।१६६३
जुलै ९, १७४१

राजश्री बालंभट व विश्वनाथ भट वैद्य गोसावी यांसि

सेवक चिमणाजी नारायेण सचीव नमस्कार गुा इसने आर्वेन मया अलफ देणें
रदकर्ज सेनवाद गुा गोवर्धनजंती गोसावी रुपये २०० दोनसे देविले असेत देणें. छ. ६
जाा लेवल अधिक श्रावण सुध सप्तमी.

××

समाप्तिमुद्रा अष्टदल

चौकोनी

पत्रा

वधिरयं

बार

भाति

Pant Sachiv asks Vaidya Brothers to pay Rs. 200 to Gowar-
dhan Jati Gosavi in payment of the debt incurred from him.

१ सालवार.

No. 43

श्री नरामचंद्र

जुलई १७४१

आधिक श्रावण १६६३

सकलगुणपरिपूर्ण राजमान्य राजश्री श्री. बालंभट व राजश्री विश्वनाथभट वैद्य
स्वामी गोसावी यासि.

पोष्य भगवंतराव रामचंद्र कृतानेक नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल
जाणोन, स्वकीय लेखन केलें पाहिजे. विशेष. तुम्ही राजश्री संभाजी पडवळ व देवजी
पवार या बाो पत्रें पाठविलीं ती पावलीं. लिहिलें वर्तमान कळों आलें. महाराजांनीं अभय
वचन देऊन राी संभाजी पडवळ यांची खानगी केली. त्याप्रमाणें आम्ही दसरियास
महाराजांच्या दर्शनास येतो. कीर्त अपकीर्त धणीयांची आहे. तुम्ही फंडीं मध्यस्त आहा.
लोकोत्तर यश घेणें. राजश्री फत्तेसिंग बावा व राजश्री रघोजी भोसले कर्नाटकांतून
मोहिम करून आले. त्यांच्या दर्शनानिमित्त पंढरपूर पावेतो महाराज श्री यात्रेस

जाणार, यैसैं यैकिलें. मनसब विचार काये जाहाला तो लिहिला पाहिजे. राजश्री बलवंतराऊ प्रधान मोहिम करून नर्मदापार जाहाले म्हणोन वर्तमान आलें. तरी त्याकडील काय वृत्त हें लिहिणें. या प्रांतीचें वर्तमान तरी, कोलापुरीं धाकटे महाराज आहेत. गोंदजी भोा यासि इमानक्रिया देऊन बेल-रोटी पाठऊन आणिलें, त्यांचा विश्वासघात करून संताजी घोरपडे सिलेदार जिवें मारिलें. घोडी पागेस लाविली. हत्यारें घेतलीं. हें वर्तमान परस्पर कळलेंच असेल. यामुळें सिलेदारांनीं येकवला करून कोलापुराभोंवतीं धामधूम मांडिली आहे. आम्हावर सौ. जिजाबाईसाहेब यांचा इतराजी आहे. पुढें काय परिणाम होईल तो पहावा. सर्व आधार महाराजांच्या पायाचा व भरोसा मानिला आहे. राा संभाजी पडवळ यासि भाद्रपदमासी महाराजांकडे व तुम्हांकडे पाठवून देतो. कर्जदार जाहालों आहों. चिरंजीवाचें लग्न होणें आहे. याचें संकट महाराजांस व तुम्हांस असावें. आमचें ऊर्जित जाहलियानें तुमचे चाकरीस अंतर होणार नाहीं. आपल्या वडिलांची इमानक्रिया जतन करणें. चतुर शाहाणे लोकाप्रती विशेष काये लिहिणें. देवजी पवार या बोा मेण वजन ११ दाहा सेर पाठविलें आहे. घेऊन पावलियाचें उत्तर पाठविणें. बहुत काये लिहिणें. कृपा करावी हे विनंतिपरहुजूर.

Bhagwantrao Amatya writes to Vaidya Brothers the disturbed political condition of Kolhapur State in detail and says that he is not in the good graces of S. Jijabai and hence relies on the help of Shahu Maharaj and theirs also. He incurred debts and wanted money for the marriage of his son from them.

१ सरकारी कामांत, फडनिशीत. २ बेल व भाकर (खात्रीकरतां असावी).

No. 44

श्री+रामचंद्र

जुलै १७४१

अ. श्रावण १६६३

पुर्वणी राजश्री बालंभट व राजश्री विश्वनाथ भट वैद्य स्वामी गोसावी
यांसि :—

विनंती. उपरी पेशजी तुम्ही तरवारेविसी लिहिलें होतें. त्यावरून हल्लीं राजश्री संभाजी पडवळ याबरोबर तरवार १ येक पाठविली आहे, घेऊन पावलियाचें उत्तर पाठविलें पाहिजे. बेदरची आहे जतन करणें. आमचें उर्जित जालिया तुमची सेवा घडेल, देवा ब्राह्मणाची सेवा घडेल. कृपा करणें हे विनंति पर हुजूर.

This is a supplementary letter written by Bhagawantrao to Vaidya Brothers informing that the sword sent is worth preserving as it is made at Bedar.

फेरिस्त कर्ज येणें प्रॉ. मावलें.

२	५०	बालाजी विस्वनाथ चाफेकर
१	४०	वाघोजी राऊत हवाळा नि सुभानजी राऊत
५	१२५	येसजी डोबर
५	४३०	प्रतापराव सिलिंबकर
१	५	कासिराव सिलिंबकर
२	४०	बालोजी ढवळा
२	२६२	बावाखान गोरी कात्रज
	०	बाहिरजी सिलिंबकर
२	३०	गंगाजी कंक तांदळाबद्दल
५	२००	येसाजी सोनवणी नाहवोकर
	१००	येसजी सासवडा
	१०	लक्ष्मण ज्यंबक
१	९॥	इब्राम चरवेदार
१		खंडो मल्हार नागळी

२७

That is a list of persons who were debtors of Vaidyas and were included in the list of debtors, printed on 21-1-1740, in the previous volume.

श्रीमंत वेदशास्त्रसंपन्न राजश्री बालंभट व तथा राजश्री विस्वनाथ भट वैद्य
स्वामीचे सेवेसी.

पोष्य हरि रघुनाथ जोग मो नादिवडे सांष्टाग नमस्कार विनंती येथील कुशल ता अधिक श्रावण वदी ५ पावेतों समस्त सुखरूप असो. विशेष श्रीनारायणाचें तळें यास चिरे काढावयास हुनैरचंद लाविले आहेत. तयार करून तल्यासंनिध आणून ठेऊं. आणि स्वामीच्या दर्शनास यावें येसा बेत आहे. भेटी होईल तो सुदीन. आपले घरी समस्त सुखरूप आहेत. विशेष ल्याहावें तरी रा अनंतभट दामले मुखवचनें सांगतां विदित होईल हे विनंतिपर लक्ष.

Hari Raghunath Jog accepts to execute the construction of a lake of Narayan near Tiveri harbour.

No. 47

श्री

अ. भा. व. ६।१६६३
जुलै २२, १७४१वेदमूर्ति राजश्री बालंभट व राजश्री विश्वनाथ भट वैद्य स्वामी गोसावी
यासि :—

पोष्य कृष्णंभट नवाथ्ये कृतानेक नमस्कार विनंती उपर. येथील क्षेम. अधिक श्रावण वद ६ पर्यंत आपल्या दयेनें क्षेम असो. आपण दया करून बहुतां दिवसां पर्त्री परामर्श केल्या, यावरून बहुत संतोष जाहला. यावरून फुडें आमचें उजित आहे. चिरंजीव गोपालभटांस राजश्री माहाराजांस भेटविले आणि करजदारांसही ताकीद केली म्हणून लिहिलें, तरी सर्व अभिमान तुम्हांसच आहे. तुमचाच भरोशावर आलों आहों, तरी आमची लज्जा तुम्हांस आहे. मी ल्याहावेसें काय आहे. परंतु सूचना लिहिली आहे. करजदारांशीं त्यांशीं तालुका नाही. माझें मजवर आहे. रुपया उगाविल्यावर ठेवीत नाही. हरपनाळीवर दोन हजार होन ठेविले आहेत. ते चैत्रवैशाखांत आले तरी येतील. आणिखी अद्याप कोठें पैसा दिला नाही. या फुडें काय होईल तें पाहार्च प्रस्तुत भक्षायार्च मानसिक आहे.

सारांश, सर्व भरोसा तुमचा आहे. ज्याचा भरोसा होता, तो गेला. त्या मागे तुम्ही आहां. उचित असेल तें करा. कृपा कीजे हे विनंती.

हेंचि रा. रामचंद्रपंतांस नमस्कार लोम असो देणें हे विनंती.

Krishnambhat Nawathe writes to Vaidya Brothers that he would pay his debt on receiving back the sum of Rs. 2000 advanced to some persons at Harapanalli. He showed his gratitude for taking every care of Gopalbhat, his younger brother.

No. 48

श्री

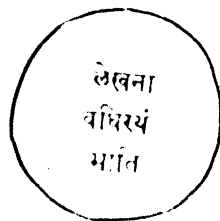
अ. श्रावण व० १२।१६६३
जुलै ता. २८, १७४१शिक्षा व मोर्तेब पिंपळपानी
दुहेरी चौकोनी

दस्तेक सरकार राजश्री पंतसचीव ता. कमावीसदारांनीं व चौकीदारांनीं, जकाती व रहदारी लोकांनीं व लोक किलेहाय व बाजे लोकांनीं व शिलेदारांनीं महालनिहाय अहंद सातारा तहैत प्रांत कोकण सुहुर सन इसने आरबैन मया आलप राजश्री बालंभट वैद्य सन्निध राजश्री स्वामी यांचे खासगत कोठीचे बैल सर ५० पनास बा.

रेवसेट गारुट हे हरयेके जागा जाऊन हरजिजस खरीदी प्रोक्त करून सरसाल खेपा
आणितील त्यांस सुखरूप जाऊं येऊं देणें. मार्गी कोण्ही मुजाहिम न होणें. जहातीचा
तगादा न लावणें. छ. २५ जमादिलावल पाा हुशूल

(मोर्तच)

सुसुद बार

This is a permit granted by Pant Sachiv to Balambhat ordering officers to give protection to his man Rewadhet Gharut who with 50 bullocks is carrying purchased Goods from Satara to Konkan. It is to be noted Chimanaji Narayan used Shankaraji Narayan's seals.

No. 49

श्री

श्रावण शु. ११/१६६३

ऑगस्ट ११, १७४१

जमायेवज

सुा इसने

खो राजश्री बालंभट व विस्वनाथभट वैद्य कर्जे गुा हाये.

प्रतापजी सोमवंशी श्रावणमाससुध ११ जमा दुकार्नी रु. ७०० पैकी कर्जे गिरत्वन
जमा रु. ४८५ बाकी देणें.

आा जमा २१५ रुपये

वेकंटराऊ गंगाधर मिा श्रावण सुध मास वद्य १४ कर्जे रु. ११०० पैकी जमालेले.
देणें रु. २६८८

The account shows that Pratapji Somavansi and Vyankatrao Gangadhar Hanmante had incurred debts from Vaidya Brothets.

१ अव्वल.

No. 50

श्री

श्रा. शु. १२/१६६३

ऑगस्ट १२, १७४१

श्रीमंत राजश्री विस्वनाथभटजी वैद्य स्वामीचे शेवती.

विनंति सेवक रामचंद्र गोपाळ कृतानेक साां नमस्कार विनंति. ताा श्रावण सुध
१२ पावेतीं स्वामीचे कर्पेकरून क्षेम आसी. यानंतर कांहीं कामाकाजाबदल सातारि-
यासी आलों आहों. श्रीमंत राजश्री बालंभटबावा व मुलेंमाणसें समस्त वार्डस सुखरूप

आहेत. सा **विसाजी बलाल जोग** यांच्या पंधरा हजाराच्या दोन हुंड्या येथे केल्यात, त्या पावल्या. त्यांत लिहिलेले की, **फुणियासी** हुंडी दाखल होईल. त्या मितेस फुणियासी देणें. त्यास आमचे येवज तेथे नाही. **सातारियाचा** सा फुणियांत न्यावा तरी दर सेकडा दीड सा बटा पडतो, याकरितां नेतां नये. त्याणें सा आज पावेतों देणें राहिले आहेत. राजश्री **लक्ष्मण बलाल**, फुणियासी सा जमा करून द्यावे, यांजकरितां बाबांनीं पाठविले आहेत. वरकड सविस्तर **जबापा** व राजश्री **नारीपंत** गेले आहेत, ते सांगतां विदित होईल. लोकांकडील येवज वसूल होणें म्हणून वरचेवर आपलीं पत्रें येतात. **दामले** विजांतर जाहाले. **गणेशपंत** व **माहादाजीराम** व **महादाजी कमलाकर** तिघांनीं आमची बाकी दहा राहिली ती घ्यावी येस जाहालें. मागील आज दोन वरशाचा हिसेच होणें तो तैसाच आहे. राजश्री **रत्नपारखी** याकडील येन गुंता वारून घेतला. राजश्री **बाबुराव कोनेर** याणीं आजपावेतों येक सा दिला नाही. **परशुराम ना जोशी** याकडील गुंता वारून घेतला. **प्रतापराव सिलिंबकर** यांजकडील पेशजी बोली जाहाली होती त्या प्रॉ वारून घेतलें. खर्चें दिलीं. राजश्री **भिकाजी ना रास्ते** याकडीलही गुंता वारला. वरकड कांहीं थोडा बहुत किरकोली कोणाकडील गुंता उरकला. **केसो कृष्ण संबेकर** याजकडील तिसरी तकसीम येवज आला. वरकड येणें आहे. दरबारचे वर्तमान तरी यथास्थित आहे. याउपरी फुणियास सा देणें येविसी चिठी येकंदर न करणें. जर चिठी दिलीत, तरी हजारा पंधरा सा देणें पडतील. आपणास सूचना लि आहे याउपरी आपण खावंद आहेत. राजश्री **प्रधानपंताकडील** येवज येणें, तो अद्याप आला नाही. येस वर्तमान आहे. आपण धंदावंदा काय केला हें कलें येत नाही. त्यास सविस्तर लिहावें. घर तयार जाहालें. ओटीवरील किलच्या जाहाल्या. घरांतील होणें आहेत. वरकड वर्तमान येथेंस्थित आसे. बहुत काय लिहिणें. कृपा आसो दीजे हे विनंति.

हो राजश्री **नाना** उभयेतांस सां नमस्कार. कृपा करीत आसावें. तुमचे घरीं मुलें-माणसें सुखरूप आहेत हे विनंति.

हो **गणेश बलाल दामले** सां नमस्कार. आम्हांस येक मुसनाक उत्तम व गेंद जोडी १ जरूर पाठऊन द्यावा हे विनंती.

Ramchandra Gopal Karkare writes from Satara to Vishwanathbhat who was at Naghur about the money transactions and collections from Visaji Ballal Jog, Ganeshpant, Mahadaji Ram Damle, Mahadaji Kamalakar, Ratnaparkhi, Baburao Koner, Parashram Naik Joshi, Prataprao Silimbkar, Bhikaji Naik Raste, Keso Krishna Sembekar and Pantapradhan. The house probably at Wai was complete.

No. 51

श्री

श्रावण व. १४।१६६३

ऑगस्ट २८, १७४१

हिसेब राा वेंकटराव गंगाधर सुा इसने आर्वैन मया आलफ

बीा खत

बीा खत

११०० श्रावण वद्य १४

३०० कार्तिक वद सप्तमी

१४६।।। व्याज दर २ प्राँ झा ताा

२४।।। व्याज झा ताा चैत्र सुघ ५

चैत्र सुघ ९ मुा माहे ७

मुा माहे ४ रोज १५ योा दर २

रोज ७

प्रमाणे सा २७ वजा २।

— सा १५९।-

वजा बारोजा १२।।

बाकी १४६।।।

बाकी

१२४६।।।

३२४।।।

१५७१।।

— माघ वद्य १० चिठी लक्ष्मण ना केसकर चैत्र वद्य पंचमीस द्यावें.

बाँकी रुपये ४७१।।

८२८।। हालीं दिव्हें

१३००

सदरहू खत माघ वद्य १० दुर्मति घेतलें असे

बाकी

०

This is an account of Vyankatrao Gangadhar Hanamante with Vaidyas. He had taken money even in 1720 from Vaidyas as a loan (see Vol. I, letter nos. 8 and 9).

No. 52

श्री

भाद्रपद १६६३

सपटंबर १७४१

राजश्रियाविराजित राजमान्ये राजश्री बालंभट्टबावा स्वामीचे सेवेसी.

पो गोविंद सामराज व रामचंद्र सामराज कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील कुशल जाणून स्वकीयें कुशल लेखन केलें पाहिजे. विशेष स्वामींनीं पत्र पाठविलें तें पावलें. लाा की, राजश्री विसाजीपंत जोग यास रुपये ३००० तीन हजार देऊन पावल्याचें उत्तर पाठवणें, म्हणून राजश्री भगवंतराम पा. त्यास प्रस्तुत येथे गालेरॉच्या X X साची निकड जाली आहे, यांजकरितां दसरियापर्यंत स्वामींनीं कृपा करावी. भगवंतराम यास मनाचिठी पाठवावी. माहलीहून राजश्री यादवा ना येणार आहेत, त्या समागमें येवज येईल ते समई आपणांस येवज रुपये तीन हजार आपणास प्रविष्ट करूं. तूर्त मनाचिठी पाठवावी. आणखी सालमजकुरीं रसदेस येवज मागावा, तो मागत नाही. त्यास येक मास द्या करून मनाचिठी भगवंतपंतांस पाठवणें. त्यानें फारसी

खटपट मांडली आहे. त्याजला अगत्ये चिटी पाठविली (पा). कृपा असो दिल्ली पा हे विनंती.

Balambhat Vaidya sent Bhagwantram to get Rs. 3000 from Govind Samaraj. But he was unable to pay and wanted a month's time when he would get money from Yadaba Naik.

No. 53

श्रीआई आदिपुरुष

४ रजच

भाद्रपद शु. ५११६६३

सपटंबर ४, १७४१

राजश्री विश्वनाथभट वैद्य स्वामि गोसावी यांसी

सेवक जगजीवन परशुराम नमस्कार. उपरी. सुा इसने आबैन मया आलफ. राजश्री विष्णु विश्वनाथ पंडित यासी रुपये ३००० तीन हजार तुम्हांकडील देविले असेत. देणें. जाणिजे छ ४ रजच हे विनंती.

Jagajivan Parshuram (Pratinidhi) asks Vishvanathbhat to pay Rs. three thousand to Vishnu Vishvanath Pandit.

No. 54

श्री

भाद्रपद शु. ७११६६३

सपटंबर ६, १७४१

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजश्री बालंभट व ता राजश्री विश्वनाथभट वैद्य स्वामि गोसावी

सेवक कोनेर राम सां नमस्कार विनंती. उपरी येथील कुशल ता भाद्रपद शुध ७ पर्यंत मुक्काम नजिक श्रीरंगपटण. येथे सेनेसह येजमानासमागमें समस्त सुखरूप आसो. विपेश. तुम्हांकडील वर्तमान पत्रे येऊन सांप्रत कलत नाही येसे न केलें पाहिजे. सदैव पत्र पाठऊन परामर्ष कशीत जाणें. यानंतर इकडील वर्तमान पूर्वी पत्रां लिहिलें आहे, त्यावरून साद्यंत श्रुत जाहलें असेल. पूर्वी आम्ही तेथे होतो, ते समई तुमचा व राजश्री मल्हारपंत यांचा हिसेब करून तुमच्या विचारें वारावें म्हणोन मारानिलेस सातारियास घेऊन आलों होतो, त्यास तुम्ही श्रीमंत राजश्री स्वामीसमागमें स्वारीचरोचर गेलेत. तेव्हां मारानिलेस बा घेऊन आलों. यांचे जबानीवरून तुमचा हिसेब ठीक केला आहे, तरी हलीं यास कितेक कामकाजमुलें सप्तहसीस पाठविले आहेत. तरी हिसेबाचा तगादा यास न लावणें. आम्ही आश्विनमासी सातारियास आल्यावरी तुमचा हिसेब वारून देतील. कांहीं चिंता न करणें. आम्ही येऊं तोंपर्यंत यासी कटकट कराल तर तुम्हांस आमची आण असे. कार्यास पाठविलें आहेत. तेथे राजश्रीना वाटेल बावाकडील मामलांची बोली निमित्त यास पाठविलें आहे. तुम्ही रा मोरोपंतास बोलावून यांच्या त्यांच्या विचारें मामलीयांची बोली करून घेणें. कांहीं

त्यास यैवज देविला आहे, तोही यांचे तुमचे विचारें देऊन मामले करून घेणें, तों आम्हीही लवकर येतो. भेटीनंतर सविस्तर वर्तमान कळूं येईल. दरबारचें कामकाज नित्य चितांत असूं देणें. बहुत काये लिहिणें हें विनंती.

Koner Ram writing from the camp near Shrirangpattan assures Balambhat and Vishwanathbhat Vaidya that he would pay off Malharpant's loan with interest upon his return to Satara next month, and he should not trouble Malharpant Barne sent there for securing Mamlat for which you should take him to Moropant.

No. 55

श्री

भाद्रपद व. ४।१६६३

सपटंबर १७, १७४१

श्रीमंत राजश्री बालंभट व विस्वनाथभट वैद्य स्वामी गोसावी यासी :—

सेवक महादाजी कृष्ण, हरि कृष्ण काणे सां नमस्कार. विनंति सुां इसने आर्बैन मया व अलफ, आम्ही सरकार नांदेडचा मामला सरदेशमुखी वगैरे केला. त्यासी तुम्हांकडून निमे मामल्याची निशा करविली; परंतु राजश्री भास्करपंताचा कागद राजश्री कोन्हेरपंत यांसी आणून देऊं. सदरहु मुदती प्रा निशा तुमची करऊन आजिपासून तीन महिनेयांत देऊं. सके १६६३ दुर्मति संवत्सरे भाद्रपद वद्य चतुर्थी, हें लीा सही हे विनंति. मुदतीस निशा न करूं, तरी सावकारी निशा करून देऊं. हें लीा सही.

साक्ष

धोंडो अनंत जोग
गणो राम कोलटक

मोरो बलाल दामले
तुकोराम डिंगणकर

Mahadaji Krishna and Hari Krishna Kane agree to farm the Sardeshmukhi, Sahotra and Babati of Nanded and request Balam-bhat and Vishvanathbhat to accept guarantee for payment of half the amount within 3 months.

No. 56

श्री

१७ रजव

भाद्रपद व. ४।१६६३

सपटंबर १७, १७४१

श्रीमंत राजश्री बालंभट व विस्वनाथभट वैद्य स्वामी गोसावी यांसी

सेवक महादाजी कृष्ण, हरी कृष्ण काणे सा नमस्कार विनंती. सुा इसने आर्बैन मिया व अलफ. राजश्री रामाजी ना वाकडे यांजकडून मामला सरकार नांदेड येथील सरदेशमुखी व साहोजा व बावतीचा मामला मक्ता केला, त्याजपैकी रसद खत आलाहिदा दिल्लें असे. बाकी बाकी रुपये बीतां

पौष सुध ११ रुपये

चैत्र सुध ११ रुपये

७७५०

८०००

येकूण पंधरा हजार सातसे पनास. सदरहु मुदतीप्रॉ देऊं. मुदतीस पुढें राहिले (तर) व्याज दरमहा दरसदें का २॥ अडीच प्रॉ देऊं. सदरहु बाकीची मनोति दरसदें का ५ पांच कषूल केले आहेत. हे सदरहु बाकीचे मितीप्रमाणें देऊं. सके १६६३ दुर्माति संवत्छे भाद्रपद वद्य ४ छ १७ रजबु बी॥ महादाजी कृष्ण काणे. लािा सही.

साक्ष

लािा मोरो बलाल दामले १
गणोराम कोलटकर १

धोंडो अनंत जोग १
तुकोराम डिंगणकर

No. 57

श्री

भाद्रपद व. ५ ते अमावास्या १६६३
सप्टें. ८ ते १८, १७४१

याद येणें निा सेनासाहेब सुभा

७३० चिटी पोतांपैकी. पाच लक्षपैकी

५०० रामदास परली

९००० भरणा सरलष्करपैकी

४००० पेसजी रुपये ६००० पैकी

५००० हालीं सरलष्कर का ३५००० पाो

९०००

२०० व्याज

१८० कार्तिक वद १३ ता पाौ शुध १३ यो माहे १॥ का ६०००

पाो दर २ प्राा

२० का ४००० पाौ.

२००

१०४३०

राघोपंत राजवाडे याचा देणें.

३०० पालखीचे येवजीं

१०० साज पालखीपैकी येणें

२०० रोजमरा भोई दोन माहा २

३००

These entries of payments are found in the monthly accounts of Vaidyas for Bhadrapada from which the date of the paper is fixed.

राजश्री रामाजी नाईक वाकडे गोसावी यासी.

आश्रित पुरुषोत्तम भट सेवडे आसीरवाद विनंती. उपरी राजश्री माहादाजी कृष्ण व हरी कृष्ण काणे यांणीं तुम्हांकडून सरकार नांदेडी येथील बाबती वगैरेंचा हजारा केला. पैकीं रसद परभारी मानिलें यांणीं दिली. बाकी बाकी आम्ही मरली आहे. रुपये १५७५० पंधरा हजार सातशे पन्नास येणें प्रौं तुम्हांस देजं. बीा.

७७५० माघ सुद १ प्रतिपदा

८००० वैशाख सुद १ प्रतिपदा शके १६६४

१५७५०

एकून पंधरा हजार सातसे पनास सदरहू मुदतीप्रौं तुम्हांस देजं. सालदरम्यानें मामलीयासी घालमेल जाहली तरी रुपया ठेवणार नाहीं. मिति शके १६६३ दुर्मती सवछरे भाद्रपद वदी ७. हें लिहिलें सही.

सदरहू स उगवणी बालंभट व विश्वनाथभट वैद्य. सदरहु मुदतीस सा मारानिले देतील, न देत तरी आपण देजं. सदरहु मुदतीला लिहिल्याप्रौं देजं.

Purushottambhat Shewade writes to Ramaji Naik Wakade that he will pay Rs. 15,750 on account of the revenue of Babati of Nanded before next Vaishakha, on any account, though the revenue of Nanded is not recovered. The Vaidyas have stood surety for it.

वेदमूर्ती राजश्री पुरुषोत्तम सेवडे स्वामी गोसावी यासी.

पो बालंभट व विस्वनाथभट वैद्य. कृतानेक नमस्कार विनंती उपरी. राजश्री माहादाजी कृष्ण व हरी कृष्ण काणे यांणीं राजश्री रामाजी नाईक वाकडे याकडून सां नांदेड येथील बाबती व सरदेशमुखी व साहोत्रियाचा मामला केला आहे. त्याची बाकी आम्ही कबूल केली आहे. सा १५७५० पावणेसोला हजार देणें, ते येणेंप्रौं रुपये तुम्हांस देजं बीा.

७७५० माघ सुध १ प्रतिपदा

८००० वैशाख सुध प्रतिपदा शके १६६४ तुंदुभी सवछरे

१५७५०

टीप :—रामदासस्वामी म्हणजे चाफळचे त्या वेळचे मठाधिपति श्री. लक्ष्मणबावा (नाम्रा) असावे. हे बावा, श्रीसमर्थीचे बंधू गंगाधरबावा यांचे नातू होत.

एकूण पावणेसोला हजार रुपये मुदतीप्रों आपण तुम्हांस देऊं. शक १६६३ दुर्मती
सवळरे भाद्रपद वद्य सप्तमी सुहर सन इसने आरचैन मया व आलफ. सदरहूप्रों बाकी-
चिटी तुम्हांकडून रामाजी ना वाकडे यासी देविली आहे. तरी मुदती प्रो सा तुम्हांस
+
देऊं. हे लिहिले सई हे विनंती.

Vaidya Brothers undertake to pay Babati, Sardeshmukhi and Sahotra of Nanded, if not paid by Kane Brothers, to Wakade for Purushottumbhat Shewade. The transations, being intricate, are worth studying.

No. 60

भाद्रपद १६६३

सपटंबर १७४१

श्री-राजाशाहूप्रा

श्रीमन्माहाराज क्षत्रियकुलावतंस राजश्री छत्रपतीसाहेबांचे सेवेसी.

सेवेसी. विज्ञापना. उपरी येथील क्षेम तागायेत भाद्रपदपर्यंत साहेबांचे कृपावलोकनें करून सेवकाचे वर्तमान कुशल असे. विशेष. सेवके वारंवार उदंड पाहणाले अनुपति, आपला सर्वस्व अपहार केला, कर्जदार जालों, यैसें सेवके लिहिले. अर्ज केला. तथापि महाराजास खरे सत्य भासत नाही. आम्ही ब्राह्मण, लोकीं इलाज काय करावा ! दरबारीं राज्यांत बेदाद जाहाली. सत्यधर्म, राजनीति, कदीम पाया मोडला. आम्ही लोकीं दुःख कोणाजवळीं सांगावे ! अर्ज कोणाजवळीं करावा ! ही आज्ञा करावी. येकमुखी राज्य जाहाले. महाराज थोर, वडील, समर्थ, सर्वांचा प्रतिपाल करीत आहेत. वेडे, बागडे, पंगु, आदिकरून निकामी आहेत, त्यांचा सांभाल महाराजांनीं केला आहे. अन्नवस्त्र देऊन आदर होत आहे, म्हणून माणूसमात्र धावोन महाराजासंनिध येत आहेत. आम्ही पांच पिढ्यांचे कदीम जुने ब्राह्मण, चाकर, सेवेला आहों. आमची सत्ता महाराजांचे पायाजवळीं आहे. येकवेळ संनिध पायाजवळीं येतो. चिरंजीव मुलांस अन्नवस्त्र द्यावे, कर्ज फेडावे, स्थापना करावी. नाही तरी डोईस राख घालून महाराजांचे नांव घेत देशांतरे जाऊं. यैसा अर्ज आहे. सीमा जाली. सविस्तर राजश्री सिवाजीपंत पाठविले आहेत, अर्ज विनंती करितां

+

श्रुत होईल. राजनीति, राजधर्म, वडिलवडिलांची परंपरा, कदीमपाया (यांचा) शोध करावा आणि आमची दाद करून सदैव चित्ते अन्नवस्त्र देऊन उर्जित करावे. महाराजांचे राज्यांत वडिलवडिलांनीं चोरी, चाहाडी, हरामखोरी कांहीं केली नाही. त्रिष्टेनें, मर्यादेनें चाकरी केली आहे. उतलो माजलो नाही. देवब्राह्मणांचे घर, साहेबाचे नंवाजीस आहे. उपेक्षा न करितां दया करून सांभाळ करावा. ईश्वरास हे गोष्ट मान्य आहे. परमेश्वर उत्तरोत्तर कल्याण करील. महाराजांनीं अवकृपा केली, उदास धरिले, पायाने लोटोन दिले तर पृथ्वीत अपकीर्ति होईल. आम्ही ब्राह्मण आहों. महाराजांचे नांव सांगत मुलकांवर देशांतरे

जाऊं. आमचा वगवसिला दुसरा दरबारी कोणी नाही. अर्ज करणार कोणी नाही. महाराजास कृणा, दया, माया आली पाहिजे. सत्यंजय यैसैं आहे. आपलें बिरुद राखावें हे विज्ञापना, लक्षशा.

This letter is written by Bhagwantrao Amatya to Shahu, describing his woeful condition in flowery language. The Marathi paper is worth reading.

No. 61

अश्विन शु॥ १६६३

सपटेंबर १, १७४१

श्रीनाराजा शाहूभसंन

सेवेसी विज्ञापना. अर्जी महाराज. आमचे देव, धनी, कल्पवृक्ष, मूलपुरुष, मायेचाप. आम्ही लेकरे. वडील परंपरागत वंशपरंपरेची लाविली शाई, यैसैं असोन उपेक्षा करून पायानें लोटव्हे यैसैं नाही. अन्नवस्त्र, हुदा, सरंजाम देऊन अभयवचनपत्रें श्रवस्ताक्षरें दिली आहेत, त्याप्रौ सदैयें चितें कृपा करून चालवावें. ॥ दीनबंधु, ग्रीद भलें जरी तुवां बांधिलें, तन्हि कां आम्हां उपेक्षिलें ! जळ बुडवी पाषाण, जळकष्टें तारी पूर्ण, आपण वाढविलें म्हण-उनी ॥ उदकीं हा अभिमान, तूं तरी जगजीवन, आम्ही भावें आलों शरण. ॥ यैसा अर्थ आहे. आपल्या बिरुदास अन्यथा न करावें. वरकड सर्वास राज्यंत महाराजासंनिध पोड भरावयास जागा आहे आणि आम्हांस ठाव नाही ! तेव्हां दिनानाथ, दीनबंधू या येशकीर्तिस लोकोत्तर हासैं हीतें. महाराजांचे पायाचे वतनदार, कदीम, ब्राह्मण सेवक आहों. वतन उछेदन करावा. दत्तं श्रयं, हारिणा दिलें, तें परतून न घ्यावें. हजार अन्यायें असिलेवर महाराजांचे मुद्रांकित आहों. संभाजी पंडवळ अर्ज करितां विदित होईल. हे विज्ञापना, लक्षशा.

The letter describes in strong language how Bhagawantrao is reduced to poverty on account of his Vatan being stopped by Shahu. The whole handwriting of this letter is of Bhagwantrao.

No. 62

अश्विनशुद्ध १६६३

सपटेंबर १७४१

श्रीनाराजाशाहूभ्रां

सेवेसी विज्ञापना. उपरी येथील वर्तमान. तागायेत अश्विन शुध पर्यंत महाराजांचे कृपा-दृष्टी करून सेवकाचें वृत्त येथास्थित असे विशेष. साहेबी कृपाळू होऊन राा संभाजी पंडवळ व राा सिवाजीपंत या बराबर आज्ञापत्र सादर जाडालें. मस्तकी वंदून सनाथजालों.

महाराज आमचे देव, धणी, वडील, मायेचाप. याजस्तव वारंवार विनंतीपत्रें लिहून अर्ज करीत असतां, ब्राह्मण लोकांची, आमची दाद जेव्हां नव्हे. (तेव्हां) हिंदुपद व दीनबंधू या बिरुदास आपकीर्ति दिसून येती. आम्हा ब्राह्मण लोकांची उपेक्षा महाराजांनीं करावी, कदीम

आपले परंपरेची लावणीची झाडे मोडावीं येस नही. महाराज कल्पवृक्ष आहेत. चिंतिले फळ घावे. निजभक्त, सेवक शरणागत आहेत, यांचा धावा महाराजांनी करावा. संकट वारावे, अभयेवचन सत्य करावे. दारिद्र्यदुख दूर करावे. अनमान असेल तर तैसीच आज्ञा करावी. येक वेळ दर्शन घेऊन श्रीयात्रेस जाऊ. मानिले अर्ज करितां विदित होईल. हे विज्ञापना लक्षशा.

Bhagwantrao writes to Shahu Maharaja of his woeful condition as regards money and says in despair that he intends to go to Kashi if his personal visit proves useless.

No. 63

श्री

अश्विन शुभ ५।१६६३

आक्टोबर ३, १७४१

राजश्री भिकाजीराव विचारे गोसावी यासि.

छ अवंडितलक्ष्मी आलंकृत राजमान्य श्री महादाजी कृष्ण काने रामराम. उपरी येथील कुशल ता आश्विन सुध पंचमी जाणोन स्वकीये लेखनाज्ञा केली पाहिजे. विशेष बहुत दिवस तुम्हांकडील वर्तमान कळत नव्हतें, त्यास हालीं राजश्री नारोपंत आले, त्यांणी सविस्तर वर्तमान सांगितलें. त्यावरून बहुत समाधान जाहालें. यानंतर श्रीआदितेश्वराचें देवालय बांधावयाचा बेत आमचा आहे, त्यास पेशजी राजश्री विश्वनाथभट वैद्य यास लिहिलें होतें. त्यावरून याही किरिस्तावाचे पदरी पैका घालून काम लाविलें आहे. त्यास तुम्ही तेथे आहा तरी देवालय सिध होय तें केलें पाहिजे. श्रीदेवलास लाकडाचा सरंजाम पाहिजे, त्यास खांच व पाट्या यांचा सरंजाम गावांतून व आणखी हरकोठें तलास करून दिल्ला पाहिजे. हें काम तुमचें आहे. आम्ही सर्वप्रकारें तुमचे पदरीचे असो. देवळास जो सरंजाम पाहिजे तो करून घ्यावा, बहुत त्याहावें येसा अर्थ नाही. सूचनार्थ लिहिलें आहे. तुम्हा कारण तिबेट व पासोडी ताडपत्री १ येकूण सणगे दोन पाठविली आहेत, ते

+

घेऊन पावलियाचें उतर पाठवणें. लिहिल्याप्रों कार्या करून सत्वर काम करणें. बहुत काये लिहिणें हे विनंती.

Mahadaji Krishna Kane undertakes to build a temple of Adityeshwar at Varavde near Jayagad; the work was to be done by Christian artizans, as probably all that class of workers was converted by the Portuguese. He requests Vichare to help in this work of building the temple by procuring wood etc.

१ पागोटें. २ रंगाचा पाट्या चौकटीचा शेला. पाट्या-फळ्या.

श्रीमंत राजश्री बालंभट वैद्य स्वामीचे सेवेसी

सेवसी प्रतापजी हैबतराऊ सिलिमकर देशमुख ताा गुंजणमावळ सां दंडवत विज्ञापना, येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखन आज्ञा केली पाहिजे. यानंतर संभाजी कदम याजचरोबर आज्ञापत्र पाठविलें तेथें रुपयाविशई कितेक विशदें पत्र लिहिलेत. कळलें, यैसी यास अगोटीचे दिवस. येणेकरून सर्व गोष्टी प्रतिकूल व चिरंजीव राजश्री कानोजीराऊ लष्करास गेले ते अद्याप आले नाहींत, यास्तव च्यातुर्मास जालियावर आम्ही सेवसी येऊन स्वामीच्या देणियाचा भाग वारून, तोंपर्यंत च्यार महिने आम्हांवर दया केलियानें सेवकाचा समयें रक्षिला यैसैं होतें. याकरितां स्वामीचे सेवेसी विनंतिपत्र लिहिलें आहे व आम्हांवर जमानिक पडली, येणेकरून सेवकाचें साहित्य बहुतसैं जालें तें सेवेसी लिहितां पुरवत नाहीं. दर्शनानंतर सेवेसी निवेदन होईल व आमचें वर्तमान संभाजी कदम सांगतां विदित होईल, सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञाप्ति.

जमानिक—जबाबदारी.

Pratapji Haibatrao Silimkar of Prant Gunjanmaval informs Balambhat Vaidya that he would arrange to pay the debt after the return of his son Kanojirao from the war, who is expected to return after Kartik.

श्रीमंत राजश्री बालंभट व विस्वनाथभटवावा स्वामीचे सेवेसी

सेवक प्रतापराऊ सिलिमकर देशमुख ताा गुंजणमावळ रामराम विनंतिउपरी येथील कुशल जाणून स्वकीयें कुशल लेखन करावयास आज्ञा केली पाहिजे. विशेष तुम्ही अकलमहमद याजचरोबर पैकियाविसी कागद पाठविला, तो पावला, लिहिला अर्थ कलो आला. अकलमहमद याजचरोबर रुपये ५० पनास पाठविले आहेत, व बाकी हा १५० राहिले ते अमवस्या जाहलियावर पाठऊं. पनास रुपये घेणें. वारंवार भसाला करावा यैसैं नाहीं. पैका जो मिळे तो पाठऊन देऊं. बहुत काये लिहिणें. कृपा लोभ असो दीजे. सेवेसी श्रुत होये हे विनंती.

बाबदलाचें काम विव्हें लागत नाहीं. तरी आपण तेथें आहेत विव्हेस लाविले पाहिजे. विशेष ल्याहावें तरी आपण सूज आहे. हे विनंती.

Pratapji Silimkar of Bhor State pays Rs. 50 with Akal-mahamad (Vaidya's servant).

No. 66

श्री

कार्तिक शु. ७।१६६३
नोर्वेबर ४, १७४१खा राजश्री वैद्य
झा आ ता अखेर

सुा इसने

खर्च

रा वाराणसी बा सकुवाई

कार्तिक मास सुा ७

५०० सुा ७ हुंडी

पुरुशोतमभट्ट ना

२१०१= सुा ८ रा वारा-

णसीस

११० ब्राह्मण

१००१= रोख बा

२१०१=

७१०१=

खा-खाजगत रा-खाना
आ-अवलसाल

Private account of Vaidya Brothers containing the statement of money-given to Sakhubai, the widow of Bhaskarbhat when she went to Kashi.

No. 67

श्री

कार्तिक शु। ८।१६६३
नवंबर ५, १७४१खा रा. वैद्य
झा अवलसाल ता अखेर

सुा इसने

खर्च

मलहारजी सावंत

कार्तिक रुये.

२५ वद ३ दुकान पै.

२५

रुये-रुपये

विस्वनाथभट्ट वैद्य

कार्तिक मास रुये.

मार्गसीर मास रुये.

५००० सुा ८ आदा अंतोबा

४०००

सुा ६ चिटी रघोजी

ना भिडे बा सरलकर

भोसले बा: २००००

बो भो

पैकी रुये.

५०००

४०००

This account gives transactions of Vaidyas with two important persons Antoba Bhide & Raghuji Bhosle.

कार्तिक व० १४।१६६३
नोव्हेंबर १५, १७४१ ते
आषाढ शु. १।१६७२
जून २३, १७५० अखेर

हिसेब राजश्री रंगूजी भोसले सेनासाहेब सुभा सुभा
इहिदे खमसैन मया आलफ ता प्रमोद सवछरे जेष्ठअखेर

	थैन मुदल	व्याज दर २
शके १६६३ दुर्मती सवछरे कार्तिक	१००००	२०६७९
वद्य ४ ता सुा माहे १०७४१२		
शके १६६६ रक्ताक्षी सवछरे वैशाख	२५०००	१८८१६॥
सुध १२ ता सुा माहे ७३४१९		
शके १६६८ क्षय सवछर आस्वीन	५०००	४४६०
सुा १३ ता सुा माहे ४४४१८		
कंठी मोत्ये सरसुधां सन सबा	४२००	०
शके १६६९ प्रभव मागसिर वद्य ३	५०००	३०४३
सुा ३०४१३		
शके १६६९ प्रभव सवछरे मार्गशीर	१३०५९॥	७९६६॥
वद्य १ सुा माहे ता सुा माहे ३०४१५		
शके १६६९ प्रभव फलगुन वद्य १	८०००	४४००
ता सुा माहे २७॥		
सन सबा प्रतिनिधि	६०००	०
शके १६७२ प्रमोद सवछर	१००००	०
आषाढ सुा १ यैवज निा		
विसाजी बलाल जोग		
	८६२५९॥	५९३६५

	थैन मुदल	व्याज दर २
भरणा उटनूर चादे रक्ताक्षी	१०००	१४३०
सवछरे आषाढ सुा १५ सुा माहे ७१॥		
शके १६६८ क्षय सवछर कार्तिक वद्य	१८४२०	१५९५०॥=
७ सुा माहे ४३४९		
२०४६६ पैकी सूट २०४६ बाकी		
शके १६६८ क्षय माघ सुा १० ता	१३१५०	९८८२
सुा माहे ४०४२०		
१३५०० सूट १३५० बाकी		

शके १६७१ शुक्ल सवत्तर कार्तिक	४१३४	६६१॥
सुा १ सा १०००० पैकीं आदा रुपये		.
४३०० वजा हुंडणावळ बाकी		
सा १६६ बाकी ता सुा माहे ८		
शके १६७१ शुक्ल पौष्य १ ता सुा माहे ६	३०००	३६०
जेष्ठ सुा १ प्रमोद ता मुदत माहे १	१५००	३०
शके १६६६ रक्ताक्षी आषाढ सुा १ ता	५०००	७२००
सुा माहे ७२		
मा तुळजोराम बा प्रतिनिधि	६०००	०
सन सबा		
शके १६७१ शुक्ल पौष्य १ मोहरा ता	८४०	१००॥=
सुा माहे ६		

५२०४४   ३५६१५

बाकी इहिदे खमसैन प्रमोद आषाढ सुा १

यौा मुदल

३४२१५॥

व्याज

२३७५०

वजाबारोत्रा रुपये

१९७९॥

बाकी रुपये २१७७०॥॥

५५९८६॥

This is an account of the sums of money paid to Raghuji Bhosle from 15th November 1741 to 23rd June 1750 and the sums recovered from time to time in the intermediate period by Vaidyas and showing in the end the balance due from him after calculating the interest in both ways. This contains the sums of Rs. 10,000 and 25,000 paid to Bhosle for the release of Chandasaheb which took place on 13th April 1744. There is also in the papers a list of 7 conveyance deeds executed by Raghuji on account of the loan of these sums.

No. 69

श्री

का. व. १३।१६६३
नोवेंबर २५, १७४१शिक्षा मोर्तब
अष्टकोनी दुहेरी(शिक्यांत जशा ओळी व अक्षरें आहेत
त्याप्रॉं दिली आहेत)ॐ श्री ०
श्री शाहुराज
पंदांभोजिप्रम
राधित चेतसा विं
बात्मजस्य मुद्रै
षा राधवस्य
विराजते

आज्ञापत्र सेनाधुरंधर विश्वासनिधि राजमान्यराजश्री रघोजी भोसले सेनासाहेब
सुभा ताा मोकदमौनी ताा च्यार ठाणे पा येदलाबाद सुभा इसने आर्बैन मया अलफ.
ताा मजकूर पेशजीच्या मुकासियाकडून दूर करून सालमजकुरी राजश्री विस्वनाथ रघुनाथ
यांसी पालखीचे बेगमीबद्दल मुकासा दिव्हा असे. तरी तुम्ही यांसि रुजू होऊन ताा मजकूर-
चा माल ष सायेर व जकात, कुलबाब, कुलकानू मुकासबाबेचा वसूल मारानिले-

कडे सुरलित देणें. जाणीजे छ २७ रमजान मोर्तब सुद.

मोर्तब
सुद

An order of Senadthurandhar, Raghuji Bhosle, to Mokadum,
informing that Vishvanathbhat is granted the Mokasa of Charthane
for covering the expenses of a Palanquin (पालखी) and also other
haks.

No. 70

श्री

का. व. १३।१६६३
नोवेंबर २५, १७४१

अष्टकोनी दुहेरी

रघूजीचा

सिका व मोर्तब

छ

माा अनाम देशमुख व देशपांडिये पाा येदलाबाद यांसि

रघोजी भोसले सेनासाहेबसुभा सुभाइसने आर्बैन मया अलफ ताा च्यारठाणें पाा
मजकूर पेशजीच्या मुकासियाकडून दूर करून साल मजकुरी राजश्री विस्वनाथ रघुनाथ
यांसि पालखीचे बेगमीबद्दल मुकासा दिव्हा असे. तरी तुम्ही यांसि रुजू होऊन ताा मज-

कूरचा माल व साथेर व जकात, कुलचाच, कुलकानू, मुकास बाबेचा वसूल मारनिलेकडे सुरलित देणें. जाणीजे छ २७ रमजान मोर्तब सुद

बार

मार्तब
सुद

An Order of Raghuji Bhosle to Deshmukhs and Deshpandes of Yedalabad Paragana, informing, as stated in No. 69.

No. 71

श्री

कार्तिक व. १४/१६६३

सिका असे

नोवेंबर २६, १७४१

नकल बमोजिच असल

कर्जरोखा शक १६६३ दुर्मती नाम सवत्छरे कार्तिक वद्य १४ चतुर्दसी तदिने धनको नाम राजश्री बालंभट व विस्वनाथभट वैद्य यांसि. रिणकोनाम रघोजी भोसले सेनासाहेब सुभा. आम्ही तुम्हापासून कर्ज घेतलें मुदल रुपये १०००० दहा हजार यासी व्याज दरमाहा दरसदे र्हा २ दोनचा करार केला आसे. व्याज व मुदल, जाले मुदतीचे हिसेबसुधां वारून देज. हें खत लिहिलें सही मोर्तब असे.

This is a bond of debt of Rs. 10000 with interest, executed by Raghuji in favour of Vaidya brothers.

No. 72

श्री

मार्गशीर्ष शुध १/१८६३

नोवेंबर २७, १७४१

राजश्रियाविराजित राजश्री बालंभट वैद्य स्वामी गोसावी यास.

पोष्य बापूजी गणेश जोग साष्टांग नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुषल ताा मार्गसीर सुध प्रतिपदापावेतो समस्त सुखरूप असो. स्वकियें खुसाल लेखन करावयासी आज्ञा केली पाहिजे. विशेष येदा सेतेंभातें, ये प्रांतीचीं मेलीं. लोक तजावजा जाले आहेत. आमचे गावींची तो अगदीं मेलीं. तशामध्यें खारीचीं सेतें तो कापावीं न लागत, येसी जालीं. आमची खासगत होती, तें गवत मात्र जमा करून ठेविलें आहे. दाणा निर्माण होणार नाहीं. अर्घेलीच्या खारी आहेत, त्या कार्पीत नाहीं. लोक म्हणतात कीं, गवताकरितां कापा म्हणाल तरी कापूं. भात होईल तें सारेंच तुम्ही घ्या, येतें म्हणतात ; परंतु अद्याप कोणी कार्पीत नाहीं. आपणास कळावें, म्हणून लिहिलें आहे. तांदुलाविशीं पत्र पाठविलें, तरी प्रस्तुत श्राहीचे दिवस, घरास शाकार भातेण नाहीं. याकरितां कोठें तांबेटी काढावी लागत्यें. याजकरिता आठ दिवस लागतील. पंधरा दिवसा तांदूल करून खाना करितों. कळावें म्हणून लािा आहे. बहुत काय लािा लोभ असो दीजे हे विनंती.

हो पो गोर्विंद हरी जोग साष्टांग नमस्कार विनंती. आपण दया करून पांधरावयास सकलाद दिली होती, परंतु कृष्णभट काले यांच्यानें वोडें न ये म्हणून भट सांगत होते, येसी यासी हलीं वाणी संदखोलचा गेला आहे. याजपासी दिली तरी आम्हास पोचेल.

बहुत ल्याहावें, (सै : हीं.) सर्व प्रकारें भरवसा स्वामीचा आहे. तेथें फार काय ल्याहावें. कृपा निरंतर असो दिला पाहिजे हे विनंती.

Bapuji Ganesh Jog of Nandiwada describes to Balambhat Vaidya the disappointing condition of crops in the Konkan, the season being unfavourable. Govind Hari Jog requests to send the woollen garment which, Krishnambhat Kale, owing to much luggage, did not bring, with the Sankhol merchant who has gone to Satara side.

No. 73

श्री

मार्ग. शु. ११६६३

नवंबर २७, १७४१

हिसेब राजश्री संकराजी प्रभू दिा राणोजी भो सुद्धर सन इसने अबैन
मयाआलफ
जमा रुपये.

५० पैया खत रौद्र कार्तिक २
१२॥ व्याज ताा मार्गशीर्ष सुध १
मुा माहे दुर्मती सबछरे माहे
१३ पैन माहा
१ श्रावण अधिक

१४

दरसदे खा २ प्रौ दरमहा
खा १ प्रौ खा १४, वजा बारोला
खा १, बाकी

६२॥

— खा गणेशपंत दामले
मिती मार्गशीर्ष सुध १ दुर्मति. रुपये ५०
बाकी येणें रुपये १२॥
— माघ सुध ८ जमा १२ दुकानी असे.

बाकी रुपये ॥॥

सोड

बाकी ०

An account of money transactions between Ranoji Bhosale's agent, Shankraji Prabhu and Vishwanathbhat.

१ एक प्रकारचें शाकारण्यास उपयोगी गवत.

No. 74

श्री

मार्ग. शु. ५।१६६३

डिसेंबर १, १७४१

गुा इसने

२ खाा राा वैद्य
खर्च खेरीज गुा राा विस्व-
नाथभट वैद्य

मार्गसीर्ष मास

८= सुध ५ मिठाई

५॥=

पौष मास

सुध ७ राा देहूर गुा कुसाजी

२२ सुध ८ मोती कंठीस

२॥= वद्य ३ न्याहाली

३॥

सुध १५ ताा १ राा देहूर गुा गिरी

०॥ वद्य ४ न्याहाली सिलई

१ वद्य ११ जोडा पायपोसाचा

९॥=

फालगून मास

सुध ९ ताा वद्य ८ औषधें

गुा नारो अनंत मोघम

आणविली

२५॥॥॥॥

३

चैत्र मास

॥॥ सुध ५ ताा ८

८=

वैशाख मास

सुध १ ताा २ गुां नेरे

पायपोस जोडा.

गुा मिराखान

१ वद्य ६ ताा ११

जोडा पायपोस

१॥॥

८=

This is an extract of a ledger of Vishwanathbhat, giving things included in Ksherij Mushahira; ordinarily Mushahira means remuneration. Kherij Mushahira includes also things, such as pearls, sweetmeats, bedding, etc. This also gives a haul of Vishwanathbhat at Nere.

No. 75

श्री

छ ११ सवाल.

मार्गसीर शु. १३।१६६३

डिसेंबर ९, १७४१

राजश्री आबाजी रघुनाथ कमाविसदार का खेडेबारें गोसावी यांसि.

छ अखंडितलक्ष्मी आलंकृत राजमान्य स्नो बसवंत राऊ खासखेल रामराम
सुहुरसन इसने आर्बैन मयाअलफ. राजश्री बालंभट वैद्य याचे तांदूल सिंहगडाखालें

१ खासगत. २ लहान गादी.

आहेत. ते आणावे लागतात. याबदल पेठ सिवापूर येथील वाण्याचे बैल सुमार ५० पनास, भाडे करून देऊन, बैल तांदूळ भरून आणितील ते गोष्टी करणें. उजूर न करणें. रास्ती भाडे घेणें. जाणिजे, छ. ११ सवाल. तांदूळ सिंहगडाखालून पेटेंत आणितील, तेथून भाडेच्या बैलावरी तांदूळ भरून रवाना करणें. जाणिजे बहुत काये लिहिणें.

शिक्षा व मोर्तब
अष्टकोनी दुहेरी

Baswantrao Khaskhel orders Abaji Raghunath, Kamavisdar of Khedebare, to arrange to take rice to Balambhat Vaidya by engaging oxen with resonable rent to carry the loads.

No. 76

श्री

मार्ग. शु. १५/१६६३

डिसें. ११, १७४१

सुा इसने

स्वा राजश्री वैद्य
झा अवलसाल ताा अखेर.
खर्च रुपये

परवानगी राजश्री स्वामी

मार्गसीर मास
१० सुध १५ आदा रामाजी
अनंत पाा आंगठी भट
जी दुकान पैकीं
० लग

पौष मास रुपये
२ खंडोजी भोई रुपये दुकान पैकीं
८ येमाजी भोई दुकान पैकीं
१ वार्जा खिजमतगार दिा
रत्नाकरपंत रुपये

१०

११

गंगाधर परशुराम सोमण चाकर दिा रा येमाजीपंत याजवासून सिकारीत राा विस्वनाथभट वैद्य यांनीं घेतले सा ४॥ पैकीं आदा वैशाख वद्य ३० रुपये ४.

This Khata named Parawangi Rajashri Swami is peculiar and requires explanation. The meaning of दिा is very comprehensive. It means 'on behalf of', 'for'. It seems Vishwanathbhat was fond of hunting.

No. 77

श्री

१५ सवाल

मार्ग. व. २।१६६३

डिसें. १३, १७४१

राजश्री महादार्जीपंत काणे दाजी गोसावी यासि.

छ

अखंडितलक्ष्मी अलंकृत राजमान्य श्री भिकाजीराव विचारे कृतानेक रामराम विनंति, उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लिहीत गेलें पाहिजे. विशेष तुम्हांकडून बहुत दिवस वर्तमान कलों येत नाही. तरी व्हेहाचे जागा उचित नसे. आपण श्रीआदित्येश्वर मौजे वरवडे येथे श्रीचे देवलाचें काम नवें लाविलें, त्यांस देवल मुस्तेद जाहालें. देवलाची पापडी बांधावयाची आहे व पोवलही नवी बांधावयाची आहे. त्यास किरिस्ताव आपणाकडेस नरसोजी व बस्तोजी किरिस्ताव दोघेजण खाना केले आहेत. तरी पापडी व पोवल दोन कामें होणें त्यांस किरिस्तावांची बेगमी करून त्यांस पाठवून द्यावें, म्हणजे काम लवकरच होईल. तुम्हांकडून कोणी माणस येईल, म्हणून मार्ग लक्षित होतो, परंतु माणस आलें नाही. याजकरितां हालीं दोघेजण किरिस्ताव आपणाकडेस पाठविले आहेत. लाकूडकाम तुम्ही मुस्तेद कोठें केलेंत आहा, तें लेहून पाठवावें, नाही तरी येथे आम्ही खालील चवकाचें साहित्या आम्ही करूं. परंतु खर्चाविचास पाठविलें म्हणजे लाकूडकाम आम्ही करून देऊं. दोन कामें घोंड्याचीं होणें आहेत. त्यांस किरिस्तावांस खर्चास देऊन त्यास आम्हांकडेस पाठवणें. लाकूडकाम तुम्ही केलेंत असिलें तरी लेहून पाठविलें पाहिजे. पेशजीचे कामास दीडशें रुपये जाजती देऊं केले, तेव्हां काम उत्तम चांगलें किरिस्तावांनीं केलें आहे. रुपये आपण न दिले म्हणजे आम्हांस खुद पडतील कललें. पा बहुत काये लािा छ. १५ सवाल हे विनंती.

A letter by Bhikajirao Vichare referring to the temple of Adityeshvar erected at Varavde, requesting Mahadajipant Kane to settle wrth Christian artisans the remaining work of Papadi and Powal, and send money.

No. 78

मार्ग. व. २।१६।६३

डिसेंबर, १४, १७४१

शाहू रोजनिशी भाग १ पान १४१

(२८६) कित्तापत्रें चिटनिशी बाळंभट व विश्वनाथभट बिन रघुनाथभट

इ. स. १७४०।४१

इहिदे अबैन

मया व अलफ

जिल्काद १०

वैद्य गोत्र गार्ग्य सूत्र आश्रयायन हे स्वामीची सेवा निष्ठेनें करितात. याचें चालवणें अवश्य जाणोन यासि नूतन वतन महालानिहाय.

१ हवेली दामोळ १ तर्फे चिपळोण १ तर्फे सावर्डे

१ सपाट दगडाची फरशी. २ देवळाच्या भोंवतालची भित.

१ तर्फ वेळंब १ तर्फ गोहागर १ तर्फ खेडतळवटी १ तर्फ टाळसुरे १ तर्फ पंचनदी
१ तर्फ केळशी १ तर्फ वेसरी १ तर्फ नातू पाळवण.

एकूण महाल अकरा सुभा प्रांत दाभोळ येथील सर मोकदमीचें वतन-यासी व
यांचे पुत्रपौत्रादि वंशपरंपरेनें करून दिल्लें असे. यास वतनास हक्कलाजिमा रयत
निसबतीनें.

गावगन्ना महालांनिहाय आकार होईल
त्यास रयत निसबतीनें.

नक्की आकारास दरसदे रुपया १
किराणा जिन्नस आकारास वजनी खंडीस
हक्क एक घडा १०.

ऐन जिनसी आकारास बारुले खंडीस
गह्ना तीन पायलीस ४१०. एकूण कलमें
तीन जकातीस दर बैलास हक्क एक रुका.

गौळियाच्या म्हशीस हक्क सालिना
दर म्हशीस लोणी अच्छेर ४१॥.

जलमार्ग गलबतावरून जिन्नस येईल
त्यास कैली मापें खंडीस हक्क तीन पायली
१०. वजनी खंडीस हक्क दहा शेर ४१०.
मीठ बंदरी मीठ पिकले तेथें दर खंडीस हक्क
तीन पायली ४१०. तेलियाच्या घाणियासी
तेल दरमहा हक्क वजन कच्चे अच्छेर ४१॥.
गावगन्ना हक्क सालिना दर गांवांस लोणी
एक शे ४४१. इरलें १

गावगन्ना चांभाराकडील जुते दर-
साल १.

येणेंप्रमाणें हक्क करून दिला असे. तरी यासी व यांचे पुत्रपौत्रादि वंशपरंपरेनें चाल-
वणें. प्रतिवर्षीं नवीन पत्राचा आक्षेप न करणें. या पत्राची प्रती लिहून घेऊन हें पत्र
भोगवटीयास याजवळ परतोन देणें. येविशीं पत्रें १४, मार्गशीर्ष बहुळ तृतीया
इंदुवासर.

१४।१२।१७४१

An extract of Shahu Rojanishi Part I, page 141, about a
Vatan given to Vaidya Brothers by Shahu Chatrapati, in 11
places in Konkan.

No. 79

श्री

मार्ग. व. ७।१६६३

डिसेंबर १८, १७४१

श्रीमंत राजश्री बालंभट बावा व तथा

राजश्री विश्वनाथ बावा स्वामीचे सेवसी

आज्ञाधारक संकराजी कानो साष्टांग नमस्कार विनंती उपरी. येथील वर्तमान ता।
मार्गसीर वधी सप्तमी मुा नागपूर स्वामीचे आसीर्वादैकरून सुखरूप असो विशेष.
राजश्री नाना आले, त्यांणीं आपलें पत्र व आपनाकडील आनंदाचें वर्तमान सांगितलें.
त्याणेंकरून परम संतोष झाला. यानंतर स्वामीचा यैवज राजश्री तुलजोपंतांकडे रुपये
सा हजार होते, त्यास गुदस्ता फाल्गुन मासी येक हजार दिले. ते तिमजी जासुदाचे
हुंडीत घातले, व यंदा श्रावणमासी फुलाजी खेमेदोज यासी दिले, येक हजार, व हाली

पाठविले दोन हजार, येकून च्यार हजार रुपये आले. बाकी सो येव्हां मिलत नाही. किती उपाय करतो, परंतु त्यांचे बोदीपुढे लाग चालत नाही. किती उपाय करतो ते सर्व लोकास ठाऊक आहे. परंतु काय करावे? आपले नसिबास यश नाही. किती केले तरी निरफल होते. बरे, नसिबापुढे जावत नाही. वरकड चांदे याचे वर्तमान तरी येक हजार रुपये आले. बाकी राहिले तेही दोन महिन्या वसूल करून पाठवितो. स्वामींनी कमाविसदार ठेविला, तो नष्ट बहुत आहे, तेही कले येईल; परंतु आम्ही त्यास मानीत नाही. गांवास जाऊन चौकसी करावयाची ते करितच आहो. स्वामी सेवेसी अंतर करित नाही. आपले चिती निकामी हें परिछिन स्वामीस विदित आहे. त्यास आपण तो जे चाकरी जेणेरीतीने करावयाची ते करितो. स्वामीचे पदरी येकतरी माणस खोटेंनाटें असावे. दुसरे, हालीं हुंडी येणेप्रमाणें केली आहे. चांदे हजार, सा तुळजोपंत दोन हजार, पोतदारी प्रां. पवनी तीनसे साहा, येकून तीन हजार साहा पैकीं हुंडणावल दरसेकडा सा ८। सवा आठ प्रमाण दोनसे साडेसतंचालीस. बाकी राहिले साडेआठान्न. ते पंधरा दिवसी येतील. कुलाकडे आहेत. रयतेवर राहिले; वसूल जाला नाही, पोतदारीपैकी राहिले. खरी हुंडी तीन हजारांची, बालोजी व कालोजी जासुदाचराचरी पाठविली आहे. सेवेसी पोहचेल. वरकड वर्तमान, चांदाचे सा बहिरोपंत देत नाही. गुदस्ताचे रुपये देत नाही. त्यास येक ताकीद श्रीमंतांची घेऊन पाठविली पाहिजे. तेथील पांडिया आम्हापासीं आला आहे. त्याणें कांहीं त्याचें लक्षण सांगितलें आहे, त्यास घेऊन आम्ही इसापुरास जातो. याकरितां येक ताकीद येणेप्रमाणें, कसोजी पांडिया इसापुरकर आमचा चाकर आहे, याचे वाटेस कोणी जाईल, तरी आम्हा येवडा वाईट कोणी नाही, येसी निविष्ट ताकीद श्रीमंतांची घेऊन पाठविली पाहिजे. तेणेंकरून पांडिया कांहीं बहिरोपंताचे गुज सांगेल, आणि आमचे रुपये मिळतील. वरकड कामकाज जें राजश्री नाना आज्ञा करितात ते करितो. सेवेसी विदित जालें पाहिजे. राजश्री झुलाजीपंत देशमुख आपले सेवेसी गेले आहेत. येथील सर्व वर्तमान निवेदन करितील, त्यावरून विदित होईल. आपण तो यावे तरी आपली पत्रे वरचेवरी येतात. जे रुपये तुमच्या मारफातीने यादीप्रमाणें घेऊन येणें. त्यास त्या यादीपैकी वराता अगदीं लटक्या जाल्या. इसापूर व राजश्री तुळजोपंताकडील वसूल होणें. त्यास कांहीं जाला कांहीं होणें आहे. आज्ञा जेणेप्रकारें होईल तेणेप्रकारें वर्तणूक करून आज्ञा होईल ते समई चरणापासीं घेऊन. आपण जाते समई सा दोनसे आपणास देविले त्यास चांदेपैकीं सा १०० मना जाले. सा तुळजोपंतपैकीं सा १०० पावले. संभरांनीं दोन वरसे जाली, कसें पोट भरावे. आणि घरास काय पाठवावे. सर्व स्वामीस विदित आहे. कांहीं बेगमी केली पाहिजे हे विज्ञापना.

Shankaraji Kano explains his difficulties to Vishvanathbhat in recovering the dues from Tuljopant, and the revenue of Chande from Bahiropanant. I obey Naro Anant Gadre. Zulajipant, who is come to you, will explain everything. The writer was displeased with the remuneration he got, as it was difficult to maintain the family with it.

No. 80

श्री

मार्ग. वष १।१६६३

डिसेंबर २०, १७४१

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजश्री विश्वनाथबाबा वैद्य स्वामीचे सेवेसी.

सेवेक निळो रघुनाथ कृतोनक सा। नमस्कार विनंती. येथील कुशल ता। मार्गसीर वष नवमीपावेतो। मु। नजिक गलगले श्रीकृष्णातीर येथें सुखरूप असो, जाणोन स्वकीयें कुशललेखन करीत असिलें पाहिजे. विशेष वेदमूर्ति राजश्री बाळजोसी गाडगीळ वेळणेश्वरकर यांसि, श्रीमंत राजश्री जानोजीबाबा यांणी वर्षासनापैकी राजश्री हरीपंत सरदेशमुख यांजवर वरात रुपये साहासेची दिल्ली आहे, तरी सदरद्वु येवज वेदमूर्तीस आपण उगवून द्यावा. रा। हरीपंत यांस आपण पत्र द्यावें व रा। रंगोपंत तुमचे तेथें आहेत त्यांस पत्र देऊन मशारनिलेकडून येवज उगवून घेऊन आपण हारयेक काषा करून येवज वेदमूर्तीस पोहोचे तो अर्थ करणें. आपण तो ब्रह्मकार्यास चुकणार नाहीं. स्वामीचा भरोसा जाणोन हें पत्र लिहिलें आहे. तरी आगत्य आगत्य यासी येवज पोहोचे तें करणें. अनमान सहसा न कीजे. बहुत काय लिहिणें कृपालोम असो दीजे हे विनंती.

This is a letter written by Nilo Raghunath Vaishampayan from Galgale to Vishwanathbhat, requesting to try his best to help Bal Joshi Gadgil of Velneshwar to get his Varshasan from Bhosle.

No. 81

श्रीलक्ष्मीकांत

२३ सवाल

मार्ग. व० १०।१६६३

डिसेंबर २१, १७४१

राजश्री बाळभट व विश्वनाथभट वैद्य गोसावी यांसी.

श्री निंबाजी वायेसे दंडवत विनंती मु। इसने आर्बैन मया आलफ. तुम्हाकडील कर्जाचे येवजपैकी बाकी सा। ४९० चारसे नवद. त्यांजपैकी येणेंप्रों देणें ता। जामदार.

२॥ बज्जु नाहावी	२ मुदचेखी
२ परीट	७॥ दिवटें
२॥ खासबारदार	२ पखाली
५ दिवाकर भट	१॥ तमाखुंगुल
२९ खा। समई २	३॥ गु। जासुद
२२ कृष्णराव	१० माहादसेट तूप (म)ण
६० कृष्णा जामदार	
५९ मानिले	२६॥.
१ दादू खिजमतगार	
६०	

१२३

— सा। १४९॥. येकसे साडे येकूण पणास देणे.

, छ. २३ सवाल बहुत काय लिहिणें हे विनंती.

मोर्तब
सुद

मोर्तब
दुहेरी
वाटोळे

No. 82

श्रीलक्ष्मीकांत

मार्ग. व. १०।१६६३
डिसेंबर २१, १७४१

राजश्री बालंभट व विश्वनाथभट वैद्य—गोसावी यांसि

श्री निंबाजी वायेसे दंडवत विनंती सुा इत्तेन आर्बैन मया आलफ. तुम्हाकडील कर्ज सा तीन हजारपैकी बाकी ४९० च्यारसे नवद, त्यायैवजी येणेप्रां देणे.

८६ जासूद नाईक ३

४६ खिजमतगार

८ जामदार ३

२१॥ निा प्रतापजीबाबा

१० मुनशी

३ रत्नतेवान

१४०

३४॥

सा १७४॥ येकसे साडेवचन्याहतर देणे छ २३ सवाल
बहुत काय लिहिणे हे विनंती.मोर्तब
सुदमोर्तब
दुहेरी
वाटोळा

No. 83

श्रीलक्ष्मीकांत

२३ सवाल

मार्गशीर्ष वा १०।१६६३
डिसेंबर २१, १७४१

राजश्री बालंभट व विश्वनाथ भट गोसावि यासी.

श्री निंबाजी वायेसे दंडवत विनंति सुा इसने आर्बैन मया आलफ. तुम्हांकडील कर्जाचे यैवजी बाकी सा ४९० च्यारसे नवद, त्याजपैकी येणेप्रां देणे.

२४ चोपदार

६ भालदार

१० पीलखाना

६ फरास पीर महंमद

१३ ढलाइत

५ रिकिबदार व चावीदार

२ हलालखोर

२४

४२

सा ६६ सासष्ट देणे. छ २३ सवाल. बहुत काये लिहिणे हे विनंती.

मोर्तब
सुदमोर्तब
दुहेरी
वाटोळा

No. 84

श्रीलक्ष्मीकांत

२३ सवाल

मार्गशीर्ष वा १०।१६६३

डिसेंबर २१, १७४१

राजश्री बालंभट व विश्वनाथभट वैद्य गोसावी यांसी.

श्री। निंबाजी वायेसे दंडवत विनंती सुा इसने आर्थेन मया आलफ, तुम्हांकडील कजोचे येवजपैकी बाकी सा ४९० पैकी येणेप्रमाणे देणे.

५० मळाणी ना भोई ५० घीसा नाईक भोई.

सा सेंभर देणे छ २३ सवाल. बहुत काये लिहिणें हे विनंति.

Nimbaji Wayse requests Vaidya brothers in letter nos. 81 to 84 to pay money to different persons and to buy certain articles out of Rs. 490 due from them.

No. 85

श्री

पौष शु. ४।१६६३

डिसेंबर ३०, १७४१

राजश्री याविराजित राजश्री राघोबा ना दरवे स्वामी गोसावी यांसी.

पोा बालंभट व विश्वनाथभट वैद्य कृतानेक सां नमस्कार विनंती. उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीयें कुशल लेखन करीत गेलें पाहिजे. यानंतर श्रीआदित्येश्वर माँ लावगन सांडे येथील देवलावर ईट घालावयाविती राजश्री हवालदारास लिहिलें आहे, व सा अताजीपंत गद्रे यांसी लिहिलें आहे. त्यांस तेथें खर्चास पाहिजे, याजकरितां तुम्हांस लिहिलें आहे. तरी आमचे येवजपैकी सा ५० पनास मारनिले अंताजीपंत मागतील त्यापासी देणे. जरूर जाणोन लिहिलें आहे. देवलाचें काम आहे. यास्तव लिहिलें आहे.

+

मिा पौष्यसुष ४ चतुर्थी दुर्मति सवळरे. बहुत काये लिहिणें लोभ असो दीजे हे विनंति.

A letter by Balambhat to Raghoba Darve requesting to pay Rs. 50 to Antajipant Gadre to defray the expenses of bricks used for the building of the temple of Adityeshwar at Sande Lawagan alias Gadre Lawagan.

No. 86

श्री

श. १६६३

स. १७४१

राजश्री हैबतराव सोमवैशी गोसावी यांति.

छ अखंडितलक्ष्मी अलंकृत राजमान्य श्री। बालंभट व विश्वनाथभट वैद्य आसीर्वाद. उपरी येथील कुशल जाणोन स्वकीयें कुशललेखन करीत जाणें. यानंतर तुम्हाकडे आमचें सा येणें, यास्तव गिरमाजी सिंदा तुम्हाकडे पाठविला आहे त्यास अद्याप सा देऊन खानगी केली नाही. यावरून काय म्हणावें ? याउपर सत्वर त्याची खानगी करून देणें. रुपयेयाची हुंडी करून देणें. रोकड न देणें. विशेष आम्हाकडे नारोबा ब्राह्मण आहे. हा गरीब आहे याचें लग्न करणें लागतें. त्याचद्वल तुम्हाकडे पाठविला आहे. तरी यासि आपणाकडून हरइलाज करोन सेदीडसे रुपये करून दिलियानें याचें लग्न होईल. म्हणजे श्री तुमचे पदरी पडेल. तरी जरूर जाणून हस्तें परहस्तें करून याचें साहित्य करून दीजे. ब्राह्मणाचें लग्न केलियानें विशेष कीर्त पुण्य आहे. तुम्हास लिहिणें नलगे. सूचना लिहिली आहे. बहुत काये लिहिणें.

Vaidya brothers ask Haibatrao Somavansi to send the debt with Girmaji Shinde & not to detain him any longer. A poor Brahmin Naroba, our servant, is sent to you. He wants money to marry. He should get Rs. 100 or so, they expected, by any means, from him.

No. 87

श्री

१६६३

१७४१

राजश्रियाविराजित राजमान्य राजश्री बालभट्ट व विश्वनाथभट्ट वैद्य स्वामी गोसावी यासि.

सेवक/कोनेर राम सां नमस्कार विनंति उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीयें लेखन करीत जाणें. विशेष तुम्हीं पत्र पाठविलें, तें प्रविष्ट जालें. लेखनार्थ श्रवण होऊन चितावास जाहाला. राजश्री राणोजी बाबा याजकडील मामलीयाविसीं लिहिलें तरी आम्हास गुंत्या-मुळें आठचार दिवस इकडे लागले, याजकरितां त्याची वोढी जाहाली व कितेकांनीं घाल-मेली केली; परंतु आपण तेथें होते. त्यामुळें गोत राहिली; तरी सर्व प्रकारें आपणच तेथें आहेत. भरंवसा आपला आहे. तूर्त रसदेश मल्हारराम यांसमागमें येवज पाठविला आहे, त्यांपैकीं आपले विध्यमानें दिल्ला असेल, तो सावकाराचा वारून, राहिला रसदेचा येवज त्याजकडे द्यावा व हमी द्यावी, येविसीं राजश्री रघूजी बाबांनीं तुम्हांस लिहिलें आहे. तरी गुदस्ताप्रों त्याची हमी तुम्ही देऊन सनदा राजश्री बालाजीपंताचे स्वाधीन करणें. इतकियांत आम्ही लवकरांच येतो. तेथें आलियावरी तुमचे आमचे विचारें निर्गम

+

होणें तो होऊन येईल. सर्व भरोसा तुमचा आहे. बहुत काये-लिहिणें. हे विनंति.

Konerram Kolatkar writes from Karnatak to Vaidya brothers that it was a fortunate thing that in his absence he arranged to pay the money to be paid for the Mamlat of Ranoji's village. He sent with Malharram an amount which will be used to repay the money borrowed from bankers and pay also some amount of rasad. Raghuji Bhosle wrote to them also to take the responsibility of paying the amount of rasad to Ranoji as they did last year.

No. 88

श्री

१६६३

१७४१

श्रीमंत राा विश्वनाथभट्ट वैद्य स्वामीचे सेवेसी.

सेवक विसोबा नाा सहस्रबुधे सां नमस्कार विनंति उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वानंद लेखन करीत असिलें पाहिजे. विशेष. तुम्ही पूर्वीं राा रामाजी पंतांचे देवाचे कामा वर होते, उत्तम कारीगर आहेत. तर त्याहाचे हातून कामकाज घेतलें पाहिजे. बहुत काये लिहिणें. कृपालोम आसो दीजे हे विनंति.

Visoba Naik Sahasrabudhe requested Vishwanathbhat to engage Ramaji somewhere as he was found to be competent in getting the temple of Pant Sachiv, duly built.

वाईचे वैद्य (लागवूनकर) कुलांतील ऐतिहासिक पुरुष-व्यक्तींच्या कर्तवगारीच्या कारकीर्दीचा कालवर्षक तक्ता

अनु-क्रम नंबर	व्यक्तीचे नाव	इसवी सन काल व स्यांतील कर्तवगारीचा स्थूल उल्लेख	कारकीर्दीची एकूण वर्षे	कोष्टक ४ मधील कालांतील राजशासनिक व्यक्ति व त्यांच्या कारकीर्दीची वर्षे				इंग्लिश आमदानी	एकूण वर्षे
				छत्रपति	एकूण कारकीर्दी वर्षे	पेशवे	एकूण कारकीर्दी वर्षे		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	मास्कर रघुनाथ	१७०८-१७३८ सावकार व छत्रपतींचे सल्लागार	३०	शाहू महाराज	३०	निळोजी पिंगळे बाळाजी विश्वनाथ बाजीराव बह्माल	६ ६ १८	०	३०
२	बाळभट रघुनाथ	१७०८-१७५३ छत्रपतींचे सल्लागार, धार्मिक कृत्यांचे व्यवस्थापक व सावकार	४५	शाहू महाराज (१७०८-१७४९) रामराजे (राजा- रामाचे नातू) (१७४९-१७५३)	४१	निळोजी पिंगळे बाळाजी विश्वनाथ बाजीराव बह्माल नानासाहेब	६ ६ २० १३	०	४५
३	विश्वनाथ रघुनाथ	१७१४-१७६० छत्रपतींचे सल्लागार, साव- कार व नागपूरकर मोस- त्यांचे दरबारी वकील	४६	शाहू महाराज रामराजे	३५ १	बाळाजी विश्वनाथ बाजीराव नानासाहेब	६ २० २०	०	४६
४	रामचंद्र बह्माल	१७६१-१७६९ पेशव्यांस व सरदारांस कर्जे पुरविणारे सावकार	८	रामराजे	८	थोरले माधवराव	८	०	८

५	बाभूराव विश्वनाथ	१७६१-१७९९	३४	रामराज घाकटे महाराज	शाहू	१६	१२	१७
		मोसले दरबारी मराठी दरबारे वकील व पेश- व्यांच्या कारकीर्दीत नाना फडणवीसांचे विश्वासू राज- कीय सल्लागार				थोरले माधवराव नारायणराव सवाई माधवराव		
६	कृष्णाजी बल्लाळ	१७६९-१८२७	५८	रामराजे घाकटे महाराज	शाहू	८	१	५८
		सावकारी, सांसारिक जीवन, सातारा तालुक्याचे मामले- दार व जिल्ह्याचे फडणवीस		प्रतापसिंहमहाराज		थोरले माधवराव नारायणराव रघुनाथराव सवाई माधवराव बाजीराव (दुसरे)		
७	नारायणराव बाभूराव	१७८७-१८२८	४१	घाकटे महाराज	शाहू	२१ २०	८ २३	८१
		नाना फडणवीसांचे चिटण- वीस, विश्वासू सल्लागार व मोसल्यांचे दरबारी पेश- व्यांचे वकील व मोसल्यांचे सल्लागार		प्रतापसिंहमहाराज		सवाई माधवराव बाजीराव (दुसरे)		
८	माधवराव बाभूराव	१७९०-९३	३	घाकटे महाराज	शाहू	३	३	३
		नाना फडणवीसांचे चिटण- वीस, मोसल्यांचे दरबारी पेशव्यांचे वकील				सवाई माधवराव		
९	रघुनाथ कृष्ण	१७९०-९७	७	घाकटे महाराज	शाहू	७	५ २	७
		परशुरामभाऊ पटवर्धनांचे जिवई, रणधुरंधर				सवाई माधवराव बाजीराव (दुसरे)		
१०	आनंदराव बाभूराव	१७९५-१८५२	५७	घाकटे महाराज	शाहू	१३ ३१	२३	५७
		मोसले दरबारी वकील		प्रतापसिंहमहाराज		बाजीराव (दुसरे)		

राजश्रियाविराजित राजश्री विस्वनाथभट वैद्य स्वामी गोसावी यासि.

पो. सिवाजी नारायेण कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंति. उपरी. चिरंजीव रामचंद्रास आणावयासी मलटणास माणसें खाना केली होती, त्यांस आजि सोमवारी ते आले, त्यांस लग्नाकरितां सातारियास यावे लागते. त्यास बुधवारीं प्रातःकाळीं येथून निघावयास मुहूर्त आहे, तर आपल्या पालख्या मंगलवारीं येथे येत येसें केलें पाहिजे. बहुत काये लिहिणें कृपा असो दीजे हे विनंति.

होा कृष्णास नमस्कार. तुम्ही राजश्री राघोपंत यांच्या घरास जाऊन पाढाळें व पालखी त्याची, वह्या येसें खानगी करणें. जाणीजे. बहुत काये लिहिणें हे विनंति.

Shiwaji Narayan Bhawye writes to Vishwanathbhat that Ramchandra has come from Malatan to attend the marriage at Satara. A palanquin should, therefore, be secured from Raghopant and sent there on Tuesday, so that he would start on Wednesday.

राजश्रियाविराजित राजमान्ये राजश्री बालंभट बावा (व) विश्वनाथ बावा वैईद स्वामीचे सेवेसी.

सेवक कासी काकाजी बरडे सां नमस्कार विनंती उपरी. पेसजी आपण पत्र पाठविलें तेथ लिहिलें कीं, राजश्री माणकोपंत खटावकर यास सा दीजे म्हणून लिहिलें. त्यांस आम्ही आपल्यास पत्र लिहिलें कीं, सो पावलेस बाकी पाच व्याज आम्हांवर पडलें म्हणून लिहिलें, तें दूर करून बाकी येवज मारनुलेस देवविला पाहिजे. ते येकीकडे ठेऊन लिहिलें. कीं, फारखत पाठविलें, घेनें. आणि रुपये १२२॥ येकसे साडेबाविस दीजे म्हणून लिहिलें. त्यांस आतां माघारे लावावे तरी आमचा ग्रहस्तपन राहात नाही; यामुळें आपल्या हिसेबावरून मुदल बाकी सा ७४, व्याज रुपये येकंदर सा व्याज पैकीं सोड सा ४ व्याज घेऊन बाकी सत्तर, येकूण रुपये ११६ येकसेसोला पदरीं घातले. आणि आपले फारखत घेतलें. अमच खत रद्द म्हणून लिहिलें, त्यावरून सदर येवज पदरीं घातले. बहुत काये लिहिणें. लोभ असो दीजे ही विनंती.

Kasi Kakaji Barade was asked by Vaidya brothers to pay Rs. 122-8 to Manakopant Khatavkar, but he paid the amount by deducting Rs. 4-8. Both persons were new money dealers with Vaidyas.

वैद्य दफ्तरांतून निवडलेल्या खंड ३ च्या कागदांची सूचि

व्यक्ति-सूचि

सूचना :—१ नांवासमोरचे आंकडे पत्राच्या क्रमांकाचे आहेत.

२ अनुक्रम लावतांना अनुस्वार विचारांत घेतला नाही.

व्यक्तीचें नांव	पत्राचा क्रमांक	व्यक्तीचें नांव	पत्राचा क्रमांक
अकलमहमद	६५	काशीराव सिलिबकर	४५
अंताजीपंत गद्रे	८५	काले कृष्णभट	७२
अंतोबा नाईक भिडे	६७	काळोजी जासूद	७९
अनगळ गोसावी नाईक	३८	किरिस्ताव नरसोजी	७७
अनंतभट दामले	४६	„ बस्तोजी	७७
अनाजी काटकर	३१, ३२	कुळकर्णी खंडोजी उमाजी	२
अखाडे महादशेट	८१	कृष्णभट काले	७२
अंबाजी महादेव सुभेदार	३६	कृष्णा जामदार	८१
आंग्रे संभाजी	४	कृष्णाजीपंत जोग	२७
आटोळे (उदाजी)	४०	कृष्णभट नवाथे	४७
आदित्येश्वर	६३, ७७, ८५	केसकर लक्ष्मण नाईक	५१
आपाजीपंत	३७	केसो कृष्ण सेंवेकर	५०
आपाजी सोमवंशी	{ ४१, ५७	केसो महादेव वैशंपायन	१०
(सरलस्कर)		केशव नाईक चितळे	८
आबाजीपंत	३७	केसोजी पांडिया	७९
आबाजी रघुनाथ	७५	कोनेरपंत कोलटकर	६, ५४, ५५, ८७
अमात्य भगवंतराव	{ ३, ४	कोल्हटकर कोनेर राम	६, ५४, ५५, ८७
रामचंद्र		„ गणोराम उर्फ	२९, ३३, ३४, ३५,
इब्राहम चरवेदार	४५	नाईक गणोबा	{ ४१, ५५, ५६
उदाजी आटोळे	४०	„ बाभूराव कोन्हेर	५०
कंक गंगाजी	३९, ४५	„ भास्कर पंत	२९, ५५
कदम संभाजी	३९, ६४	खटावकर माणकेंपंत	९०
करकरे रामचंद्र गोपाळ	१८, २८, ४७, ५०	खंडोजी उमाजी कुळकर्णी	२
काटकर अनाजी	३१, ३२	खंडो मल्हार नागली	४५
काटे देशमुख	२	खासखेल बसवंतराव	७५
काणे महादाजी कृष्ण	{ ५५, ५६, ५८, ५९	खिजतगार दादू	८१
		„ बाजी	७६
„ हरी कृष्ण	५५, ५६, ५८, ५९	खेमदोज फुलाजी	७९
कान्हो त्रिंबक	५	खोबडे जत्तापा	५०
कान्हो शंकराजी	३८, ७९	गंगाजी कंक	३९, ४५,
कान्होजीराव सिलिबकर	६४	गंगाधर परशुराम सोमण	७६
कासी काकाजी बरडे	९०		

व्यक्तीचें नांव	पत्राचा क्रमांक
गणोराम कोल्हटकर	{ २९, ३३, ३४, ३५, ४१, ५५, ५६
गणेश बह्लाळ दामले	११, ५०, ७३, ४१
गणोबा नाईक पैठणकर	६
गद्रे अंताजीपंत	८५
,, नारो अनंत	५०, ६३, ७४
गाडगीळ बाळजोशी	८०
गिरमार्जी शिंदे	८६
गिरी	७४
गुजर त्रिकमजी गोविंदजी	१०, ३५
गोडबोले महादाजी अनंत	१४
गोंदजी भोंसले	४३
गोपाळभट नवाथे	४७
गोरखोजी भापकर	२९
गोरी बाबाखान	४५
गोवर्धन जती गोसावी	४२
गोविंद केशव साठे	२७, २८
गोविंद नरहरी साबणे	४०
गोविंद सामराज वडगांवकर	५, १७, १८, १९, २०, २१, २२, २३, २४, ५२
गोविंद हरी जोग	७२
गोविंद हरी भिडे	३५
गोविंद नाईक दातार	२८
गोसावी नाईक अनगळ	३८
गोसावी निर्मलगीर	६, ३८
" प्रचितगीर	६
" मलगीर	६
" रामपुरी	६
" हरिपत्रगीर	६
" गोवर्धन जती	४२
घाटगे नागोजी झुजारराव	३३, ३५
घारुट रेवसेट	४८
घिसा नाईक भोई	८४
घोरपडे मुरारजी	२९
,, संताजी	४३
चंदाखान	२९
चरवेदार इब्राम	४५
चाफेकर बाळाजी विश्वनाथ	४५

व्यक्तीचें नांव	पत्राचा क्रमांक
चितळे केशव नाईक	८
चिमणाजी नारायण सचिव	३, १३, १६, १७, २५, २७, ३१, ३२, ३४, ३६, ४०, ४२, ४८
चिवटे वैजनाथ नाईक	८
छत्रपती (शाहू) महाराज	३, ४, ७, २९, ३३, ४३, ४७, ४८, ५४, ६०, ६१, ६२, ७६
जखापा खोबडे	५०
जगजीवन परशुराम } प्रतिनिधी	{ ५३, ६८
जगथाप नरसिंगराव	१
जाधव संताजी	१
,, हैबतराव	२९
जानोजी भोंसले	२९, ८०
जामदार कृष्णा	८१
जासूद कालोजी } " तिमजी } " बालोजी }	{ ७९
" तुकोजी नाईक	३४
जिजाबाईसाहेब भोंसले	४३
जिनगर रायाजी	१३
जोग कृष्णाजीपंत	२७
,, गोविंद हरी	७२
,, धोंडो अनंत	५५, ५६
,, बापूजी गणेश	७२
,, विंसाजी } बह्लाळ }	{ २१, २४, २७, ५०, ५२, ६८
,, हरी रघुनाथ	४६
जोशी नानाजी नाईक	२८
जोशी परसराम नाईक	५०
जोशी लक्ष्मण बह्लाळ	२७, ५०
झुलाजीपंत देशमुख	७९
डिंगणकर तुकोराम	५५, ५६
डोबर येसजी	४५
दवळा बालोजी	४५
तिमाजी जासूद	७९
तुकोजी नाईक जासूद	३४
तुकोराम डिंगणकर	५५, ५६

व्यक्तीचें नांव	पत्राचा क्रमांक
तुळजोपंत	१२, ६८, ७९
तुळाजी क्षीरसागर	१५
त्रिक्रमजी गोविंदजी गुजर	१०, ३५
त्रिंशक कानो	५
दरवे राघोबा	११, ८५
दातार गोविंद नाईक	२८
दादू खिजमतगार	८१
दामले अनंत भट	४६
दामले गणेश बल्लाळ	११, ४१, ५०, ७३
दामले महादाजी राम	५०
दामले मोरो बल्लाळ	५५, ५६
देवजी पवार	४३
देशपांडे नारो केशव	२
„ निळो	२
„ राघो बाधूराव	२
देशमुख काटे	२
„ छुलाजीपंत	७९
देशमुख येसाजी मानेराव	४०
घोंडो अनंत जोग	५५, ५६
घोंडो गोपाळ	२५
नरसिंगराव जगथाप	१
नरसोजी किरिस्ताव	७७
नलवडे रामजी	३५
नवाथे कृष्णभट	४७
नवाथे गोपाळ भट	४७
नागली खंडो मल्हार	४५
नागोजी छुजारराव घाटगे	३३, ३५
नागोजीराव पाटणकर	७, ९
नानाजी नाईक जोशी	२८
नानासो पेशवे	४३, ५०
नारो अनंत गद्रे	५०, ६३ ७४
नारो अपाजी मुजूमदार	३३
नारो केशव देशपांडे	२
नारोपंत पोतनीस	४०
निंबाजी वायेसे	४१, ८१, ८२
	८३, ८४
निंबाळकर महादाजी नाईक	१४

व्यक्तीचें नांव	पत्राचा क्रमांक
निर्मलगीर गोसावी	६, ३८
निळो देशपांडे	२
निळो रघुनाथ वैशंपायन	१२, २९, ८०
न्हावी बजू	८१
पडवळ संभाजी	३, ४३, ४४, ६१, ६२
पंडित विष्णु विश्वनाथ	५३
परसराम नाईक जोशी	५०
पवार देवजी	४३
„ सोनजी	१५
पाटणकर नागोजीराव	७, ९
पांडिया केसेजी	७९
पीरमहमद फरास	८३
पुरुषोत्तम भट शेवडे	३८, ५८, ५९, ६६
पेशवे नानासो	४३, ५०
पैठणकर गणोबा नाईक	६
पोतनीस नारोपंत	४०
प्रचीतगीर गोसावी	६
प्रतापजी सोमवंशी	४१, ४९, ८२
प्रतापजी हैबतराव	४५, ५०, ६४,
सिलिंशकर	६५
प्रतिनिधि जगजीवन	५३, ६८
परशुराम	
प्रभू शंकरराजी	७३
फत्तेसिंग भोसले	२९, ४३
फरास पीरमहमद	८३
फुलाजी खेमदोज	७९
बजू न्हावी	८१
बडेखान	२९
बरडे कासी काकार्जा	९०
बसवंतराव खासखेल	७५
बस्तोजी किरिस्ताव	७७
बाहिरजी सिलिंशकर	४५
बक्षी मोरो नरहरी	३१
बापूजी गणेश जोग	७२
बाजी खिजमतगार	७६
बाधूराव कोन्हेर कोलटकर	५०
बालोजी ढवळा	४५
बावाखान गोरी	४५

व्यक्तीचें नांव पत्राचा क्रमांक

बाळोजी जासूद	७९
बाळाजी विश्वनाथ चाफेकर	४५
बाळ जोशी गाडगीळ	८०
बाळभट रघुनाथ वैद्य	१, ३, ४, ५, ७, ११, १३, १४, १५, १६, १८, १९, २०, २१, २२, २४, २६, २९, ३०, ३१, ३२, ३३, ३५, ३६, ३८, ३९, ४२, ४३, ४४, ४६, ४७, ४८, ४९, ५०, ५२, ५४, ५५, ५६, ५८, ५९, ६४, ६५, ७१, ७२, ७५, ७८, ७९, ८१, ८२, ८३, ८४, ८५, ८६, ८७, ९०
भगणा मोरो	२७
भगवंतराम	५२
भगवंतराव रामचंद्र अमात्य	३, ४
भवानजी मांदरे	२२
भापकर गोरखोजी	२९
भावे शिवाजी नारायण	३, १८, २०, ८९
भास्करपंत कोल्हटकर	२९, ५५
भास्करभट वैद्य	१२
भिकाजी नाईक रास्ते	५०
भिकाजीराव विचारे	६३, ७७
भिडे अंतोबा नाईक	६७
" गोविंद हरी	३५
भोई खंडोजी	७६
" धिसा नाईक	८४
" मलाणी नाईक	८४
" येमाजी	७६
भोंसले गोंदजी	४३
" जानाजी	२९, ८०
" जिजाबाई सों	४३
" मदनसिंग	३१, ४१
" फत्तेसिंग	२९, ४३
" येसाजी दादा	७
" रघोजी (सेनासोसुभा)	२९, ४१, ४३, ५७, ६७, ६८, ६९, ७०, ७१, ८७
" राणोजी	६, ३८, ७३, ८७,
" शरीफजी	१, २५
मदनसिंग भोंसले	३१, ४१

व्यक्तीचें नांव पत्राचा क्रमांक

मलगीर गोसावी	६
मलाणि नाईक भोई	८४
मल्हार नाईक बावा	२४
मल्हारजी सावंत	६७
महादशेट असाडे	८१
महादाजी अनंत गोडबोले	१४
महादाजी कमलाकर	५०
महादाजी कृष्ण	} ५५, ५६, ५८ ५९, ६३, ७७
काणे	
महादाजी नाईक निंबाळकर	१४
महादाजी राम दामले	५०
मांदरे भवानजी	२२
माणकोपंत खटावकर	९०
मिशाखान	७४
मुजुमदार नारो अपाजी	३३
मुरारजी घोरपडे	२९
मोरो नरहरी बक्षी	३१
मोरो बहाळ दामले	५५, ५६
मोरो भगणा	२७
यादव मोरेश्वर	१५, ४१
" लक्ष्मण	२४
येमाजी भोई	७६
येसजी डोबर	४५
येसाजी दादा भोंसले	७
येसाजी मानेराव देशमूख	४०
येसजी सासवडा	४५
येसाजी सोनवणी	४५
रत्नपारखी	५०
रत्नाकर विठ्ठल	७, ३७, ७६
रघोजी भोंसले	२९, ४१, ४३, ५७, ६७, ६८, ६९, ७०, ७१, ८७,
राघो बाभूराव देशपांडे	२
राघोबा दरवे	११, ८५
राऊत बाघोजी	४५
" सुभानजी	४५
राघोपंत राजवाडे	५७
राजजी गुजर	९
राजवाडे राघोपंत	५७

व्यक्तीचें नांव	पत्राचा क्रमांक
राणोजी भोंसले	६, ३८, ७३, ८७
रामचंद्र सामराज वडगांवकर	२०, ५२
रामचंद्र गोपाळ करकरे	१८, २८, ४७, ५०,
रामजी नलवडे	३५
रामराव दिवाण	२९
रामदास परळी	५७
रामपुरी गोसावी	६
रामाजी नाईक वाकडे	५६, ५८, ५९
रायाजी जिनगर	१३
रास्ते भिकाजी नाईक	५०
,, सदाशिव नाईक	८
रेवसेट घारूट	४८
लक्ष्मण त्र्यंबक	४५
लक्ष्मण बल्लाळ जोशी	२७, ५०
लक्ष्मण भिकाजी आपा	२०
लक्ष्मण यादव	२४
लक्ष्मण नाईक केसकर	५१
वाकडे रामाजी नाईक	५६, ५८, ५९
,, विठोबा नाईक	६
वाघोजी राजत	४५
वायेसे निंबाजी	४१, ८१, ८२, ८३, ८४
विचारे भिकाजीराव	६३, ७७
विठोबा नाईक वाकडे	६
विसाजी बल्लाळ जोग	{ २१, २४, २७, ५०, ५२, ६८
विश्वनाथभट वैद्य	१, ३, ४, ६, ८, ११, १२, १३, १४, १५, १६, १७, १८, २०, २२, २५, २६, २९, ३१, ३२, ३५, ३६, ३७, ३८, ३९, ४२, ४३, ४४, ४६, ४७, ४९, ५०, ५३, ५४, ५५, ५६, ५८, ५९, ६३, ६५, ६७, ६९, ७०, ७१, ७४, ७६, ७८, ७९, ८०, ८१, ८२, ८३, ८४, ८५, ८६, ८७, ८८, ८९, ९०
विसोबा नाईक सहस्रबुद्धे	८८
विष्णु विश्वनाथ पंडित	५३
वैजनाथ नाईक चिवटे	८

व्यक्तीचें नांव	पत्राचा क्रमांक
वैद्य बालंभट रघुनाथ	१, ३, ४, ५, ७, ११, १३, १४, १५, १६, १८, १९, २०, २१, २२, २४, २६, २९, ३० ३१, ३३, ३५, ३६, ३८, ३९, ४२, ४३, ४४, ४६, ४७, ४८, ४९, ५०, ५२, ५४, ५५, ५६, ५८, ५९, ६४, ६५, ७१, ७२, ७५, ७८, ७९, ८१, ८२, ८३, ८४, ८५, ८६, ८७, ९०,
वैद्य भास्करभट	१२
वैद्य विश्वनाथ रघुनाथ	१, ३, ४, ६, ८, ११, १२, १३, १४, १५, १६, १७, १८, २०, २३, २५, २६, २३, ३०, (बापु) ३१, ३२, ३५, ३६, ३७, ३८, ३९, ४२, ४३, ४४, ४६, ४७, ४९, ५०, ५३, ५४, ५५, ५६, ५८, ५९, ६३, ६५, ६७, ६९, ७०, ७१, ७४, ७६, ७८, ७९, ८०, ८१, ८२, ८३, ८४, ८५, ८६, ८७, ८८, ८९, ९०
वैद्य सखुबाई (भास्करभटांची स्त्री)	६६
वैशंपायन केसो महादेव	१०
वैशंपायन निळो रघुनाथ	१२, २९, ८०
व्यंकटराव गंगाधर हणमंते	४९, ५१
शंकराजी कान्हो	३८, ७९
शंकराजी प्रभू	७३
शरीफजी भोंसले	१, २५
शिंदे गिरमाजी	८६
शिवाजी नारायण भावे	३, १८, २०, ८९
शिवाजी मल्हार	३, ४, ६०, ६२,
शेवडे पुरुषोत्तम भट	३८, ५८, ५९ ६६
सखुबाई वैद्य (भास्कर भटांची स्त्री)	६६
संचिवपंत (चिमणाजी नारायण)	३, १३, १६, १७, २५, २७, ३१, ३२, ३४, ३६, ४०, ४२, ४८
संताजी घोरपडे	४३
संताजी जाधव	१
सदाशिवपंत	२२
सदाशिव नाईक रास्ते	८
संभाजी आंग्रे	४

व्यक्तीचें नांव पत्राचा क्रमांक

संभाजी कदम	३९, ६४
संभाजी पडवळ	३, ४३, ४४, ६१, ६२
सरदेशमुख हरीपंत	८०
सरलाकर (आपाजी सोमवंशी)	४१, ५७
सहस्रबुद्धे विसोबा नार्डक	८८
साठे गोविंद केशव	२७, २८
सावणे गोविंद नरहरी	४०
सांवत मल्हारजी	६७
सासवडा येसजी	४५
सिलिखकर काशीराव	४५
,, कान्होजीराव	६४
,, प्रतापजी हैबतराव	४५, ५०, ६४, ६५
,, बहिरजी	४५
सुभानजी राजत	४५
सुभेदार अंबाजी महादेव	३६
सेठ्याजी संगीरराव	३५

व्यक्तीचें नांव पत्राचा क्रमांक

सेबेकर केसो कृष्ण	५०
सोनजी पवार	१५
सोनवणी येसाजी	४५
सोमण गंगाधर परशुराम	७६
सोमवंशी आपाजी (सरलस्कर)	४१, ५७
,, प्रतापजी	४२, ४९, ८२
,, हैबतराव	८६
हणमंते व्यंकटराव गंगाधर	४९, ५१
हरीपंत सरदेशमुख	८०
हरी कृष्ण काणे	५५, ५६, ५८, ५९
हरी रघुनाथ जोग	४६
हरिपत्रगीर गोसावी	६
हैबतराव जाधव	२९
हैबतराव सोमवंशी	८६
क्षीरसागर तुळाजी	१५

स्थल-सूचि

स्थलाचें नांव पत्राचा क्रमांक

अंबडापूर (परगणे)	४०
आंबड (बीड)	४१
इसापूर	७९
उटणूरचांदे	६८
कडें राजणगांव (तर्फे)	३, २५, ३१
केळशी (तर्फे)	७८
कोळार (प्रांत)	२९
कोल्हापूर	४, ४३
कोळीयें	७
खेड	२६
खेडतळवटी (तर्फे)	७८
खेडेबाँरे (कसवे)	२२, ७५
गलगळे	८०
नाडेटोबसे	७
नातुपालवण (तर्फे)	७८
नांदिवडे	४६
नांदेड	५५, ५६, ५८, ५९
नेरें	१७, ७४
पंचनदी (तर्फे)	७८
पंढरपूर	४३
पवनी	७९
पिंपवडे	३०
पुणें	२८, ५०
पुरुषोत्तमक्षेत्र	१२
फलटण	३०
बऱ्हाणपूर	२, ३६
बावडें	१९
बीड (परगणे)	१५
बेदर	४४
बेलवडें	७
बोरगांव	२६
भोर	२३, २७
भदुरा	२९
मलठण	८९
माहुली	४०
येदलाबाद (परगणे)	६९

स्थलाचें नांव पत्राचा क्रमांक

गुंजण मावळ (तर्फे)	६४, ६५
गुहागर (तर्फे)	७८
ग्राव्हेर नरवर	२०, २३, ५२
चंदावर (चौकी)	२९
चांदे	७९
चिपळूण (तर्फे)	७८
टाळसुरें (तर्फे)	७८
तळे श्रीनारायणाचें	४६
नांदळी (मोजे)	३
त्रिचनापल्ली	२९
दाभोळ (हवेली)	७८
देहूर	७४
नरवर (ग्राव्हेर)	२०, २३, ५२
नागपूर	७९
रेटें	२६
बडगांव	१८
वरवडें	७७
वऱ्हाड (प्रांत)	६, २८, २९,
वाई	२३, ५०
वाराणशी	६६
वाळवें (तालुका)	२६
वेसवी (तर्फे)	७८
वेळंब (तर्फे)	७८
शिरवळ	२६
शिरालें	७
शिवापूर (पेठ)	७५
श्रीरंगपट्टण	५४
संदखोल	७२
सागरेश्वर	२६
सांडेलावगन	८५
सातारा (सप्तऋषि)	{ १, ७, २८, ४८, ५०, ५४, ८९
सावडें (तर्फे)	७८
सिंहगड	७५
सुपे (परगणा)	२, ३६
हरपनळी	४७